

# Bærekraftsrapport

Indre Fosen kommune

2024



# Innholdsfortegnelse

## 1. Introduksjon

Om denne rapporten

Hva menes med bærekraft?

Oversikt over innhold og metodikk

## 2. Indre Fosen kommune

Om kommunen

Arbeid med bærekraft

Suksesshistorie

Statsforvalterens hovedbilde

## 3. Hvordan kommunen møter FNs bærekraftsmål

## 4. Kartlegging av materialer

## 5. Innbyggerundersøkelsen

## 6. Nasjonale og regionale rammer for å arbeide med bærekraft

Nasjonale forventninger og oversikt regionale planer

Rød tråd i plan og styringssystem

Oversikt tilskudd og virkemidler

Oversikt kunnskapsgrunnlag



## 1

# Introduksjon

- Om denne rapporten
- Hva menes med bærekraft?
- Oversikt over innhold og metodikk



# Om denne rapporten

I arbeidet med FNs bærekraftsmål peker regjeringen på kommunene som en av de viktigste aktørene i arbeidet for å nå bærekraftsmålene. Så langt har det ikke blitt etablert felles standarder for hvordan kommunene og fylkene bør organisere arbeidet med bærekraftsmålene, i tillegg til at vurdering av måloppnåelse er utfordrende uten et felles måle- og rapporteringsverktøy.

## Felles bærekraftsnettverk i Trøndelag

For å styrke arbeidet med bærekraftsmålene i kommunene i Trøndelag, har fylket invitert kommunene til å bli med i et bærekraftsnettverk. Mange kommuner i Trøndelag er med i det regionale bærekraftsnettverket, som skal bidra til kunnskaps- og erfaringsutveksling.

## Rapporten skal gi et overblikk over nåsituasjonen i kommunen

Bærekraftsnettverket ønsket å få utarbeidet en rapport som gir kommunene et kunnskapsgrunnlag for å vurdere kommunens status innen FNs bærekraftsmål. Et godt kunnskapsgrunnlag er en forutsetning for å vite hvor man står, og hvilket utviklingsbehov man har.

Kunnskapsgrunnlaget skal gi en oversikt over hvordan kommunen ligger an med bærekraftsarbeidet, basert på etablerte måleindikatorer innen FNs bærekraftsmål. Kunnskap kan gjøre det lettere for innbyggere, næringsliv, organisasjoner og akademia å bidra til bærekraftig utvikling. Det tas forbehold om at rapporten ikke gir en fasit på resultater innen bærekraft, men en status for kommunen basert på valgte indikatorer med offentlige tilgjengelige data. Indikatorene bør sees i sammenheng med hverandre, og må ikke stå for seg selv.

Rapporten er utarbeidet av PricewaterhouseCoopers (PwC) som har vært ansvarlig for planlegging av rapporten, datainnsamling og fremstilling av funn.





# Hva menes med bærekraft?

Brundtland-kommisjonen introduserte begrepet bærekraftig utvikling i FN-rapporten «Vår felles fremtid» i 1987. Rapporten definerte begrepet bærekraft som “en utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov”<sup>1</sup>. Bærekraft handler om balanse mellom økonomisk fremgang, sosial rettferdighet og miljøbeskyttelse, samt å sikre en fremtid som tar hensyn til både dagens og fremtidige generasjoners behov. Bærekraft er en utvikling som tilfredsstiller dagens behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å tilfredsstille sine behov<sup>2</sup>.

I 2015 ble *Agenda 2030* med 17 bærekraftsmål vedtatt av FNs generalforsamling. Agenda 2030 er verdens handlingsplan for å oppnå en bærekraftig utvikling, og utgjør det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største nasjonale og globale utfordringer. De 17 målene inkluderer 169 delmål som sier noe om hvilke områder som er særlig viktige, som å utrydde fattigdom og sult, sikre god helse og utdanning til alle, redusere ulikhet i verden og stanse klimaendringene. Agenda 2030 slår fast at det er et felles ansvar å styre utviklingen på en bærekraftig måte. For å nå bærekraftsmålene kreves det en felles innsats fra både myndigheter, sivilsamfunn, privat sektor og akademia i alle land<sup>3</sup>.



1] World Commission on Environment and Development (WCED) (1987) Our Common Future

2] Store Norske Leksikon (2023), Bærekraftig utvikling

3] Regjeringen (2021) Stortingsmelding nr. 40 (2020-2021): Mål med mening

# Oversikt over innhold og metodikk

Denne rapporten skal gi en oversikt og en ståstedsanalyse av arbeidet med bærekraft i kommunen. Rapporten er bygd opp og strukturert rundt FNs bærekraftsmål. Dette gir en etablert ramme for å arbeide med bærekraft og sikrer at rapporten hensyntar de ulike dimensjonene ved bærekraft. Rapporten har brukt en kombinasjon av kvantitative og kvalitative metoder og skal belyse:

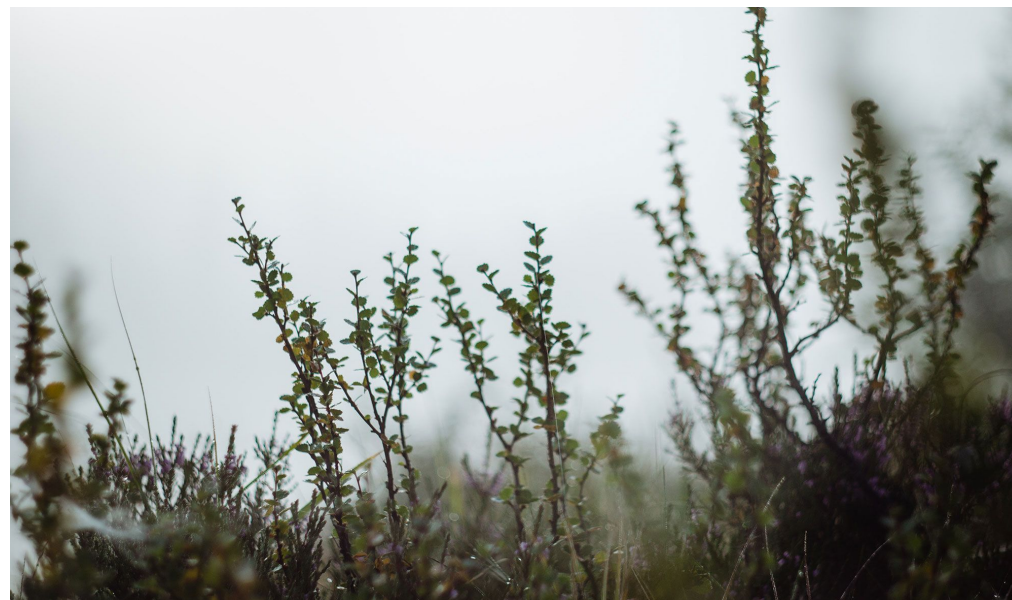
**Om kommunen og arbeid med bærekraft:** Kapittel 2 gir et øyeblikksbilde av kommunen, gjennom *kommunen i tall*. Videre beskrives kommunens organisering og arbeid med bærekraft, basert på intervjuer og gjennomgang av dokumentasjon. I kapitlet presenteres det en suksesshistorie fra kommunen knyttet til bærekraft, samt en oppsummering av Statsforvalterens kommunebilde.

**Ståstedsanalyse:** Data for ulike indikatorer knyttet til FNs bærekraftsmål er samlet inn fra offisielle kilder slik som SSB, Miljødirektoratet og DSB. Ståstedsanalysen gir et oversiktsbilde av kommunens prestasjoner innen ulike bærekraftsindikatorer i forhold til hele fylket. Disse dataene er samlet og analysert, og presenteres i kapittel 3.

**Kartlegging av materialer:** Kartleggingen har som formål å øke forståelsen av materialstrømmene i kommunen. Målet er å identifisere potensial for effektivisering som kan bidra til økt sirkularitet i bruk av materialer. Analysen tar for seg områdene vann og avløp, avfall og byggeråstoff. Resultatene presenteres i kapittel 4.

**Innbyggerundersøkelse:** Respons Analyse har gjennomført en innbyggerundersøkelse om bærekraft blant innbyggerne i Trøndelag, på oppdrag fra Trøndelag fylkeskommune. I kapittel 5 presenteres utvalgte svar fra undersøkelsen.

**Nasjonale og regionale rammer for å arbeide med bærekraft:** Kapittel 6 oppsummerer hvilke forventninger man har nasjonalt til bærekraftsarbeidet, en oversikt over regionale planer og strategier, og hvordan dette henger sammen med styringssystemet. Kapitlet viser også til et bibliotek med oversikt over tilskudd og virkemidler mht. bærekraft. Her vil det være endringer år for år utfra hva ulike aktører/myndigheter har som fokusområder. Oversikten er ikke uttømmende. I tillegg presenteres en oversikt over relevante kunnskapsgrunnlag.



## 2

# Indre Fosen kommune

- Om kommunen
- Arbeid med bærekraft
- Suksesshistorie fra kommunen
- Statsforvalterens hovedbilde

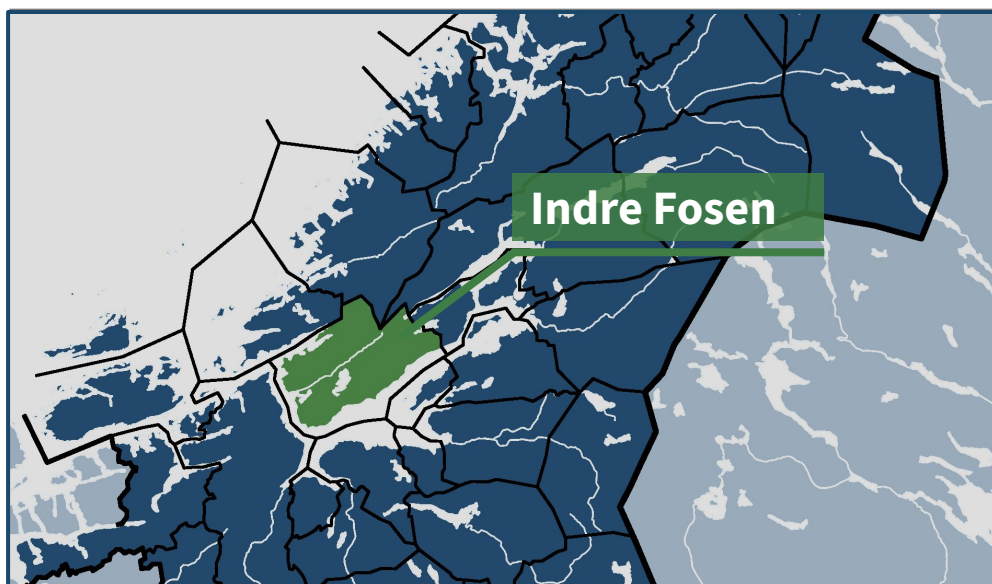


## Indre Fosen kommune i tall

Indre Fosen er en relativt ny kommune og er et resultat av at Rissa og Leksvik slo seg sammen 2018. I 2020 ble også deler av Verran kommune en del av Indre Fosen.

Kommunens administrasjonssenter og største tettsted er Rissa. Kommunen er relativt spredt og består av mange små tettsteder og bygder.

Jordbruk med husdyrhold og korndyrking er viktige næringer i Indre Fosen, samt dyrking av grønnsaker og bær. Langs Trondheimsfjorden i sør vest er det godt laksefiske. Kommunen har også et skipsverft (Fosen Yard) som er en hjørnesteinsbedrift i kommunen, samt flere store industribedrifter. I 2017 fikk kommunen omstillingsstatus etter at et skipsverftet Noryards Fosen gikk konkurs og rehabiliteringssenteret Hysnes Helsefort ble lagt ned.



# 10 018

**Innbyggere** (2. kvartal 2023)



# 9 601

**Innbyggere, forventet utvikling i 2030**



# 111 127 kroner

**Kommunale driftsutgifter per innbygger** (2022)



# 10

**Innbyggere per km<sup>2</sup>**  
Befolkningstetthet 2022



# 1 229

**Pendling ut av kommunen** (2022)

# 525

**Pendling inn til kommunen** (2022)

## Kommunens arbeid med bærekraft

### Organisering

Kommunene Rissa og Leksvik ble slått sammen til Indre Fosen kommune i 2018. Etter en områdegjennomgang i 2023 ble det besluttet å kartlegge kommunens administrative organisering. Ny organisering er basert på funksjon og kommunen er delt opp i Helse, Oppvekst og Samfunn, med fellestjenester på tvers og kommundirektør på toppen.

Arbeid med bærekraft er forankret i kommunestyret og kommundirektørens ledergruppe. Temaet skal være sentralt i kommuneplanens samfunnsdel, og slik sett er ansvaret fordelt ut i hele organisasjonen.

### Planer

Kommuneplanens samfunnsdel er under utarbeidelse. Bærekraft og FNs bærekraftsmål har vært sentralt i utarbeidelse av kommuneplanens samfunnsdel. Ny kommuneplanens samfunnsdel planlegges vedtatt av nytt kommunestyre i begynnelsen av 2024.

Foreløpige faktabeskrivelser ble vedtatt i januar 2023, deriblant Arealstrategi, Befolkningsstrategi, Folkehelsestrategi, Klimastrategi, Næringsstrategi og Tjeneste- og kvalitetsstrategi. Strategiene knyttes opp mot de av FNs bærekraftsmål som anses som av betydning for hver enkelt strategi

### Prioritering

I forbindelse med utarbeidelse av kommuneplanens samfunnsdel har sektorlederne valgt bærekraftsmål som de anser som mest relevant, men hva som prioriteres kan endres i løpet av den politiske prosessen med å forankre kommuneplanens samfunnsdel. Per i dag er det derfor ikke gjort noen konkret prioritering av bærekraftsmål.

### Bolystprosjekter

Indre Fosen kommune består i stor grad av grender og små steder. For å heve bolysten i kommunen er det lyst ut investeringsmidler til bolystprosjekter og ti ulike geografiske foreninger har søkt om investeringsmidler for å heve attraktiviteten til sine steder. Midlene er gått til oppgradering av områder, lekeplasser, møtesteder og friluftsområdet. På denne måten bidrar prosjektene både til å gjøre lokalsamfunnene mer bærekraftig og bidra til god helse og livskvalitet.

### Omstillingsprosjekt

Indre Fosen kommune ble innvilget omstillingsstatus i 2017 etter at flere store bedrifter gikk konkurs eller ble nedlagt. I løpet av en kort periode mistet kommunen over 300 arbeidsplasser og fikk i denne forbindelse omstillingsstatus og midler til omstillingsprosjekt fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.



## Suksesshistorie fra kommunen | Mindre og smartere bilbruk

### Bakgrunn

Prosjektet startet i 2019 med utspring i en opplevelse av at det ble kjørt mye fossilbil i kommunal tjenesteyting, og at sammenslåingen av kommunene Rissa og Leksvik medførte en betydelig økning i transportbehov. Det var ikke bare økt kjøring mellom de gamle kommunene, men også til nye administrasjonssteder i Trøndelag fylke. I tillegg var det mye kjøring som følge av samarbeid med de andre kommunene på Fosen. Kommunen så et klart behov for å endre rutinene sine på dette feltet.

Kommunen opplevde samtidig at det som var tilgjengelig av videomøteutstyr, og mangel på teknisk opplæring var til hinder for at det ble gjennomført digitale møter. Det var lettere for ansatte å velge bilkjøring fremfor å overkomme de tekniske hindringene, særlig for møter på Fosen med korte kjøreavstander.

Det ble utformet flere aktuelle tiltak:

1. Prosjektet ønsket å sette sammen et enkelt videomøte-kit bestående av en lydtallerken med mikrofon og et webkamera. Disse ville tilgjengeliggjøres via booking likt et møterom.
2. Prosjektet ønsket å stramme inn rutiner for bruk av bil i kommunens tjeneste. I de tilfellene der det måtte kjøres bil, ville prosjektet jobbe for å få størst mulig bruk av kommunale elbiler. For at dette skulle fungere måtte brukervennligheten forbedres med et nøkkelskap med kortleser der de ansatte hadde tilgang via nøkkeltorget. Samtidig kunne det sikres kontroll på hvem som hadde åpnet skapet. Dette i kombinasjon med elektronisk kjørebook ville gi mulighet til å kunne automatisere kostnadsfordelingen mellom avdelingene for bilbruken. Selve ladestrukturen lå tilgjengelig, og krevde ingen tiltak.

3. Det var viktig for prosjektet å sikre involvering med de andre kommunene på Fosen for at prosjektet skulle ha ønsket effekt. Dette gjaldt selvfølgelig i første rekke å forbedre utstyr og kompetanse til å gjennomføre digitale møter.

Prosjektet var ferdig planlagt og opplæring og tilrettelegging for digitale møter var godt i gang da pandemien traff.

### Mål

Målet var å redusere utslipp knyttet til kjøring for kommunens administrasjon med 30% det første året. På litt lengre sikt var målet en reduksjon på minimum 50%.

De konkrete målene for prosjektet ble satt av kommunens administrasjon, men de var likevel godt forankret i flere vedtatte dokumenter. For Indre Fosen kommune sin del gjaldt dette både *Energi- og klimaplan* og *Guide for Folkehelse, miljø og estetikk*.

### Strategi

Kommunen hadde to hovedstrategier:

1. God opplæring i teams og tilkobling av utstyr (og oppskrifter), i tillegg til oppgradering av utstyr der det var behov for det. Det ble lagt vekt på brukervennlighet.
2. Tilgjengelige elbiler som det var enkelt å booke, og som det var enkelt å få tak i nøkkel til. Dette måtte være uavhengig av åpningstidene i servicetorget. Utarbeide rutiner for bruk av bil i kommunens tjeneste der det blant annet kreves at kommunal elbil må brukes dersom det er en tilgjengelig. Ideen var at det var kun dersom det ikke var kommunal bil tilgjengelig at man kunne kreve km-godtgjørelse.



### Tiltak og prosess

Prosjektet ble kjørt som et samarbeid mellom Fosen IKT (opplæringsansvarlig og innkjøpsansvarlig), økonomisjef og rådgiver klima og miljø, i tillegg til representanter for de andre kommunene.

Det ble søkt om eksterne midler for å få gjennomført prosjektet. Kommunen fikk 250.000 kroner fra Miljødirektoratet gjennom klimasatsmidler. Politikerne ble ikke involvert før midlene ble tildelt, men orientering ble gitt dem i form av en informasjonssak.

#### Hovedtiltak:

1. Kursing av alle administrativt ansatte i alle kommunene på Fosen
2. Anskaffelse (leasing) av 4 elbiler til elbil-pool ved rådhuset i Rissa
3. Anskaffelse av nøkkelskap som kunne åpnes med nøkkelkort, og som er knyttet til et bookingsystem



Alt i alt har prosjektet vært vellykket for Indre Fosen kommune sin del. Når det gjelder de andre kommunene er det gjennomført opplæring og tilrettelagt for digitale møter. Digitale møter mellom kommunene på Fosen har nå blitt normen, med solid drahjelp av pandemien og prosjektet.

### Resultater

1. Det ble gitt opplæring i bruk av teams i alle kommunene på Fosen. Det ble kjøpt inn enkle "møtekit" for å kunne bruke Teams/videokonferanse. Disse ble fordelt til de kommunene som hadde behov for det. Det ble innført nye rutiner for bruk av videokonferanseutstyr og bruk av bil ifbm møter. Pandemien har bidratt til at mange har tilegnet seg økt teknisk kompetanse, og at også kommunes ansatte ville hatt det samme utbyttet. Det var likevel viktig for fremdriften og implementeringen at Fosen IKT hadde opplæring med alle, og avgjørende for at kommunen var så godt forberedt da pandemien kom. I tillegg til digitale møter var også kommunene godt i gang med å opprette interne og interkommunale samarbeidsplattformer på Teams.
2. Det ble opprettet elbil-pool for administrasjonen i Indre Fosen kommune. Det ble samtidig innført ny løsning for booking av kommunale biler, og registrering av kjørelengde. Valgte løsning for dette heter Caradmin. Løsningen inkluderer nøkkelskap som åpnes med den enkelte ansattes nøkkelkort, og som leverer ut den bilen som har stått lengst på lading til neste bruker. Med denne løsningen er bilene tilgjengelige for ansatte også før og etter servicetorgetts åpningstid. Registrering av kjørelengde skjer i forbindelse med tilbakelevering av nøkkel i nøkkelskapet. Dette er en langt bedre løsning for oss enn elektronisk kjørebok.
3. Kommunen har økt antallet el-biler fra 4 til 14 i løpet av prosjektperioden. 4 av bilene er satt i en felles bil-pool for ansatte på rådhuset, barnevernet og oppfølgingstjenesten. Bil-poolen skal erstatte bruk av privatbil. Dersom Indre Fosen kommune sammenligner utbetalt kjøregodtgjørelse for siste kvartal i 2019 med siste kvartal i 2020 er nedgangen på 39% for all kjøring. Den reelle nedgangen for kjøring for de som har tilgang på el-bilene er derfor større. Beregnet klimagassreduksjon er 88 tonn CO<sub>2</sub>-ekvivalenter.
4. En positiv tilleggseffekt er at mange av de kommunale enhetene som ikke er lokalisert på rådhuset, men som er lokalisert i Rissa sentrum også har meldt sin interesse for å bruke elbil-poolen.

## Suksesshistorie fra kommunen | Omstillingsprogrammet i Indre Fosen kommune har skapt og sikret 377 arbeidsplasser

Indre Fosen kommune ble innvilget omstillingsstatus i 2017 etter at skipsverftet Noryards Fosen AS i Rissa gikk konkurs og Hysnes Helsefort ble nedlagt. I løpet av en kort periode mistet kommunen over 300 arbeidsplasser.

Omstillingsprogrammet hadde som hovedmål **å sikre og skape 350 arbeidsplasser i kommunen** i programperioden. I tillegg var det tre innsatsområder fra 2020:

- Nyskaping i arbeidslivet
- Kompetanse og rekruttering
- Attraktivitet i arbeidslivet

*Tilsuddsordning til lokale bedrifter:* Mye av midlene har gått til tilskudd til lokale bedrifter. Dette skyldes i stor grad koronapandemien hvor behovet blant bedriftene var spesielt stort.

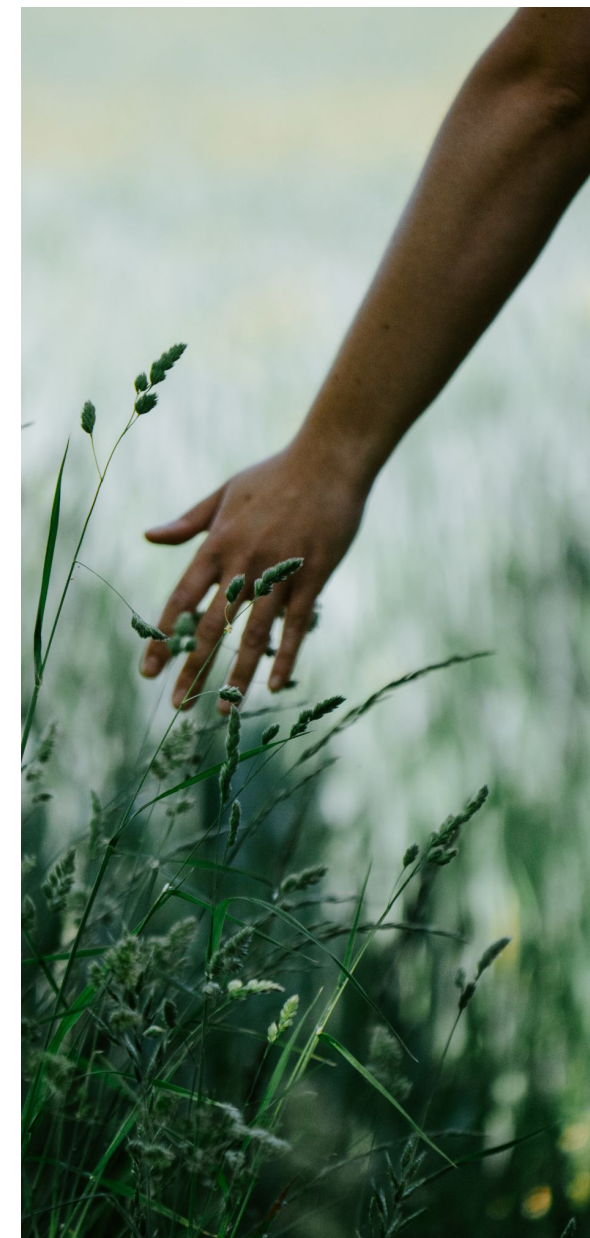
*Etablering av næringsforening:* som en del av omstillingsarbeidet ble det gitt støtte til å få på plass en næringsforening. NiT Indre Fosen kom på plass i 2020 og er en underavdeling av Næringsforeningen i Trondheimsregionen.

*Leanprosjekt:* Fra 2017-2022 har omstillingsprosjektet gitt støtte til flere Leanprosjekter, hvor bedriftene har fått opplæring i Lean-metodikk og satt i gang Lean-prosjekter i egen bedrift.

Omstillingsprogrammet ble evaluert av Oxford Research i 2023 som fant at programmet har vært vellykket:

- Omstillingprogrammet har nått sitt mål om 350 skapte og sikrede arbeidsplasser. Av disse er 98 nye arbeidsplasser og 279 sikrede arbeidsplasser.
- Omstillingsprogrammet har forbedret utviklingsevnen til bedriftene, og det er flere bedrifter som aktivt jobber med omstilling, utvikling og innovasjon.
- Omstillingsprogrammet har vært organisert og driftet på en god måte og bedriftene har blitt involvert på en virkningsfull måte i hele perioden.
- Det er valgt en god og helhetlig løsning for videreføring av arbeidet.

Evaluator viser også til noen forbedringspunkter. Blant annet blir det pekt på at koordinering og samarbeid mellom aktører innen næringsutvikling i regionen kan forbedres, men at samarbeidsavtalen som er under arbeid forhåpentligvis vil bidra til et bedre samarbeid. Det peker også på at det er fordeler knyttet til å være nært Trondheim som kunne vært utnyttet bedre<sup>1</sup>.



## Statsforvalterens hovedbilde av Indre Fosen kommune (per desember 2021)

Statsforvalteren i Trøndelag<sup>1</sup> peker på at Indre Fosen kommune kan vise til positiv utvikling på nøkkelfaktorer innen integrering, og får også godt til brukermedvirkning for pasienter med rus og psykiske helseutfordringer. Det er forbedringer på skolemiljøindikatorer, men samtidig har kommunen lave resultater i nasjonale tester og to av tre elever som mottar spesialundervisning er gutter.

Statsforvalteren uttrykker spesielt bekymring for kommuneøkonomien og kommunal planlegging. Kommunens økonomiske ubalanse må tas grep om dersom det ikke skal ha konsekvenser for tjenestene til innbyggerne. Ny samfunnsdel vil gi et godt grunnlag for fremtidige mål som kan konkretiseres gjennom tiltak i kommuneplanens handlingsdel og økonomiplan.

2

### Svake områder

Kommunal økonomi, kommunal planlegging

10

### Middels områder

Barnehage, Barnevern, Folkehelse, Grunnskole, Kommunehelsetjenesten, Miljø og klima, Omsorgstjenestene, Reindrift, Samfunnsikkerhet og beredskap, Sosialtjenesten

2

### Gode områder

Integrering og bosetting, Landbruk

### Styrker og muligheter som trekkes frem:

- Operativ kriseorganisasjon som har håndtert koronapandemien på en god måte. Kommunen har ferdigstilt folkehelseoversikt og bruker denne i helse- og omsorgsplan
- Kommunen er opptatt av brukermedvirkning i utforming av tjenestetilbud for pasienter med rus og psykiske helseutfordringer
- Kommunen har positive verdier på flere nøkkelfaktorer på integreringsområder
- Barnehagene oppfyller bemanningsnormen og kommunen ligger over landssnittet på antall ansatte med fag- og barnehagelærerutdanning
- Forbedring i skolemiljøindikatorerne trivsel, motivasjon og støtte fra lærerne
- Barneverntjenesten mottar i 2020-2022 det nasjonale tiltaket Veiledningsteam. Tjenesten gir tilbakemelding om at tiltaket oppleves som nyttig
- God saksbehandling på jordbruk, og lovforvaltningsområdet

### Svakheter, utfordringer og sårbarheter

- Kommunen er sårbar mtp på ressurser knyttet til kommunal planlegging. Overordnet planverk er utdatert og mangler styringsfunksjonen den skal ha. Svake verdier på de mest sentrale nøkkeltallene innen kommunal økonomi. Kommunen mangler beredskapsplanverk.
- Antall uføre og sårbarhet hos barn og unge vil kreve en systematisk tilnærming.
- Habiliteringstilbudet er sårbart og kommunen har demografi utfordringer. Mangel på faste leger i flere av kommunens fastlegehjemler
- To av tre elever som mottar spesialundervisning er gutter og kommunen har lave resultater i nasjonale prøver
- Kapasiteten i barneverntjenesten er presset
- Indre Fosen kommune er under kravet for materialgjenvinning og har mangelfull oppfølging av Grunnforurensningsdatabasen
- Reindriftsnæringa på Fosen er sårbar både med tanke på tilgjengelige beiteareal, men også i forhold til tapssituasjon

1] [Statsforvalteren i Trøndelag](#)



3

## Hvordan kommunen møter FNs bærekraftsmål

# Ståstedsanalysen skal gi en oversikt over kommunens utvikling innen FNs bærekraftsmål

## Ståstedsanalyse

Ståstedsanalysen skal si noe om hvordan kommunen ligger an i bærekraftsarbeidet, og inkluderer en analyse av en rekke indikatorer som kan knyttes opp mot FNs bærekraftsmål. Analysen skal gi en oversikt over kommunens resultater og utvikling innen hver indikator.

## Hva menes med indikatorer?

En indikator er statistikk eller data som brukes for å få forståelse av en tilstand eller en utvikling på et område. Bærekraft er omfattende og komplisert. For å si noe om bærekraft er det viktig å se på utvikling over tid, samt sammenligne med utvikling i sammenlignbare områder. I dette tilfellet sammenlignes kommunen med gjennomsnittet til Trøndelag fylke.

## Hvordan måle bærekraft?

Analysen er basert på etablerte indikatorer innen FNs bærekraftsmål. Utvalget av indikatorer har tatt utgangspunkt i anerkjente indikatorer som anbefales for å måle bærekraft, blant annet FNs indikatorsett, EU håndbok "Voluntary Local Review", Mål med mening, KS/SSB taksonomi og United 4 Smart Sustainable Cities. I samarbeid med Trøndelag fylkeskommune er det valgt ut et indikatorsett basert på hvor det finnes god tilgjengelig statistikk for de ulike delmålene. Til sammen har det blitt samlet inn og sammenstilt 71 indikatorer.

## Offentlig tilgjengelige data

For å sikre konsistens og høy grad av gjenbrukbarhet er offentlig tilgjengelig informasjon lagt til grunn i analysene. Dette gir et godt sammenligningsgrunnlag på tvers av kommunene i rapportserien. I sammenslåtte kommuner har man tatt utgangspunkt i data fra opprinnelige kommuner og sammenstilt, og evt gjort forutsetninger. Det samme gjelder for data før fylkessammenslåingen. Noen kommuner mangler data på enkelte indikatorer som følge av manglende tallgrunnlag i databasen til kildene (eks. SSB). Dette kan være på grunn av manglende innrapporterte data eller anonymiserte data.

Det tas forbehold om at rapporten ikke gir en fasit på resultater innen bærekraft, men en status for kommunen basert på valgte indikatorer med offentlige tilgjengelige data. Indikatorene bør sees i sammenheng med hverandre, og må ikke stå for seg selv.



# 71 indikatorer som måler kommunens ståsted innen FNs bærekraftsmål



- Andel innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt
- Andel personer i husholdninger med vedv. lavinntekt
- Andel barn i husholdninger med vedv. lavinntekt
- Andel mottakere av stønad til livsopphold
- Inntektsulikhet - GINI



- Andel barn med grunnleggende kompetanse - lesing
- Andel barn med grunnleggende kompetanse - regning
- Andel personer utenfor arbeid, utdanning og arb.tiltak
- Andel personer som kun har gjennomført grunnskole
- Andel elever som fullfører videregående opplæring
- Andel barnehageansatte med pedagogisk utdannelse
- Andel barn som oppgir at de trives på skolen



- Nettoforbruk av elektrisk kraft for husholdninger per innbygger
- Energibruk per m<sup>2</sup> eid areal i kommunale formålsbygg



- Sysselsettingsandel for menn og kvinner
- Uføretrygdeandel
- Andel som har fullført VGS og høyere utdanning
- Andel som leier bolig blant alle boforhold



- Utslipp av tonn CO<sub>2</sub>-ekvivalenter per innbygger
- Hensyntatt risiko og sårbarhet for alvorlige naturhendelser i kommunal planlegging



- Årlige anmeldelser vold, mishandling og seksuallovbrudd
- Andel barn/unge på tiltak gjennom barnevernet
- Valgdeltakelse kommunevalg



- Andel voksne kvinner med overvekt og fedme
- Andel voksne menn med overvekt og fedme
- Andel jenter som spiser frokost før første skoletime
- Andel gutter som spiser frokost før første skoletime
- Årlig omdisponert dyrket mark til andre formål enn landbruk



- Andel fedre som tar ut hele fedrekvoten
- Andel kvinnelige ledere
- Andel kvinnelige kommunestyrerepresentanter
- Forskjell i andel sysselsatte med innvandrerbakgrunn
- Andel kvinner i arbeidsstyrken
- Forskjell gjennomsnittlig bruttolønn menn og kvinner
- Andel sysselsatte kvinner som jobber deltid



- Andel av befolkningen som er sysselsatt
- Sysselsettingsbidrag
- Andel sysselsatte som jobber i privat sektor eller offentlig eide foretak
- Sysselsettingsrater for unge og - innvandrere
- Gjennomsnittlig bruttolønn per måned
- Legemeldt sykefravær for lønnstakere



- Andel barn som bor trangt
- Andel befolkning som bor i tettbygde strøk
- Forsørgerbrøk for eldre
- Grønne områder som andel av totalt bebygd areal



- Antall kg avfall innsamlet i ryddeaksjoner
- Vernet areal til havs



Det finnes få indikatorer som baserer seg på offentlig tilgjengelig data med god datakvalitet for å måle bærekraftsmål 17. Derfor er ikke dette bærekraftsmålet inkludert i analysen.



- Vaksinasjonsdekning blant 16-åringene (kvinner)
- Andel 65 år og eldre som er influensavaksinert
- Antall dødsfall forårsaket av ikke-smittsomme sykdommer
- Andel ungdomsskoleelever med mange psykiske plager
- Forskjeller i antall leveår (høy/lav utdanning)
- Antall fastleger per tusen innbyggere



- Andel fornyet kommunalt ledningsnett
- Andel produsert drikkevann som går til spille pga. lekkasje i ledningsnettet
- Andel befolkning tilknyttet kommunal avløpstjeneste
- Andel fornyet kommunalt spillvannnett



- Andel befolkning med tilgang til fast bredbånd
- Andel befolkning med tilgang til mobildata
- Andel elbiler av alle personbiler
- Antall ladepunkt for elbiler per 10.000 innbyggere



- Tonn matavfall per årsinnbygger
- Farlig avfall fra husholdningene per årsinnbygger
- Gjenvinningsgrad for husholdning
- Tonn husholdningsavfall per årsinnbygger



- Andel skog av totalt arealbruk
- Endring i ubebygd areal
- Utvikling fysisk nedbygd areal
- Andel vernet areal på land





## Ståstedsanalysen viser at Indre Fosen kommune er på riktig vei med bærekraftsarbeidet, men har også flere områder med forbedringspotensial

FNs bærekraftsmål har stor innvirkning på norsk politikk – både nasjonalt, regionalt og lokalt. En oppsummering av hvordan kommunen ligger an i forhold til målene vil gi en oversikt over hvor man står, og vil være et godt kunnskapsgrunnlag for vurdering av utviklingsbehov i kommunen. Oppsummeringen av kommunens ståsted innen bærekraftsmålene presenteres over de påfølgende sidene, etterfulgt av en analyse av hver enkelt indikator.

### 1 UTRYDDE FATTIGDOM



#### Økning i vedvarende lavinntekt i kommunen

Bærekraftsmål 1 har som mål å utrydde all ekstrem fattigdom og halvere andelen mennesker som lever i relativ fattigdom. Ifølge den internasjonale rapporten om bærekraftsmålene<sup>1</sup> har Norge oppnådd delen av målet som handler om å utrydde ekstrem fattigdom, men har utfordringer med en økende andel relativ fattigdom i landet.

Indre Fosen kommune har hatt en økning i vedvarende lavinntekt, hvor spesielt barn i husholdninger med lavinntekt nå ligger over snittet i Trøndelag. Andel personer med vedvarende lavinntekt i Indre Fosen har stort sett variert rundt fylkessnittet. Videre har kommunen hatt en nedgang i andel innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt, mens andel mottakere av stønad til livsopphold har vært stabilt høyere enn fylkessnittet.

### 2 UTRYDDE SULT



#### En generell utfordring med overvekt og fedme

Bærekraftsmål 2 handler om at alle skal ha tilgang på næringsrik og bærekraftig mat, og at ingen skal sulte. Norge har utryddet sult, og matsikkerheten er god. Landets største utfordring er imidlertid økt overvekt og fedme, usunt kosthold og feilernæring blant eldre. I tillegg har 15-21% av barn i Norge overvekt eller fedme. Indre Fosen kommune

har i likhet med Trøndelagssnittet hatt en økning i andel voksne kvinner og menn med overvekt og fedme. For kvinner er imidlertid andelen i Indre Fosen noe lavere enn fylkessnittet. Kommunen har ellers en høyere andel elever på ungdomstrinnet som spiser frokost før første skoletime, sammenlignet med fylkessnittet. På skoler der mange spiser frokost, opplever man mer ro, bedre konsentrasjon og trivsel.

### 3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET



#### Færre fastleger per innbygger enn snittet i fylket

Bærekraftsmål 3 har som mål å sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder. God helse er en forutsetning for menneskers mulighet til å nå sitt fulle potensial og for å bidra til utvikling i samfunnet. Norge har et velutviklet helsesystem, med god helsedekning. Selv om mange rapporterer at de har det godt, er det flere som

har det dårligere enn før. Norge skårer også dårligere på lykkeindeksen enn de andre nordiske landene. Indre Fosen hadde en økning i antall tidlige dødsfall per 100.000 innbyggere den siste tiårsperioden, og ligger nå over snittet i fylket. Videre har kommunen hatt en større nedgang i antall fastleger per innbygger, og har siden 2019 hatt en lavere fastlegedekning enn snittet. Kommunen har også en lavere vaksinasjonsdekning, og en stadig økende forskjell i antall leveår mellom personer med høy og lav utdanning.

### 4 GOD UTDANNING



#### Færre elever som oppgir at de trives på skolen

Bærekraftsmål 4 handler om å sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle. Inkluderende opplæring av god kvalitet er en av de viktigste byggeklossene for velstand, helse og likeverd i samfunnet. Norge har et godt utdanningssystem, men har mangel på kvalifiserte lærere og barnehageansatte. Indre

Fosen kommune har hatt en nedgang i andelen elever som har oppnådd grunnleggende kompetanse i regning, og ligger bak snittet i fylket. Når det gjelder kompetanse i lesing har denne hatt stor grad av variasjon fra år til år. Kommunen har også hatt en økning i andel unge som står utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak, hvor kommunen lå over snittet i 2022. Kommunen har høyere fullføringsgrad i videregående opplæring, men færre som trives på skolen enn snittet i Trøndelag.

1] [Sustainable Development Report](#)

## 5 LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE



### Nedgang i andel kvinner i arbeidsstyrken

Bærekraftsmål 5 har som mål om å oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i samfunnet. Norge har kommet langt, og har en høy grad av likestilling i samfunnet. Likevel er det fortsatt en vei å gå. Kvinner har gjennomsnittlig lavere lønn enn menn, og i næringslivet er det færre kvinner i lederstillinger og i styrerom. Indre Fosen

kommune har hatt en nedgang i både andel kvinner i arbeidsstyrken og andel kvinnelige ledere, hvor kommunen ligger under fylkessnittet for begge i 2022. I tillegg har kommunen jevnt over flere sysselsatte kvinner som jobber deltid enn Trøndelag som helhet. Andelen fedre som tar ut hele fedrekvoten er også lavere enn gjennomsnittet, og andelen har gått ned siden 2018. Forskjellen i gjennomsnittlig bruttolønn mellom menn og kvinner er omtrent lik som for fylket.

## 7 REN ENERGI TIL ALLE



### Generell økning i energiforbruk i Trøndelag

Bærekraftsmål 7 handler om å sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris. I Norge er alle delmålene i mål nummer 7 så godt som oppnådd ifølge Regjeringen. Det Norge har å jobbe med er å øke energieffektiviteten, og bli flinkere til å spare på strømmen. Strømbehovet i Norge forventes å øke når

industri og transport også elektrifiseres. I Trøndelag har det generelt vært en forbruksøkning av elektrisk kraft per innbygger. Energiforbruket i Indre Fosen har økt i tråd med fylkessnittet, hvor forbruk per innbygger er relativt lik som i Trøndelag. Kommunens eget energiforbruk per kvm kommunale formålsbygg har imidlertid vært relativt stabil, og lavere per kvm enn snittet i fylket.

## 6 RENT VANN OG GODE SANITÆRFORHOLD



### Lavere tilknytning til kommunalt avløpstjeneste

Bærekraftsmål 6 handler om å sikre bærekraftig vannforvaltning, tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle. Vannkvaliteten i Norge er god, men vi har utfordringer knyttet til forurensning og rensing av avløpsvann. Norge må reparere gamle vannledninger og -nett slik at kvaliteten på drikkevannet holder seg god og rørene ikke lekker. I snitt

lekker 30 prosent av vannet ut før det når forbrukeren. Indre Fosen kommune har en lavere mengde drikkevann som går til spille som følge av lekkasjer enn fylkessnittet, men mengden har økt de siste fem årene. Kommunen har hatt høyere andel fornyet ledningsnett, men en mindre andel fornyet spillvannsnett enn snittet. Ser man på tilknytning til kommunal avløpstjeneste, har kommunen en lavere andel av befolkningen som er tilknyttet enn snittet i Trøndelag.

## 8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST



### Lavere sysselsettingsgrad enn fylkessnittet

Bærekraftsmål 8 skal fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle. Norsk arbeidsliv er blant de mest produktive i verden, men må gjøre mer for å hindre at unge mennesker ikke faller ut av skole og næringsliv. I Trøndelag fylke er det flere som er sysselsatt enn gjennomsnittet i landet. Indre

Fosen har hatt en lavere sysselsettingsgrad enn fylkessnittet gjennom hele tiårsperioden, selv om den har vært relativt stabil. Videre har sysselsettingsgraden for unge økt og er høyere enn snittet, mens sysselsettingsgraden for innvandrere har redusert det siste året. Indre Fosen har også hatt en økning i andel lønnstakere med legemeldt sykefravær, hvor kommunen også har en høyere andel enn Trøndelag som helhet.

## 9 INDUSTRI, INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR



### Godt tilrettelagt infrastruktur for elbilvekst

Bærekraftsmål 9 handler om å bygge solid infrastruktur og fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og innovasjon. Infrastruktur er den underliggende strukturen som må være på plass for at et samfunn skal fungere. I Norge er infrastrukturen godt utbygd, og neste steg vil være å gjøre industrien i landet mer bærekraftig. Indre Fosen kommune

har de siste ti årene hatt en høyere elbilandel enn snittet i Trøndelag, som også har hatt en vekst i tiårsperioden. Kommunen har også lenge hatt et høyere antall ladepunkt per 10.000 innbyggere, men ble i 2022 tatt igjen av fylkessnittet. Når det gjelder infrastruktur for bredbånd ligger kommunen litt bak, hvor Indre Fosen har en lavere andel av befolkningen med tilgang til både fast bredbånd og mobildata.

## 11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN



### Økende forsørgerbrøk er en trend i hele Norge

Bærekraftsmål 11 handler om å gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige. I Norge bor rundt 80 prosent av befolkningen i byer og tettsteder, og de fleste har tilgang til vann, veier, tjenester, energi og søppelhåndtering. Indre Fosen kommune har hatt en nedgang i andel barn som bor trangt, og har gått fra å ligge

over fylkessnittet i 2015 til å ligge under snitt i 2021. Kommunen har ellers en høyere forsørgerbrøk enn fylkessnittet, noe som betyr at kommunen har færre yrkesaktive per eldre. I likhet med både fylket og landet forøvrig har også forsørgerbrøken økt, og er forventet å øke enda mer de neste ti årene.

## 10 MINDRE ULIKHET



### Høyere uføretrygdeandel enn fylkessnittet

Bærekraftsmål 10 innebærer å redusere ulikhet i og mellom land. I det store bildet har Norge generelt små lønnsforskjeller, og Norge scorer høyt når det gjelder likestilling. Likevel har forskjellene mellom fattig og rik økt siden 1980. Hoveddriveren til økte forskjeller er inntektsutviklingen blant de rikeste. I Indre Fosen er det spesielt sysselsettingsandelen

til kvinner som er lavere enn snittet i fylket, mens andelen for menn stort sett har fulgt gjennomsnittet. I samme periode har kommunen også hatt en økende uføretrygdeandel, som også har vært høyere enn fylkessnittet siden 2015. Selv om kommunen har hatt en økning i andelen som har fullført videregående eller høyere utdanning, ligger kommunen også her under snittet.

## 12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON



### Lavere gjenvinningsgrad enn snittet i Trøndelag

Bærekraftsmål 12 handler om å sikre bærekraftig forbruk og produksjon, som innebærer å gjøre mer med mindre ressurser. Norge er relativt gode på gjenvinning av avfall, men er også ett av landene med verdens høyeste forbruk per innbygger. Norge henger generelt etter i omstillingen til en såkalt sirkulær økonomi, der ressurser og produkter

repareres, gjenbrukes og resirkuleres. Indre Fosen kommune hatt en reduksjon i mengden husholdningsavfall per innbygger siden 2020, men kommunen har likevel en større mengde avfall per innbygger enn snittet i fylket. Gjenvinningsgraden i kommunen har også variert rundt fylkessnittet, men var lavere enn snittet i 2022.

### 13 STOPPE KLIMAENDRINGENE



#### Nedgang i klimagassutslipp, men fortsatt litt over snittet

Bærekraftsmål 13 har som mål å stoppe klimaendringene. Dette innebærer å handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem. Norge har så langt gjort flere tiltak for å bekjempe klimaendringene, slik som å øke CO<sub>2</sub>-avgiften og redusere kostnaden for klimavennlige alternativer. Blant annet gjennom bruk og

kjøp av elbiler, og innen resirkulering. Norge er imidlertid en betydelig eksportør av olje og gass, noe som betyr at vi er en mye større bidragsyter til klimaendringene enn våre nasjonale utslipp skulle tilsi. Generelt har Trøndelag fylke i snitt et høyere klimagassutslipp enn landssnittet. Klimagassutslipper per innbygger i Indre Fosen er i tillegg litt høyere enn i fylket, men kommunen har også hatt en nedgang i utslipp de siste ti årene, noe som viser at kommunen er på riktig vei.

### 15 LIVET PÅ LAND



#### Bevart skogareal, og økt andel vernet areal på land

Bærekraftsmål 15 innebærer å beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av artsmangfold. I Norge har man et omfattende regelverk for bærekraftig bruk og bevaring av naturen. Norge ligger ikke an til å nå

bærekraftsmålene om gjenoppretting av tapt natur, og er heller ikke på vei til å kunne nå disse delmålene. Vi er også langt unna å oppfylle målet som er satt for beskyttelse og verning av økosystemer. Indre Fosen kommune har en høy andel skog av totalt arealbruk sammenlignet med fylkessnittet. Kommunen har ellers lavere andel vernet areal på land enn snittet, men andelen har hatt en mindre økning siden 2018. Kommunens ubebygde areal hadde videre en økning etter 2018.

### 14 LIVET I HAVET



#### Kommunen har bevart vernet areal til havs

Bærekraftsmål 14 handler om å bevare og bruke havet og de marine ressursene på en måte som fremmer bærekraftig utvikling. Norge har utviklet en reguleringsplan for Barentshavet, Norskehavet og Nordsjøen. Myndighetene har også identifisert viktige områder for biomangfold. Det er likevel flere områder som Norge må arbeide med. Norske

myndigheter mangler bla. en plan for bevaring av sjøfugl, fisketrålere får med seg tilleggsfangst som rammer truede arter, man mangler et juridisk instrument for opprettelse av beskyttede marine områder i den økonomiske sonen mm. Indre Fosen kommune har totalt sett samlet inn 1,8 tonn avfall fra ryddeaksjoner siden 2019. Mesteparten av dette ble imidlertid samlet inn det året, hvor årene etter har hatt adskillig mindre innregistrert avfall. Vernet areal til havs har ellers blitt bevart.

### 16 FRED, RETTFERDIGHET OG VELFUNGERENDE INSTITUSJONER



#### Antall årlige anmeldelser per innbygger har økt

Bærekraftsmål 16 handler om å fremme fredelige og inkluderende samfunn for å sikre bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle, og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer. Norge har lenge hatt et levedyktig demokrati med relativt små forskjeller. Det norske samfunnet kjennetegnes av høy

grad av tillit, gode velferdsordninger, og et velorganisert arbeidsliv. Indre Fosen kommune har hatt en økning i antall årlige anmeldelser per 1000 innbygger, hvor antallet lå på sitt høyeste i 2021 og 2022. Andel barn og ungdom på tiltak gjennom barnevernet har vært lik de siste to årene, men Indre Fosen har en høyere andel enn snittet i Trøndelag. Valgdeltakelsen ved kommunevalg i Indre Fosen har tidligere år vært høyere enn fylkessnittet, men hadde en nedgang ved sist kommunevalg og lå omtrent på snittet.



## Oppsummering av utviklingsområder i kommunen

Oppsummeringen av ståstedsanalysen viser at Indre Fosen kommune ligger godt an i forhold til mange indikatorer, men kommunen har likevel et forbedringspotensiale på flere områder.

Områdene hvor Indre Fosen har størst utfordringer legges frem som potensielle utviklingsområder. Dette er områder som anbefales å vurderes nærmere, samt legges ekstra fokus på i det videre arbeidet med bærekraftig utvikling i kommunen.

Det bør presiseres at innspillene til utviklingsområder er basert på ovennevnte dataanalyser, og områdene bør kartlegges grundigere før igangsettelse av tiltak. Følgende utviklingsområder bør vurderes i videre arbeid med bærekraftig utvikling i kommunen:

- **Mål 1: Utrydde fattigdom:** Indre Fosen kommune har hatt en økning i andel barn i husholdninger med vedvarende fattigdom siden 2013, og ligger over snittet i fylket. Kommunen har også flere stønadsmottakere til livsopphold enn snittet.
- **Mål 3: God helse og livskvalitet:** Indre Fosen kommune har hatt en nedgang i fastlegedekningen, og en økning i antall tidlige dødsfall per innbygger. Forskjell i antall leveår mellom personer med høy og lav utdanning har også økt.
- **Mål 4: God utdanning:** kommunen har hatt en økning i andelen unge som står utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak de siste tre årene. I tillegg er det færre som oppgir at de trives på skolen enn snittet i Trøndelag.
- **Mål 5: Likestilling mellom kjønnene:** Kommunen har hatt en nedgang i både andel kvinner i arbeidsstyrken og andel kvinnelige ledere. Kommunen har også flere sysselsatte kvinner som jobber deltid enn snittet.
- **Mål 12: Ansvarlig forbruk og produksjon:** Indre Fosen har hatt en reduksjon i husholdningsavfall per innbygger, men ligger fortsatt litt over snittet. Det samme gjelder matavfall. I tillegg ligger kommunen under snittet når det gjelder gjenvinningsgrad.

- **Mål 16: Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner:** Kommunen har hatt en økning i antall anmeldelser per innbygger, som var på sitt høyeste de siste to årene. Andel barn på tiltak gjennom barnevernet er også høyere enn snittet.

### Samarbeid er nøkkelen for å nå målene

Dette er forbedringsområder som er utfordrende å løse for én enkelt kommune alene. Et godt samarbeid på tvers vil derfor være avgjørende for å lykkes med arbeidet med bærekraftig omstilling i fylket. Dette er man allerede godt i gang med gjennom etableringen av *Bærekraftsnettverket i Trøndelag*.

I dag brukes nettverket som en arena for å ta opp problemstillinger som er krevende å jobbe med, samt å dele god praksis mellom kommunene. Nettverket har allerede diskutert viktige temaer slik som bærekraft i politiske saker, kommunale plan- og styringssystemer, bærekraftige anskaffelser, matsvinn, folkehelse og bærekraftsmål, samt indikatorer.

Videre anbefales det at man benytter bærekraftsnettverket aktivt til å arbeide med problemstillingene som er spesielt relevant for hele Trøndelag. Flere av utfordringsområdene er også relevante på nasjonalt nivå, hvor nasjonale samarbeid kan være aktuelt. I dag inviteres kommunene allerede til Teamsmøtene "bærekraftfredag" i regi av det nasjonale bærekraftsnettverket. Møtene tar opp relevante temaer som det nasjonale nettverket er opptatt av. I tillegg vil bærekraftsrapportene til hver enkelt kommune være et godt kunnskapsgrunnlag for å vurdere kommunespesifikke utviklingsområder.

Det finnes også en rekke tilskudd og virkemidler som kan kobles opp mot flere av utviklingsområdene i fylket. Disse presenteres i en egen oversikt i kapittel 6.

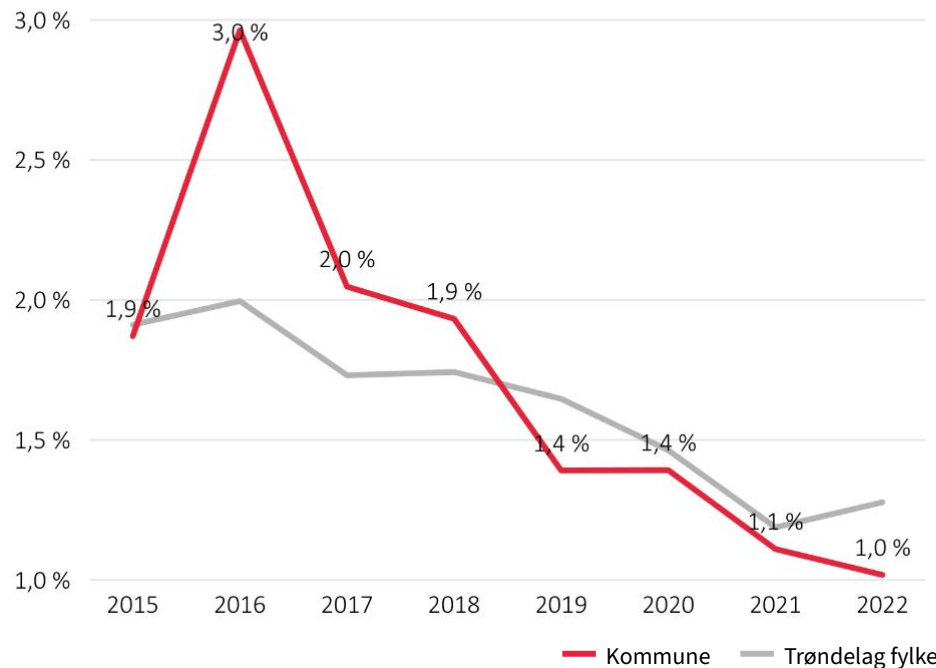




# Mål 1 - Utrydde alle former for fattigdom i hele verden

## Delmål 1.1: Utrydde all ekstrem fattigdom

Andel innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt

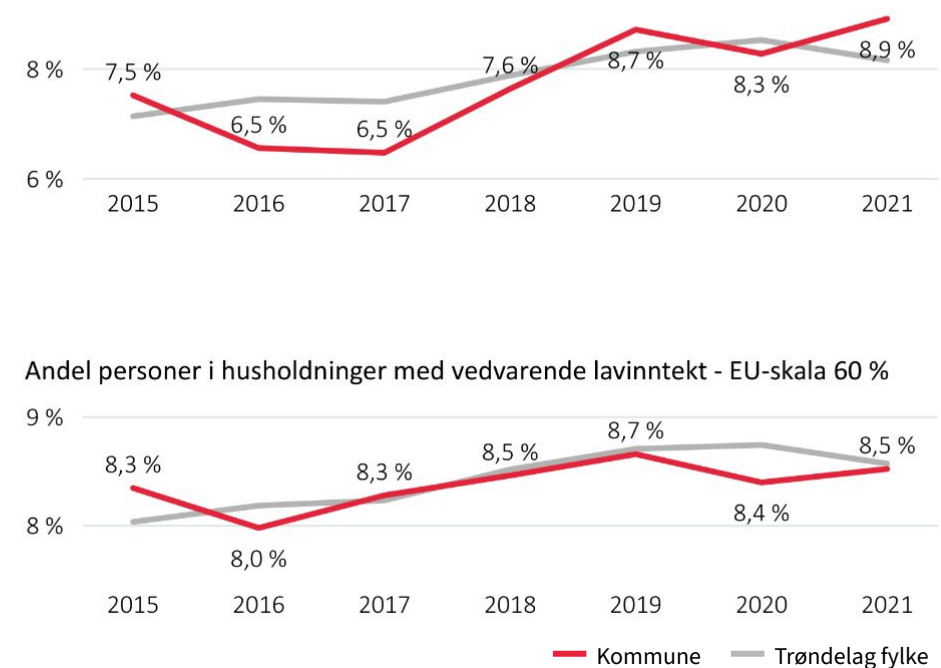


Andelen innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt sier noe om hvor stor del av befolkningen som er avhengig av stønad som sin primære inntektskilde. I Indre Fosen kommune har andelen innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt hatt en nedgang siden 2016, og kommunen har en lavere andel enn gjennomsnittet i fylket.

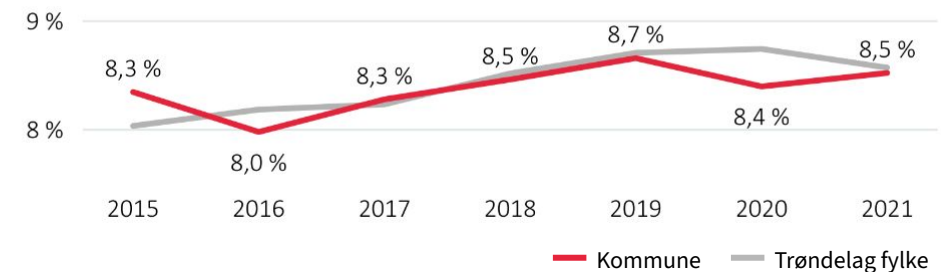
Vedvarende lavinntekt har hatt en negativ utvikling siste fem år, hvor både andel personer og andel barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt har hatt en økning. Indre Fosen kommune har i 2022 flere barn i husholdninger med lavinntekt enn snittet i Trøndelag.

## Delmål 1.2: Halvere relativ fattigdom

Andel barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt - EU-skala 60 %



Andel personer i husholdninger med vedvarende lavinntekt - EU-skala 60 %



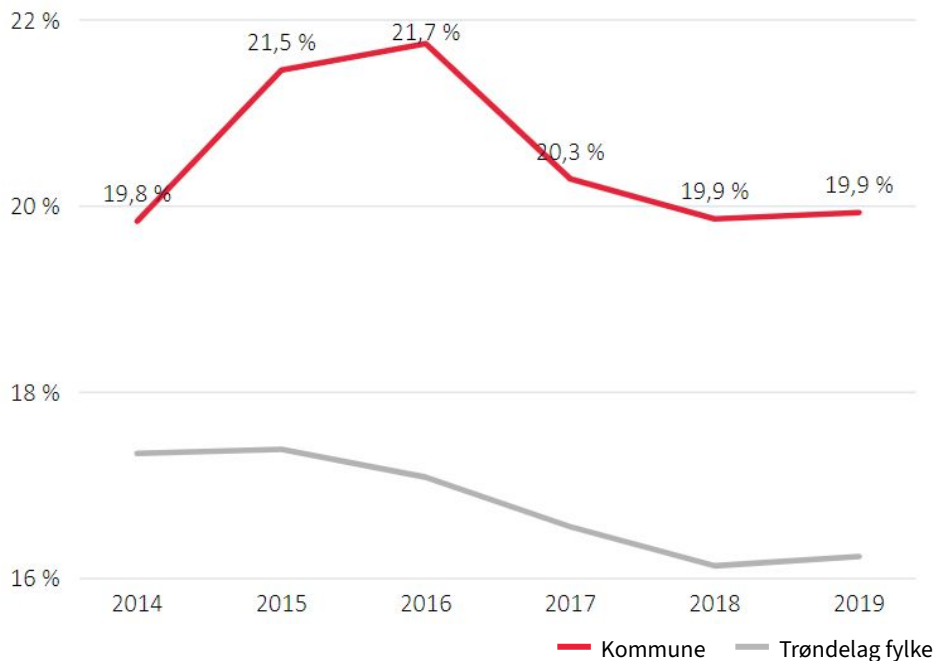
Vedvarende lavinntekt måles ved å slå sammen husholdningens inntekt over en treårsperiode, og dele summen på tre. Dette gir den gjennomsnittlige husholdningsinntekten i treårsperioden, hvor siste årstall for perioden fremstilles i grafen. Inntekten måles ved beregne husholdningens samlede inntekt, etter at skatt er trukket fra. Vedvarende lavinntekt måles ut fra medianinntekten til husholdninger i samme periode, hvor lavinntektsgrensen er på 60 prosent av nasjonal medianinntekt over en treårsperiode, beregnet etter EU-skala. Grensen er ulik for ulike typer husholdninger, hvor 2021-grensen for *enslig forsørger med ett barn* eksempelvis er 327.100 kr og *par med to barn* er 528.400 kr.



## Mål 1 - Utrydde alle former for fattigdom i hele verden

### Delmål 1.3: Innføre nasjonalt tilpassede sosiale velferdsordninger

Andel mottakere av stønad til livsopphold

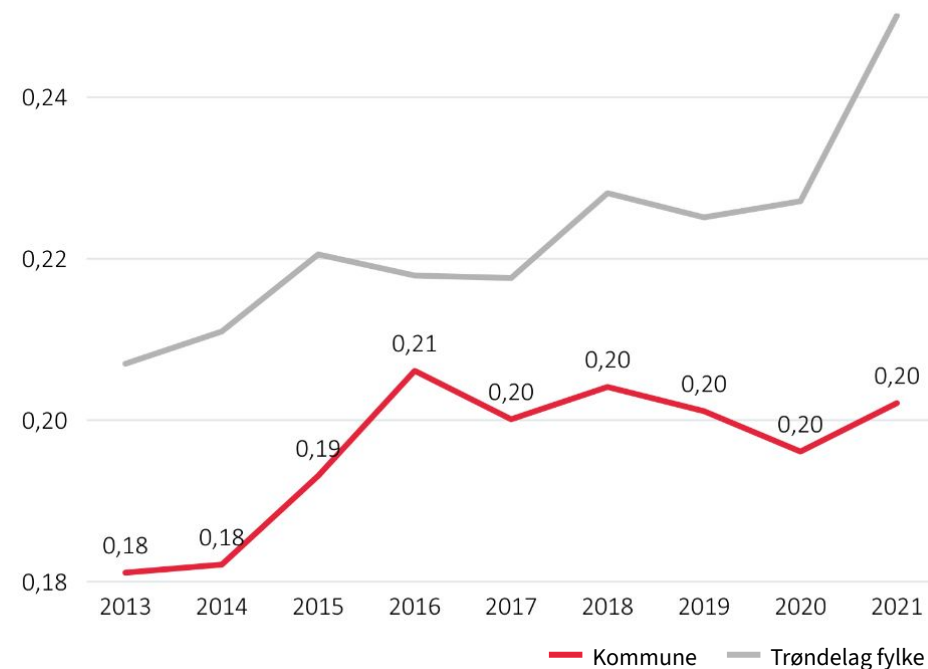


Andel mottakere av stønad til livsopphold viser kun utviklingen fra 2014 til 2019, da det ikke er tilgjengelig data for senere år, men gir likevel en god indikasjon på utviklingen av stønadsmottakere til livsopphold i kommunen.

Analysen viser at antall stønadsmottakere i kommunen har hatt en nedgang siden 2016, men ligger likevel over snittet for Trøndelag gjennom i hele perioden.

### Delmål 1.4: Sikre at alle menn og kvinner har lik rett til økonomiske ressurser og tilgang til grunnleggende tjenester

Inntektsulikhet - GINI<sup>1</sup>



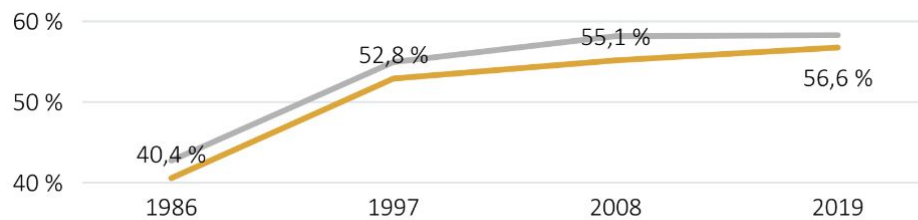
Gini-koeffisienten beskriver inntektsulikhet og varierer fra 0 til 1. Jo større koeffisient, desto større ulikhet. Den tar utgangspunkt i forholdet mellom de kumulative andelen av befolkningen rangert etter stigende inntekt, og den kumulative andelen av inntekten som de mottar. I følge analysen har inntektsulikheten i kommunen økt mellom 2013 og 2016, men har siden 2016 stabilisert seg rundt 0,20. Konjunktorene til kommunen følger også fylket, men Indre Fosen kommune har mindre inntektsulikhet enn snittet i fylket.



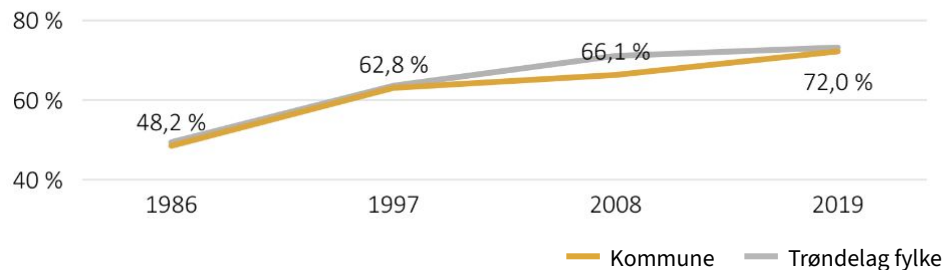
## Mål 2 - Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk

### Delmål 2.2: Utrydde alle former for feilernæring

Andel voksne kvinner med overvekt og fedme



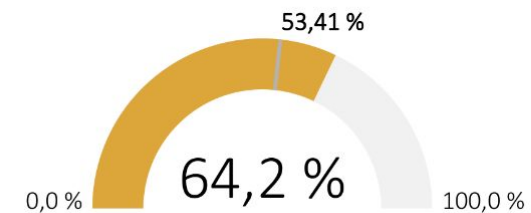
Andel voksne menn med overvekt og fedme



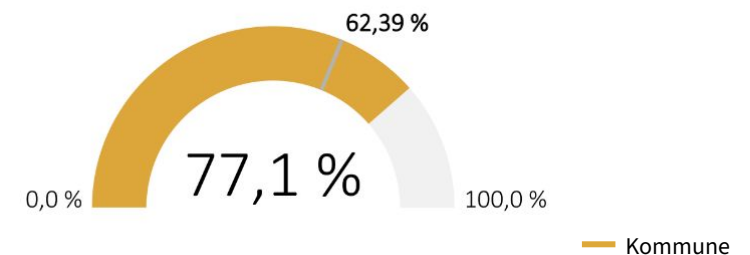
Andel voksne kvinner og menn med overvekt og fedme er målt gjennom Helseundersøkelsen i Trøndelag (HUNT) som er en stor, norsk befolkningsbasert helseundersøkelse som omfatter helseopplysninger og biologisk materiale fra innbyggerne i Trøndelag. Undersøkelsen gjennomføres omtrent hvert tiende år.

For Indre Fosen kommune har andelen med overvekt og fedme holdt seg litt under fylkessnittet for kvinner, og omtrent på snittet for menn. Andelen for både kommunen og fylket har hatt en økning siden 1986.

Andel jenter som spiser frokost før første skoletime 5 dager i uken



Andel gutter som spiser frokost før første skoletime 5 dager i uken



Oversikten viser hvor stor andel av jenter og gutter på ungdomstrinnet som spiser frokost før første skoletime fem dager i uken (2021). For Indre Fosen kommune er andelen høyere enn fylkesgjennomsnittet, både for jenter og gutter. I undersøkelsen fra Ungdata deltok 284 elever fra Indre Fosen kommune.

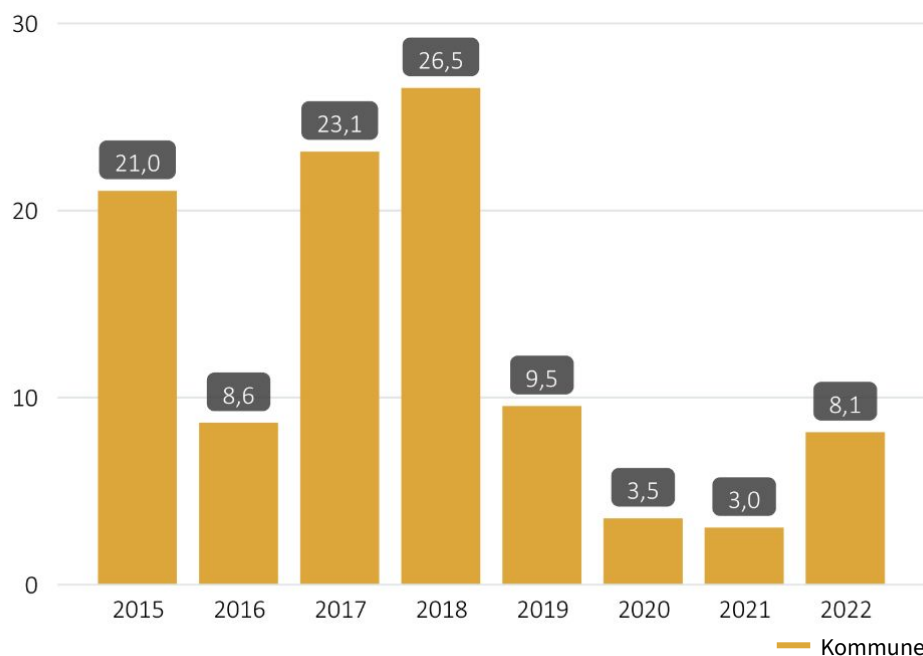




## Mål 2 - Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk

### Delmål 2.4: Sikre at det finnes bærekraftige systemer for matproduksjon

Årlig omdisponert dyrket mark til andre formål enn landbruk (dekar)



Kommunene spiller også en viktig rolle i å sikre at det finnes bærekraftige systemer for matproduksjon. En måte å måle dette på er å se på hvor mye av kommunens landområde som blir brukt til andre formål enn landbruk.

Indre Fosen kommune hadde en større mengde dyrket mark om som ble omdisponert til andre forhold enn landbruk i 2015 og 2018, men denne har imidlertid vært lavere de siste fire årene.





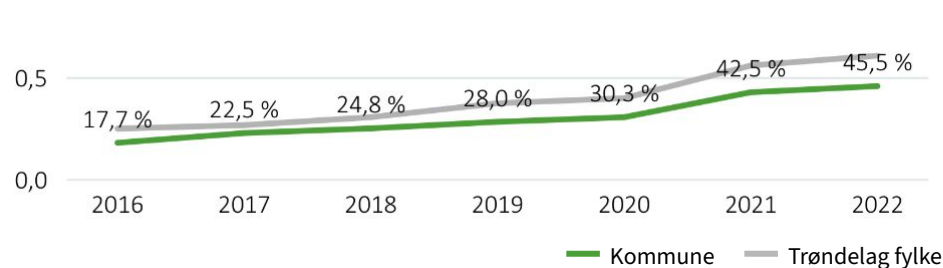
## Mål 3 - Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder

**Delmål 3.3:** Stanse epidemiene av bl.a. aids, tuberkolose, malaria, samt bekjempe hepatitt, vannbårne sykdommer og andre smittsomme sykdommer

Vaksinasjonsdekning blant 16-åringene for difteri, stivkrampe, pneumokokk, meslinger, kikhoste, HPV (kvinner)



Andel 65 år og eldre som er influensavaksinert



Vaksinasjonsdekningen blant 16-åringene i Indre Fosen kommune har økt siden 2015, men er likevel lavere enn gjennomsnittet i fylket i hele perioden. Når det gjelder andel 65 år og eldre som er influensavaksinert, har denne økt jevnt, men ligger også under fylkessnittet. Både snittet og kommunen hadde en større økning etter 2020, noe som trolig kan forklares av koronapandemien.

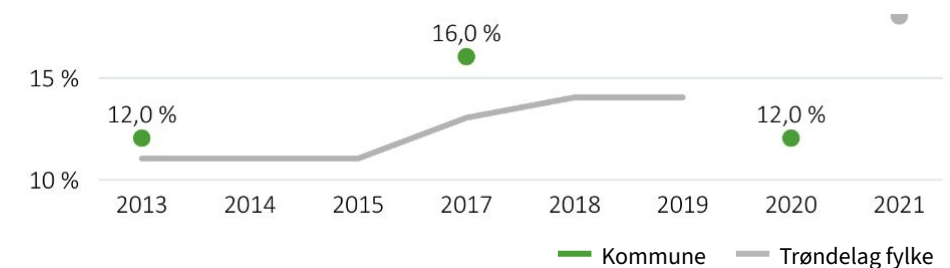
Utviklingen i tidlige dødsfall er målt per 100.000 innbygger for aldersgruppen 0-74 år som et gjennomsnitt over tiårsperioder. Indre Fosen kommune har siden 2015

**Delmål 3.4:** Redusere prematur dødelighet forårsaket av ikke-smittsomme sykdommer og fremme mental helse

Antall dødsfall forårsaket av ikke-smittsomme dødsårsaker per 100.000 innbygger (0-74 år)



Andel ungdomsskoleelever som har mange psykiske plager



hatt en nedgang på i antall tidlige dødsfall forårsaket av ikke-smittsomme dødsårsaker<sup>1</sup> siden 2015, men økte til å ligge over fylkessnittet ved siste periode.

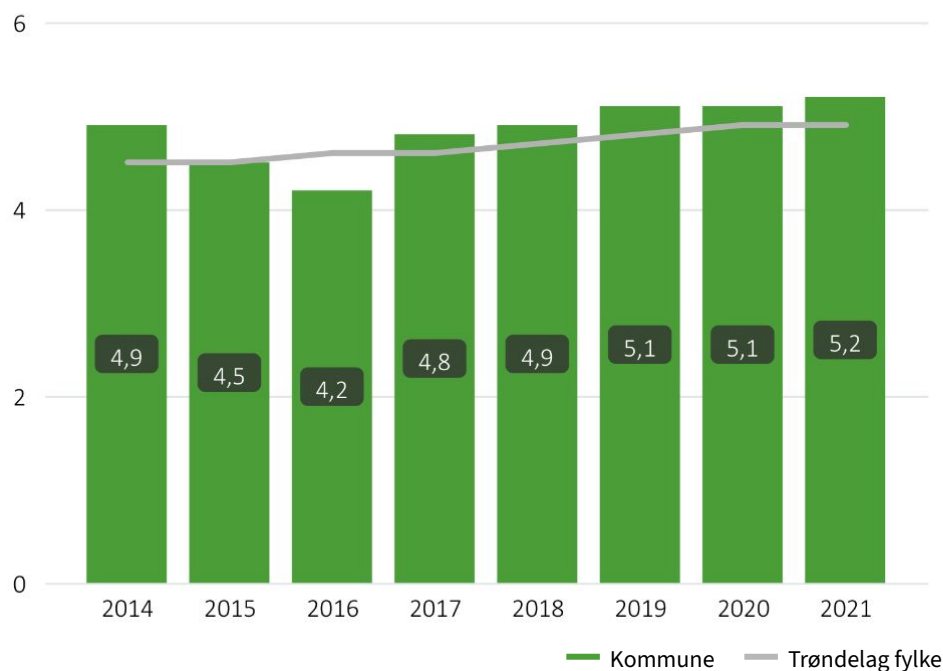
Andel ungdomsskoleelever som har mange psykiske plager viser at Indre Fosen kommune har hatt en nedgang siden 2017. Dette er ikke i tråd med snittet i fylket, som har hatt en økning under samme periode. Kommunen har dermed en lavere andel elever med psykiske plager enn snittet. Ungdataundersøkelsen gjennomføres med jevne mellomrom i kommunene, hvor data for Indre Fosen kommune kun finnes tilgjengelig i årene 2014, -17 og -20.

<sup>1</sup>Ikke-smittsomme dødsårsaker består av diabetes, hjerte- og karsykdommer, KOLS, kreft, selvmord og ulykker.

## Mål 3 - Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder

### Delmål 3.8: Oppnå allmenn dekning av helsetjenester

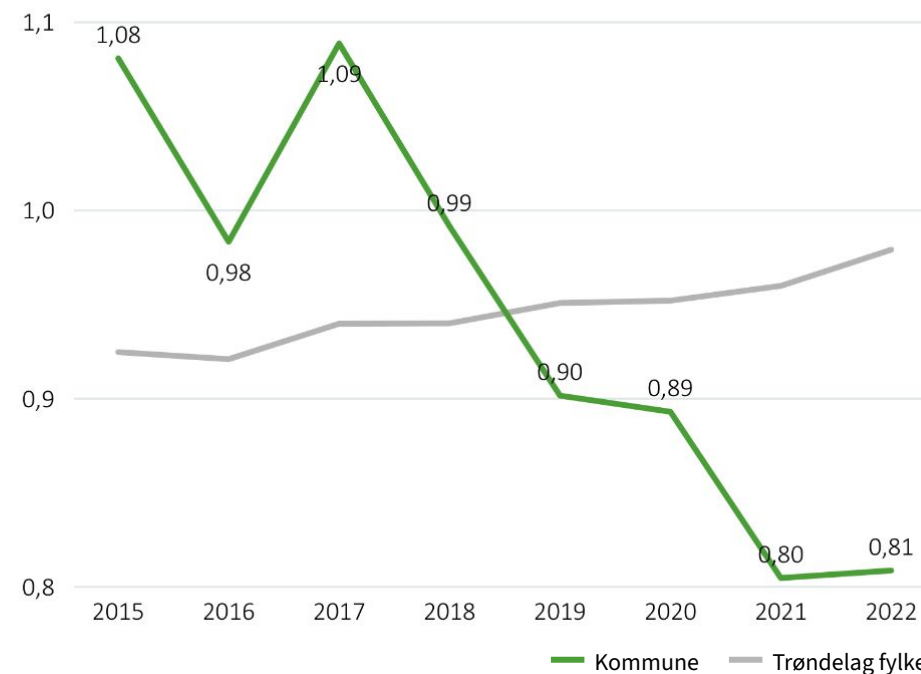
Forskjeller i antall leveår mellom personer med høy og lav utdanning



I [Meld. St. 40](#) (2020-2021) nevnes det at Norge har utfordringer med ulikhet i helse mellom enkeltpersoner og befolkningsgrupper. Disse ulikhetene kommer blant annet til uttrykk i ulik forventet levealder etter utdanning, inntekt og andre sosioøkonomiske kjennetegn. Personer med bare grunnskole kan forvente å leve mellom 5 og 6 år kortere enn personer med høyere utdanning.

Analysen for Indre Fosen kommune viser at forskjellen på levealder mellom personer med høy og lav utdanning har økt de siste 5 årene. I tillegg har Indre Fosen kommune noe større ulikhet i levealder enn gjennomsnittet for Trøndelag.

Antall fastleger per tusen innbyggere



God fastlegedekning er viktig for å ivareta helsen hos befolkningen. I distrikter kan det være utfordrende å sikre god nok dekning i en spredt bebyggelse, og i byene er det flere pasienter som har behov for fastlege.

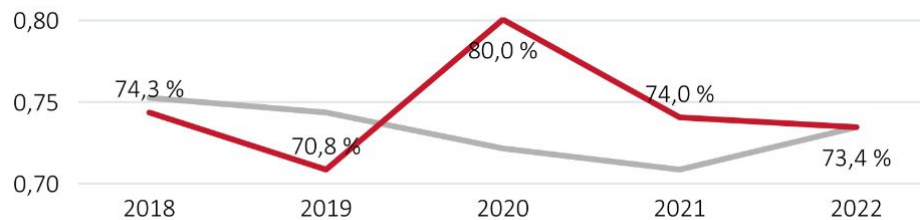
I Indre Fosen kommune har andel fastleger hatt en nedgang siden 2017. Trøndelag fylkeskommune har hatt en jevn stigning i samme periode, hvor Indre Fosen kommune nå har en lavere fastlegedekning enn snittet.



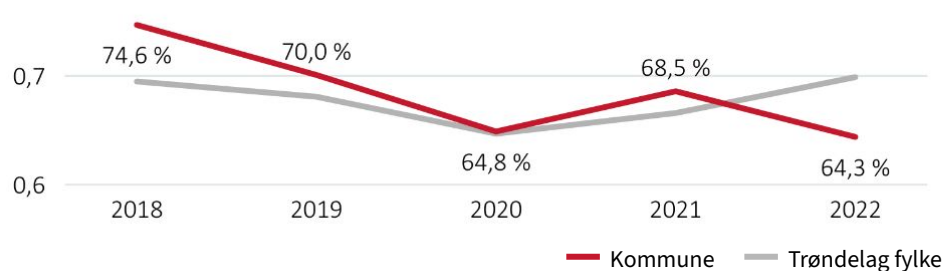
## Mål 4 - Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle

### Delmål 4.1: Sikre at alle jenter og gutter fullfører gratis og likeverdig grunnskole og videregående opplæring

Andel barn som har oppnådd grunnleggende kompetanse i lesing (8. trinn)



Andel barn som har oppnådd grunnleggende kompetanse i regning (8. trinn)

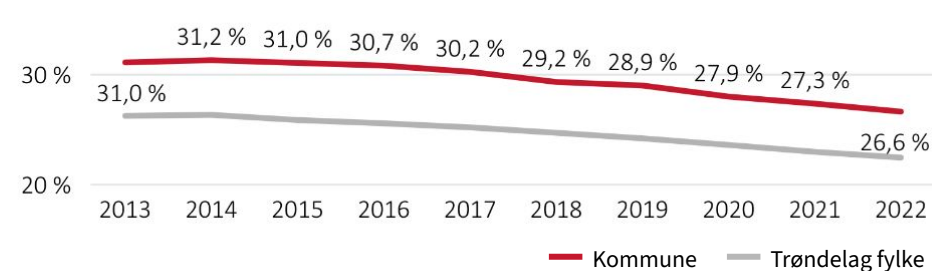


Nasjonale prøver i lesing og regning gir en indikasjon på kompetansenivået i kommunen. Andel barn som har oppnådd grunnleggende kompetanse i lesing (mestringsnivå 3-5 i nasjonale prøver, 8. trinn) i Indre Fosen kommune hadde en nedgang i 2021 og 2022, hvor kommunen nå ligger omtrent på snittet. Grunnleggende kompetanse i regning (mestringsnivå 3-5 i nasjonale prøver, 8. trinn) har også hatt en nedgang, hvor kommunen ligger under snittet for fylket.

Andel personer (15-29 år) som står utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak (NEET)



Andel personer som kun har gjennomført grunnskole som høyeste utdanning



Andel personer 15-29 år som står utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak har variert mellom 7,6-10 prosent over en tiårsperiode. Sammenligner man med snittet for fylket ligger kommunen med en litt høyere andel innen denne kategorien i 2022, men har tidligere ligget lavere enn snittet.

Andel personer i kommunen som kun har gjennomført grunnskole som høyeste utdanning har imidlertid en positiv trend, hvor stadig færre faller inn under denne kategorien. Indre Fosen kommune har en høyere andel som kun gjennomfører grunnskole enn snittet i fylket.

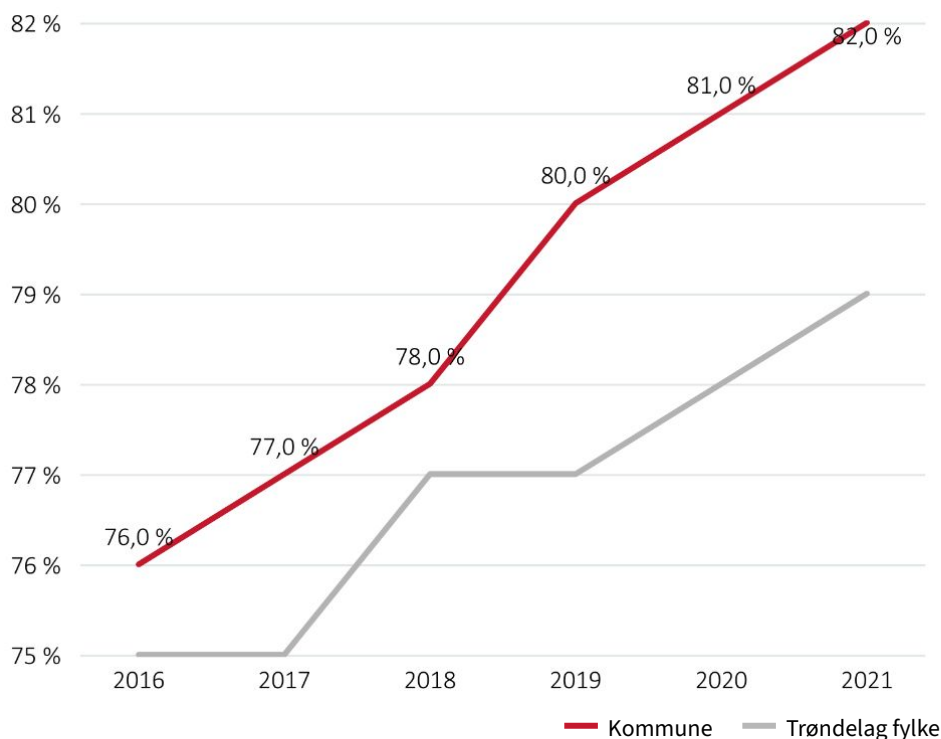




## Mål 4 - Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle

**Delmål 4.1: Sikre at alle jenter og gutter fullfører gratis og likeverdig grunnskole og videregående opplæring**

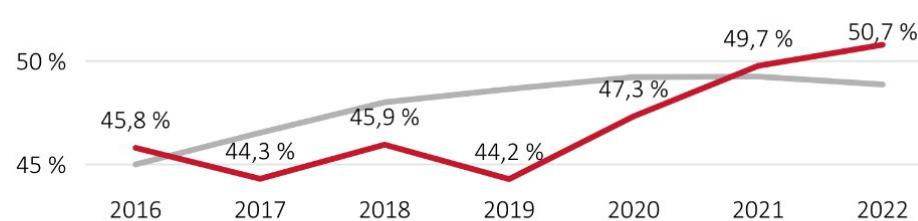
Andel elever som fullfører videregående opplæring etter fem/seks år



Hvor mange elever som fullfører videregående opplæring viser i hvilken grad kommunen evner å sikre at befolkningen får grunnleggende kompetanse. Analysen viser at Indre Fosen kommune har hatt en vekst i andel elever som fullfører videregående skole etter fem/seks år. I 2022 hadde kommunen fullføringsgrad på 82 prosent, noe som også er høyere enn snittet for Trøndelag.

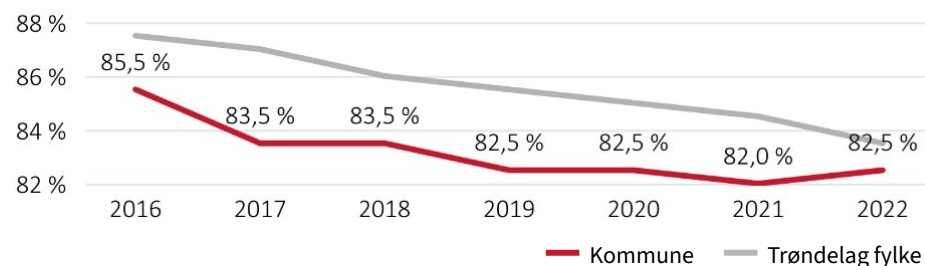
**Delmål 4.2: Sikre alle jenter og gutter mulighet for god tidlig utvikling og omsorg og tilgang til førskole**

Andel barnehageansatte med pedagogisk utdanning



**Delmål 4.a: Etablere og oppgradere utdanningstilbud som er barnevennlige**

Andel barn som oppgir at de trives på skolen (5-10. trinn)



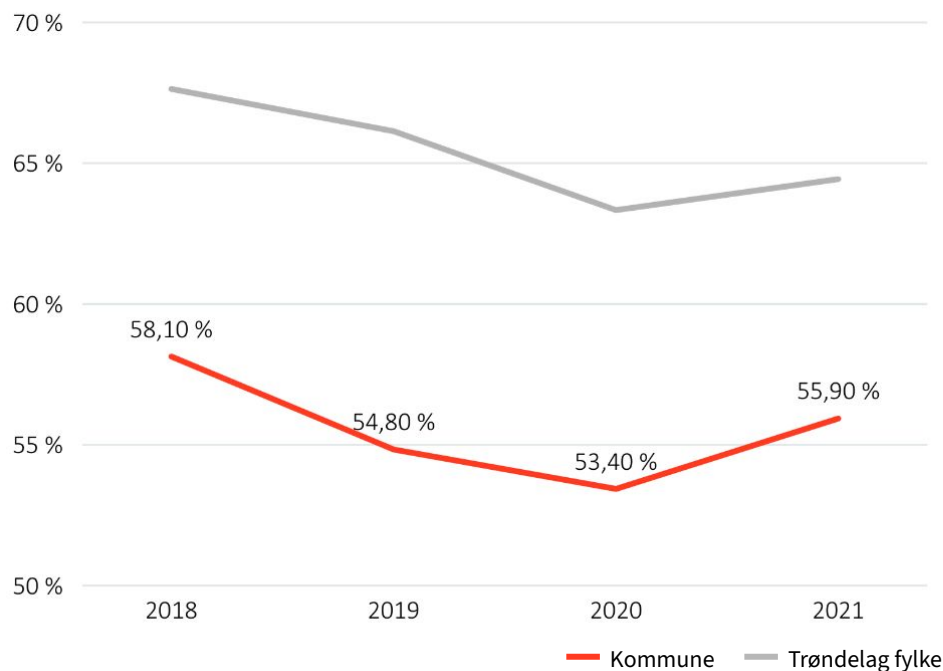
Andel barnehageansatte med pedagogisk utdanning sier noe om kommunens evne til å sikre kompetent arbeidskraft. I Indre Fosen kommune har denne gått opp og ligger nå over snittet for fylket.

Når det gjelder andel barn som opplever at de trives på skolen, er det en tydelig negativ trend siden 2016. Det er også færre som oppgir at de trives på skolen i kommunen, enn snittet i Trøndelag over alle år.

## Mål 5 - Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i samfunnet

### Delmål 5.4: Anerkjenne og verdsette ubetalt omsorgs- og husarbeid

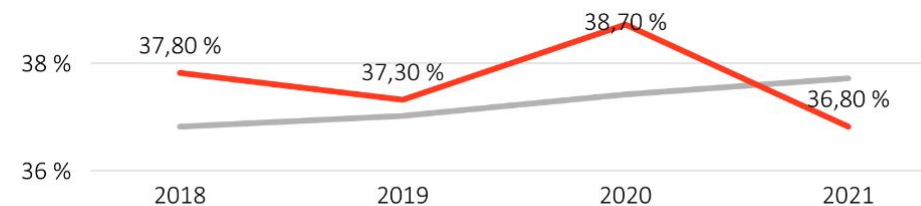
#### Andel fedre som tar ut hele fedrekvoten\*



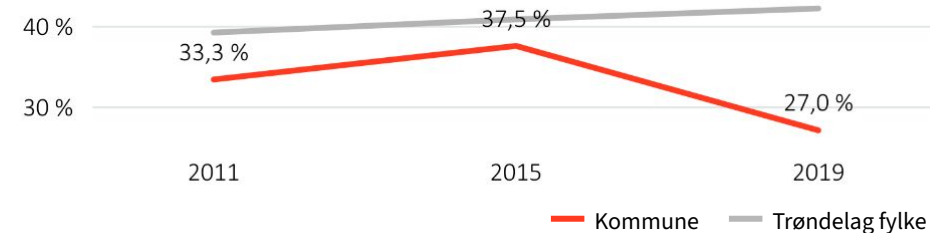
Andel fedre som tar ut fedrekvoten i Indre Fosen kommune har hatt en nedgang siden 2018, som er i tråd med utviklingen i Trøndelag. Andelen som tar ut fedrekvoten er likevel lavere kommunen, enn for snittet i fylket.

### Delmål 5.5: Sikre kvinner fullstendig og reell deltakelse og like muligheter til ledende stillinger

#### Andel kvinnelige ledere (20-66 år)\*



#### Andel kvinnelige kommunestyrerepresentanter



Andel kvinnelige ledere i alderen 20-66 år hadde en nedgang etter 2020, og ligger litt under fylkessnittet i 2022.

Videre viser analysen av kvinnelige kommunestyrerepresentanter at andelen i kommunen har gått ned mellom 2015 og 2017. I siste måling var andelen kvinnelige representanter lavere enn snittet for fylket, som lå på 42 prosent.

\* Indikatoren baserer seg på andelsdata, noe som gjør det utfordrende å slå sammen datagrunnlaget før kommunesammenslåing. Gjelder andel fedre som tar ut fedrekvoten og andel kvinnelige ledere.

1] SSB 09293, 2] SSB 09293, 3] SSB 01182

## Mål 5 - Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i samfunnet

### Delmål 5.a: Lik rett til økonomiske ressurser og muligheter for kvinner

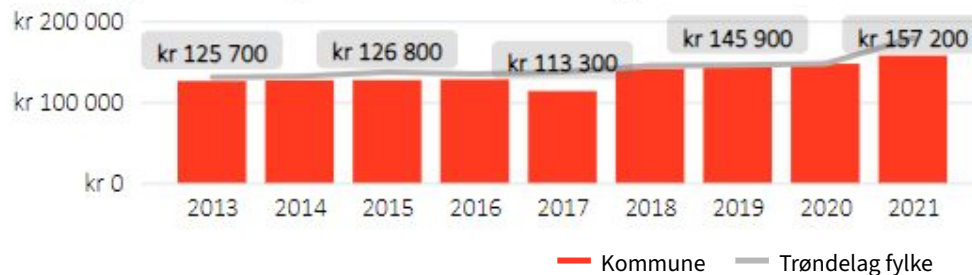
Kjønnsbalanse mellom sysselsatte med innvandrerbakgrunn, menn og kvinner (15-74 år)



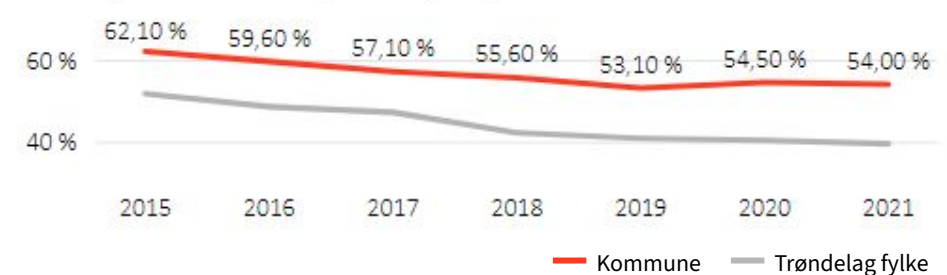
Andel kvinner (20-66 år) i arbeidsstyrken



Forskjell i gjennomsnittlig bruttolønn mellom menn og kvinner



Andel sysselsatte kvinner (20-66 år) som jobber deltid



Forskjell i andel sysselsatte innbyggere med innvandrerbakgrunn har hatt en nedgang siden 2016, hvor kommunen også har en mindre ulikhet i sysselsatte menn og kvinner enn snittet i fylket.

Ulikheten i lønn mellom menn og kvinner har økt totalt sett. Dette er også i tråd med fylket, som har en økende ulikhet i gjennomsnittlig bruttolønn, selv om Indre Fosen kommune har noe lavere ulikhet i lønn enn snittet for Trøndelag i 2022.

Arbeidsstyrken er definert som summen av alle lønnstakere, selvstendig næringsdrivende og arbeidsledige, i alderen 20-66 år. Dette inkluderer også f.eks. studenter som har deltidsarbeid ved siden av studiet. Andel kvinner 20-66 år i arbeidsstyrken har økt siden 2015 i Indre Fosen kommune. Kommunen har også en relativt lik andel kvinner i arbeidsstyrken, og en høyere andel kvinner i deltidsstillinger sammenlignet med fylket.

\* Indikatoren baserer seg på andelsdata, noe som gjør det utfordrende å slå sammen datagrunnlaget før kommunesammenslåing. Gjelder andel kvinner i arbeidsstyrken (mangler data for alle kommuner i 2018 og 2019) og andel sysselsatte kvinner som jobber deltid.



## Mål 6 - Sikre bærekraftig vannforvaltning, tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle

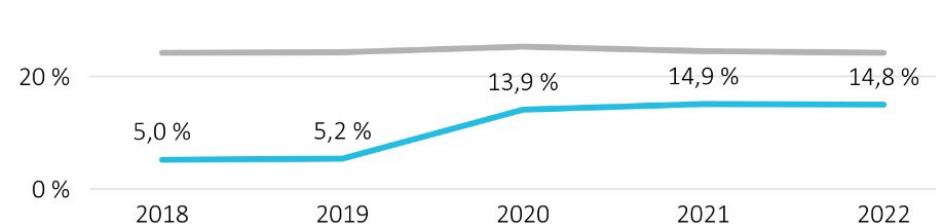
### Delmål 6.1: Sørge for at alle har tilgang til rent drikkevann

#### Andel fornyet kommunalt ledningsnett\*



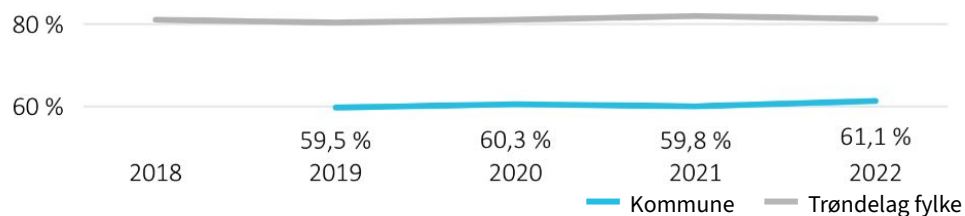
### Delmål 6.4: Bedre utnyttelsen av vann og sikre bærekraftig uttak av og tilgang til ferskvann

#### Andel produsert drikkevann som går til spille pga lekkasjer i ledningsnett\*



### Delmål 6.3: Bedre vannkvaliteten gjennom reduserte utslipp, økt rensing og gjenbruk av spillvann

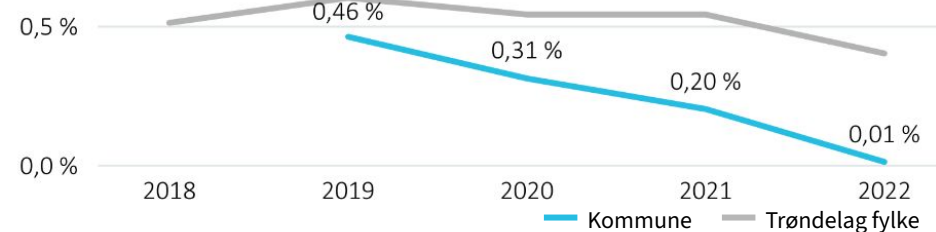
#### Andel av befolkning tilknyttet kommunal avløpstjeneste\*



Det kan virke som at Indre Fosen kommune har manglende rapporterte data på andel fornyet kommunalt ledningsnett fra tidligere år, men ligger over gjennomsnittet for fylket i 2021 og 2022.

Kommunen har hatt en økning i andel produsert drikkevann som går til spille på grunn av lekkasjer, men ligger litt under gjennomsnittet for alle år.

#### Andel fornyet kommunalt spillvannsnett\*



Ser man på andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste, ligger Indre Fosen kommune under snittet i fylket.

Indre Fosen kommune har også en mindre andel fornyet spillvannsnett enn snittet over tid sammenlignet med fylket.

\* Indikatoren baserer seg på andelsdata, noe som gjør det utfordrende å slå sammen datagrunnlaget før kommunesammenslåing. Gjelder samtlige indikatorer.

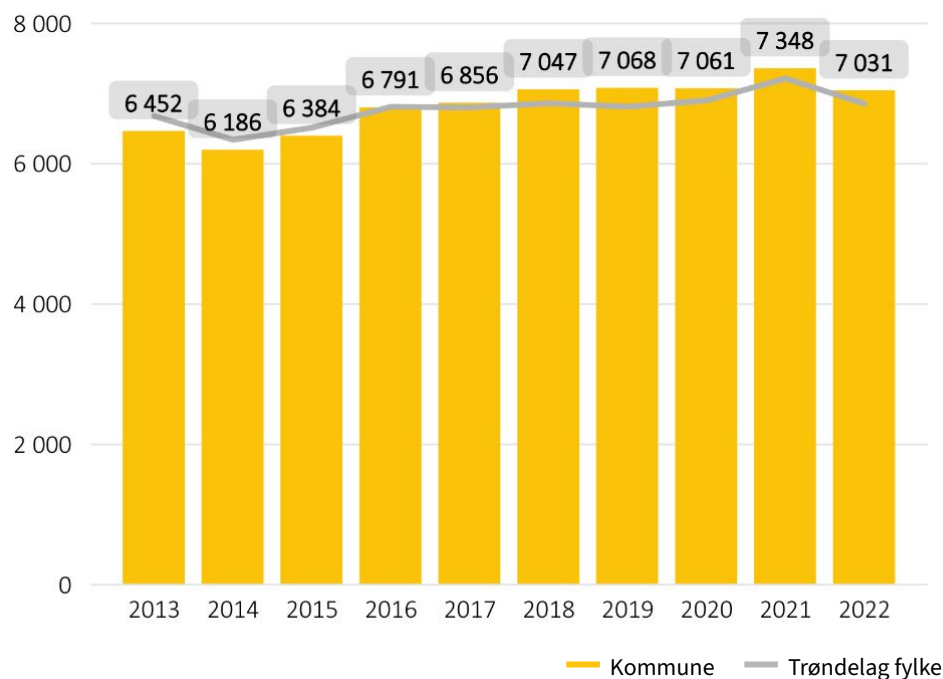
1] SSB 13143, 2] SSB 11787



## Mål 7 - Sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris

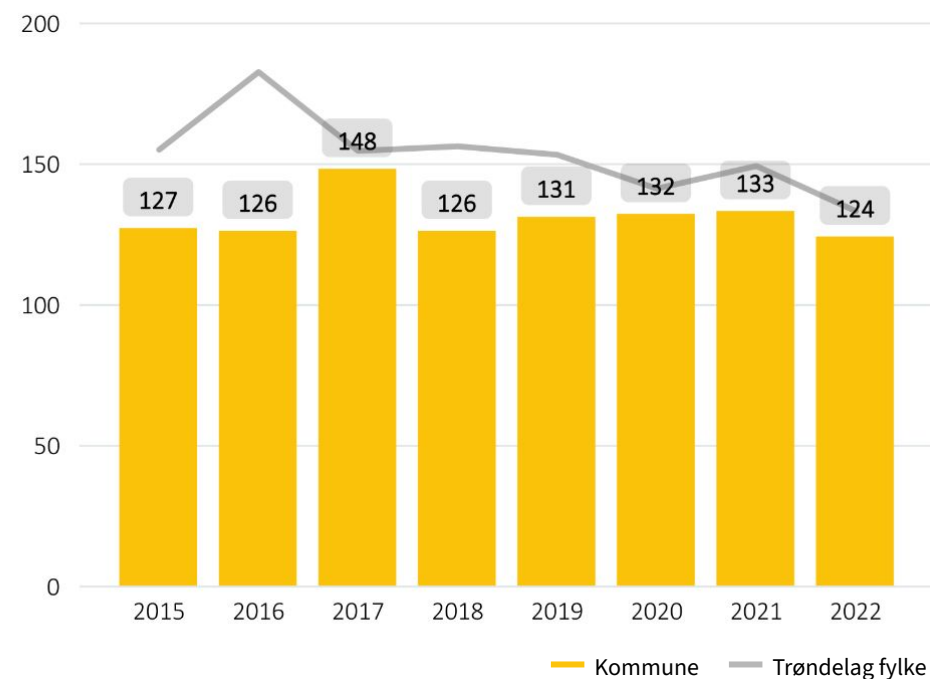
Delmål 7.3: Få forbedringen av energieffektivitet på verdensbasis til å gå dobbelt så fort

Nettoforbruk av elektrisk kraft for husholdninger per innbygger (kWh)



Energieffektivitet blir stadig et viktigere tema i debatten om knappheten på energiressurser. Nettoforbruk av elektrisk kraft for husholdninger i Indre Fosen kommune har vært relativt nært gjennomsnittet for Trøndelag de fleste år. Forbruket har også hatt en svak økning i perioden, både i kommunen og i fylket, noe som kan tyde på at husholdninger generelt har et økende energibehov.

Energibruk per kvm eid areal i kommunale formålsbygg (kWh)



Indre Fosen kommunes eget energiforbruk per kvadratmeter eid areal i kommunale formålsbygg har vært noe under gjennomsnittet for fylket, og forbruket har vært stabilt i perioden.

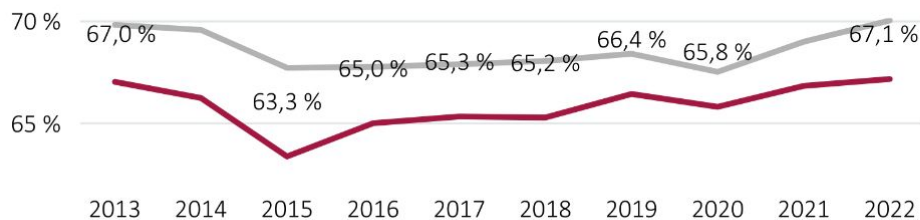




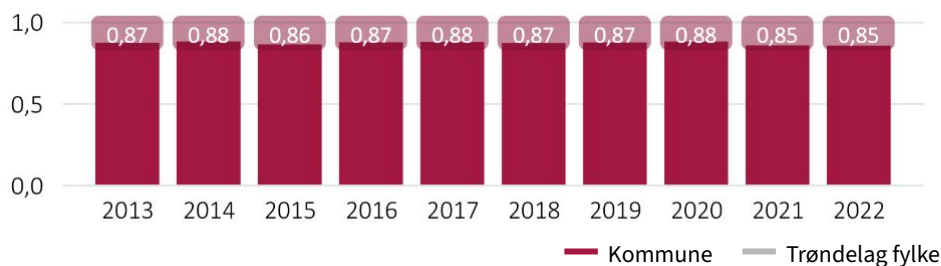
## Mål 8 - Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle

**Delmål 8.1: Opprettholde en økonomisk vekst per innbygger som er i samsvar med forholdene i de respektive landene**

Andel av befolkningen som er sysselsatt



Sysselsettingsbidrag

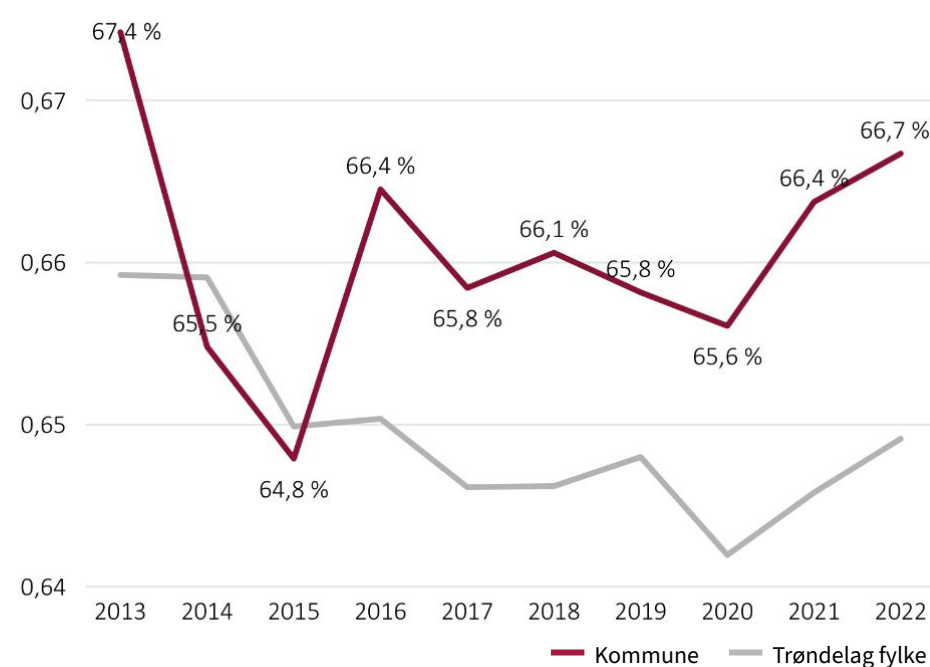


Økonomisk vekst har sterk korrelasjon med bærekraftig utvikling. Økonomisk vekst skaper et økonomisk mulighetsrom og motiverer aktører til å tenke langsiktig. Andel av befolkningen som er sysselsatt, og sysselsettingsbidraget er brukt som indikatorer for dette målet.

Andelen som er sysselsatt i Indre Fosen kommune har vært relativt stabil i tiårsperioden, men hadde en økning etter 2020. Sysselsettingsgraden er likevel lavere enn gjennomsnittet for fylket.

**Delmål 8.2: Øke den økonomiske produktiviteten gjennom diversifisering, teknologisk fremgang og innovasjon**

Andel sysselsatte som jobber i privat sektor eller offentlig eide foretak



Sysselsettingsbidraget er regnet ut ved å dele antall sysselsatte etter arbeidssted på antall sysselsatte etter bosted. Dette gir innsikt i hvordan kommunens økonomiske situasjon blir påvirket av pendling. I Indre Fosen kommune har bidraget gått ned fra 0,87 til 0,85 over de siste årene. Dette betyr at flere pendler ut av kommunen.

Andelen av sysselsatte som jobber i det private er en indikator på økonomisk diversifisering og potensiell innovasjonsgrad i kommunen. For Indre Fosen kommune er denne høyere enn fylket, og har økt de siste årene.



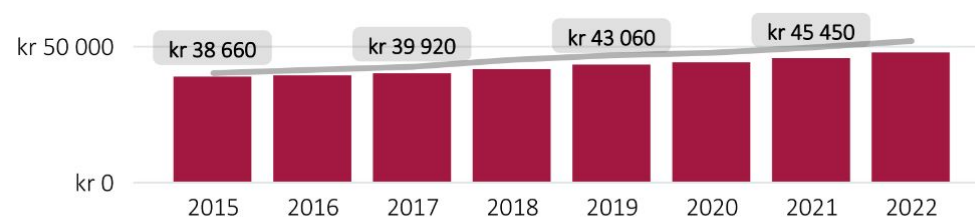
## Mål 8 - Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle

### Delmål 8.5: Oppnå full og produktiv sysselsetting og anstendig arbeid for alle kvinner og menn, inkludert ungdom

Sysselsettingsrater for unge

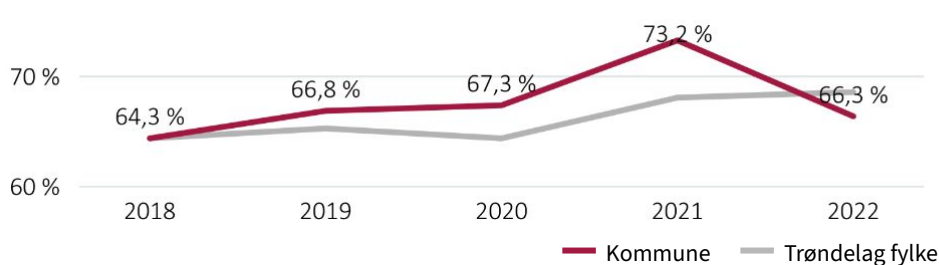


Gjennomsnittlig lønn per måned

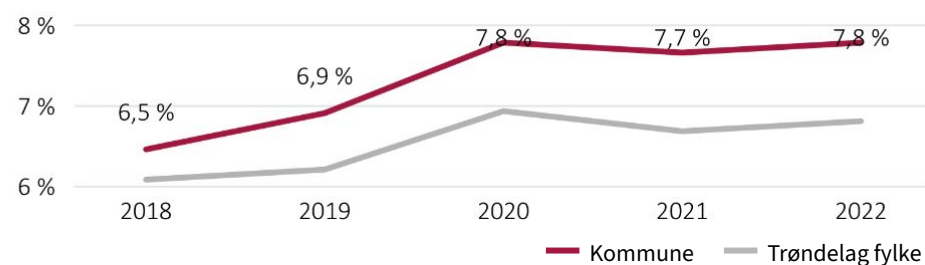


### Delmål 8.8: Beskytte arbeidsrettigheter og fremme et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle arbeidstakere

Sysselsettingsrater for innvandrere\*



Lønnstakere med legemeldt sykefravær i prosent av lønnstakere i alt\*



Sysselsetting er en viktig indikator på produktivitet og er avgjørende for langsiktig velferd i samfunnet og for dets innbyggere. Analysen har målt sysselsettingsgrad for unge, innvandrere, og gjennomsnittlig lønn per måned.

Sysselsettingsgraden blant unge i Indre Fosen kommune er høyere enn fylket og økende. Sysselsettingsgraden blant innvandrere i kommunen falt etter 2021, og ligger nå lavere enn snittet for fylket.

Gjennomsnittlig lønn per måned har økt i tråd med fylkesgjennomsnittet, men ligger litt under snitt.

Legemeldt sykefravær er en indikator på sykefraværet i arbeidsstokken. I Indre Fosen kommune har denne steget etter 2018, og ligger høyere enn legemeldt sykefravær i Trøndelag.

\* Mangler grunnlagsdata for å vise andeler før kommunesammenslåing, gjelder sysselsettingstater for innvandrere og lønnstakere med legemeldt sykefravær

1] SSB 07984, 2] SSB 11607, 3] SSB 12852, 4] SSB 12448

## Mål 9 - Bygge solid infrastruktur og fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og innovasjon

### Delmål 9.3: Øke tilgangen til informasjons- og kommunikasjonsteknologi

Andel av befolkning med tilgang til fast bredbånd, hastighet  $\geq$  30



Andel av befolkning med tilgang til mobildata, hastighet  $\geq$  30

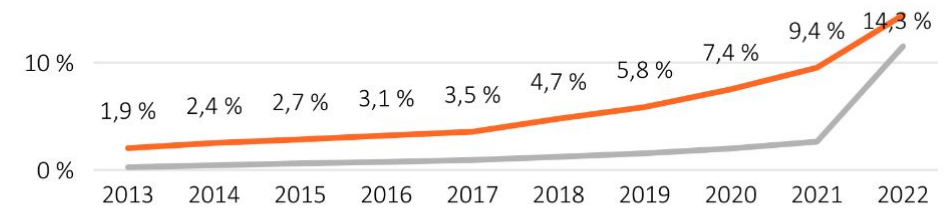


— Kommune — Trøndelag fylke

Tilgang til internett er viktig for at folk skal ha tilgang til oppdatert informasjon og være i stand til å kommunisere effektivt. Denne indikatoren ble målt ved å se på andelen av befolkningen som er knyttet til internett via bredbånd og mobildata. I Indre Fosen kommune har 98,5 prosent av innbyggerne tilgang til fast bredbånd og 94,5 prosent har tilgang til mobildata. For begge disse ligger kommunen lavere enn gjennomsnittet i fylket.

### Delmål 9.4: Oppgradere infrastruktur og omstille næringslivet til å bli mer bærekraftig

Andel elbiler av alle personbiler



Antall ladepunkt for elbiler per 10 000 innbyggere



— Kommune — Trøndelag fylke

Elektrifisering av transportsystemer spiller en nøkkelrolle i å sørge for at næringslivet blir mer bærekraftig på lang sikt. For dette målet ble andel elbiler og antall ladepunkter per 10 000 innbyggere målt. Indre Fosen kommune var tidlig ute med en høyere andel elbiler enn fylkessnittet, og ligger fortsatt over snittet i fylket. Ladeinfrastruktur er ellers mer utbredt i kommunen enn i Trøndelag som helhet, noe som vil tilrettelegge godt for den forventede veksten i andel elbiler.



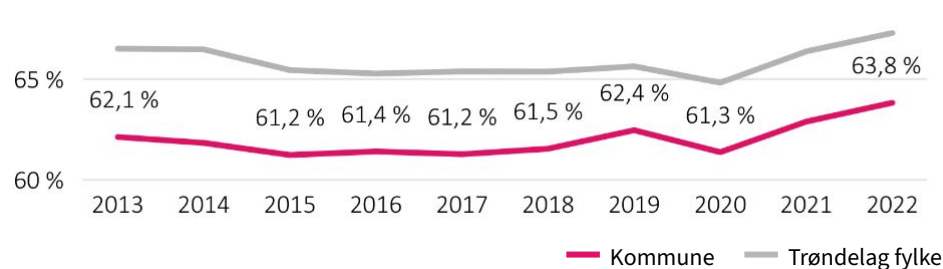
## Mål 10 - Redusere ulikhet i og mellom land

### Delmål 10.2: Sikre myndiggjøring og fremme sosial, økonomisk og politisk inkludering av alle

Syssettingsandel for menn (15-74 år)



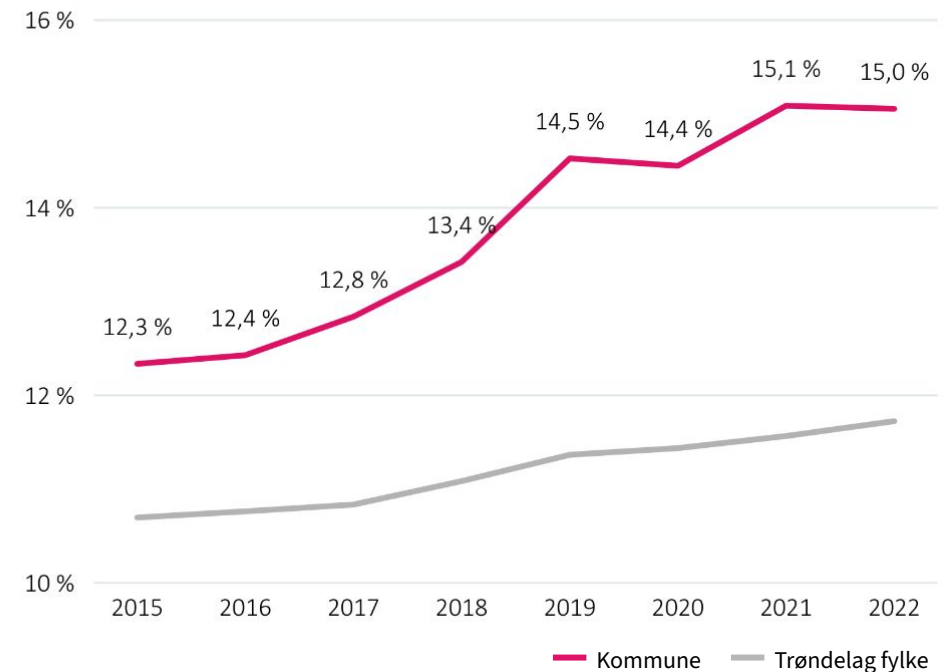
Syssettingsandel for kvinner (15-74 år)



Ulikhet utgjør en utfordring i kampen mot fattigdom globalt. I Norge er det relativt små inntekts- og levekårsforskjeller sammenlignet med andre land. Likevel har ulikhetene mellom fattig og rik økt siden 1980-tallet.

Syssettingsandelen for menn i alderen 15 til 74 år har fulgt snittet for Trøndelag jevnt over de siste ti årene, og ligger også tett opp mot snittet i 2022. Når det gjelder syssettingsandel for kvinner i samme alder ligger Indre Fosen kommune under fylkessnittet gjennom hele tiårsperioden, men har hatt en oppgang fra 2020.

Uføretrygdeandel (18-67 år)



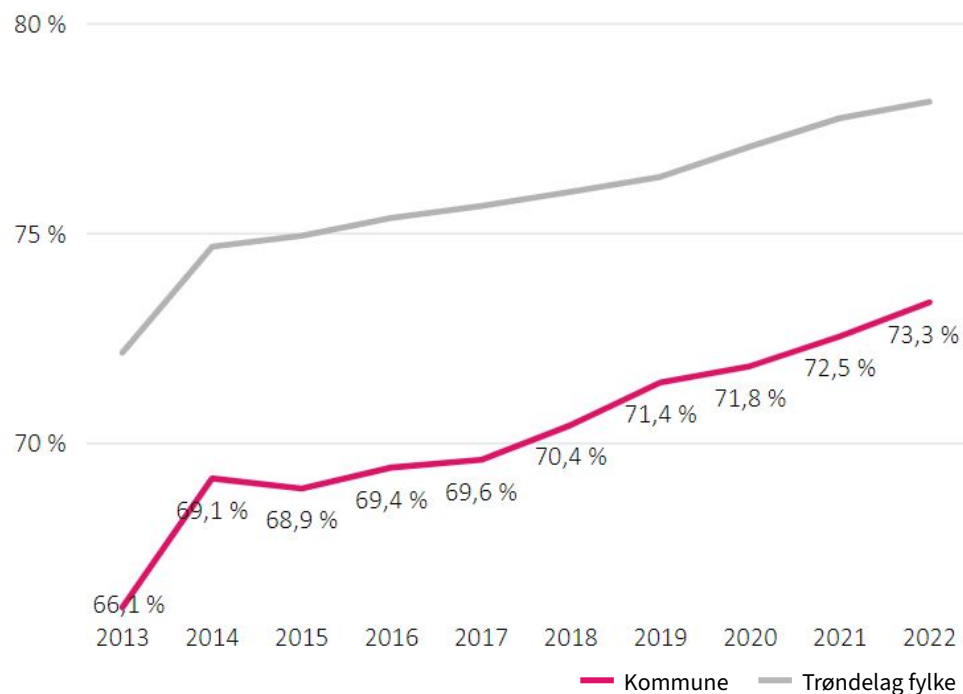
For uføretrygdeandel hos personer i alderen 18-67 år, ligger Indre Fosen kommune over gjennomsnittet for Trøndelag og andelen har økt i perioden. Både Indre Fosen kommune og fylkessnittet er imidlertid høyere enn andelen for landet forøvrig, som lå på 10 prosent i 2022.



## Mål 10 - Redusere ulikhet i og mellom land

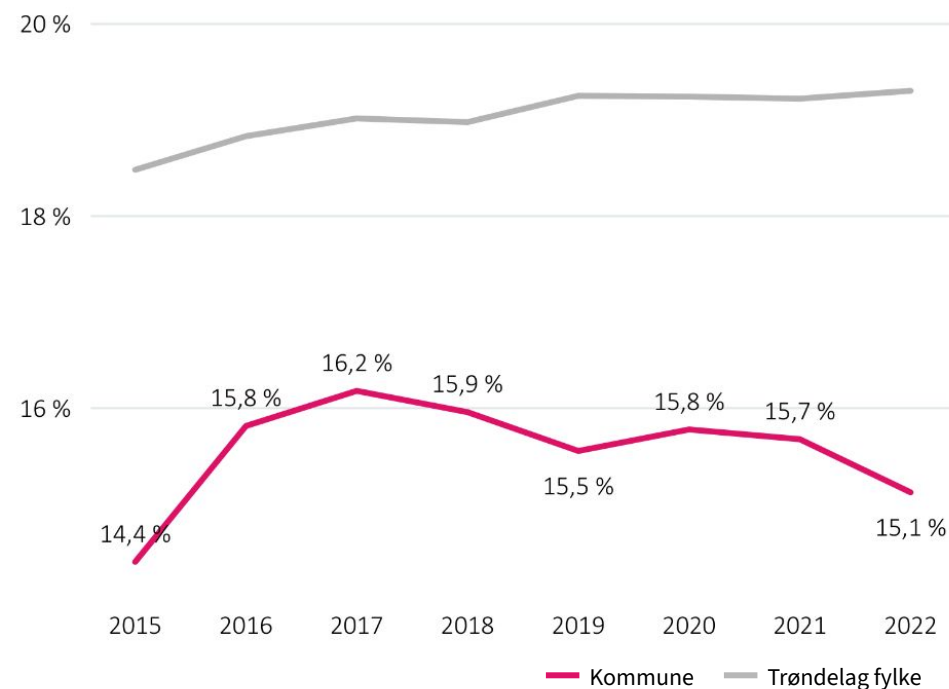
### Delmål 10.3: Sikre like muligheter og redusere forskjeller i levekår

Utdanningsnivå: Andel som har fullført VGS og høyere utdanning (16+ år)



Et jevnt, høyt utdanningsnivå i befolkningen kan også bidra til å redusere fremtidig ulikhet blant annet i lønn og levekår. Andelen som har fullført videregående opplæring, fagskoleutdanning eller universitet- og høgskoleutdanning i Indre Fosen kommune har økt jevnt de siste ti årene, men har vært lavere enn fylkesgjennomsnittet i perioden. Den oppadgående trenden er imidlertid synlig både for kommunen, men også for fylket som helhet.

Andel som leier bolig blant alle boforhold



Boforhold påvirker også hvor ulikt et samfunn er, og andelen personer som eier vs. leier kan si noe om bosituasjonen i kommunen. Andelen personer som leier bolig i Indre Fosen kommune har variert i perioden, men ligger under snittet for fylket. Årsaker til dette gapet kan eksempelvis være ulikheter i boligtilbud, boligpriser, utleiepriser m.m.

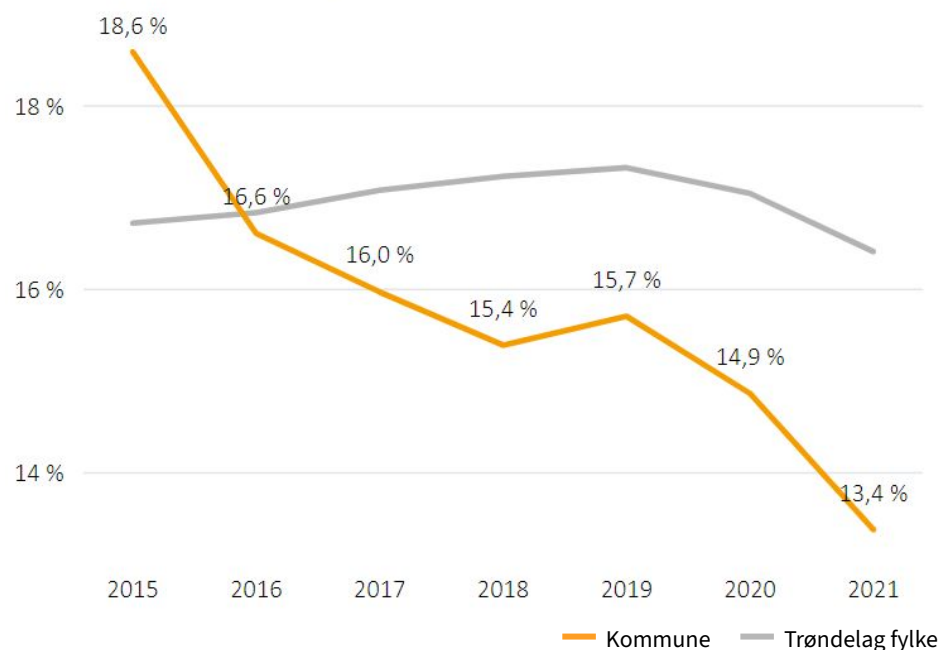




## Mål 11 - Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige

**Delmål 11.1: Sikre at alle har tilgang til tilfredsstillende og trygge boliger grunnleggende tjenester**

Andel barn som bor trangt (0-17 år)

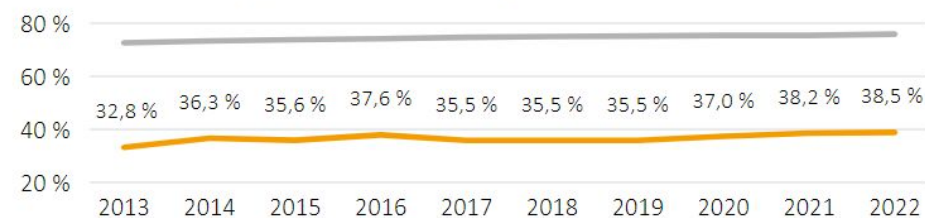


Et barn som bor trangt bor i en bolig hvor det er under 25 kvm per person eller at det er et eller færre rom per person. Mellom 2015 og 2021 hadde Indre Fosen kommune en reduksjon i andel barn som bor trangt, og ligger nå under fylkesgjennomsnittet.

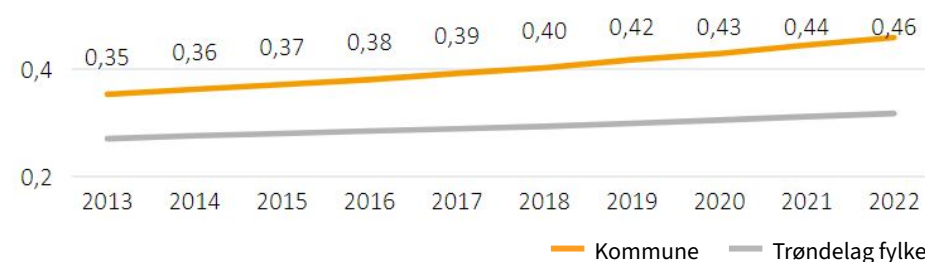
I Indre Fosen kommune bor det også færre i tettbygde strøk enn i spredtbygde strøk. Andelen som bor i tettbygde områder likevel har økt litt i løpet av de siste ti årene, i likhet med resten av Trøndelag.

**Delmål 11.3: Styrke inkluderende og bærekraftig urbanisering**

Andel av befolkningen som bor i tettbygde strøk



Forsørgerbrøk for eldre

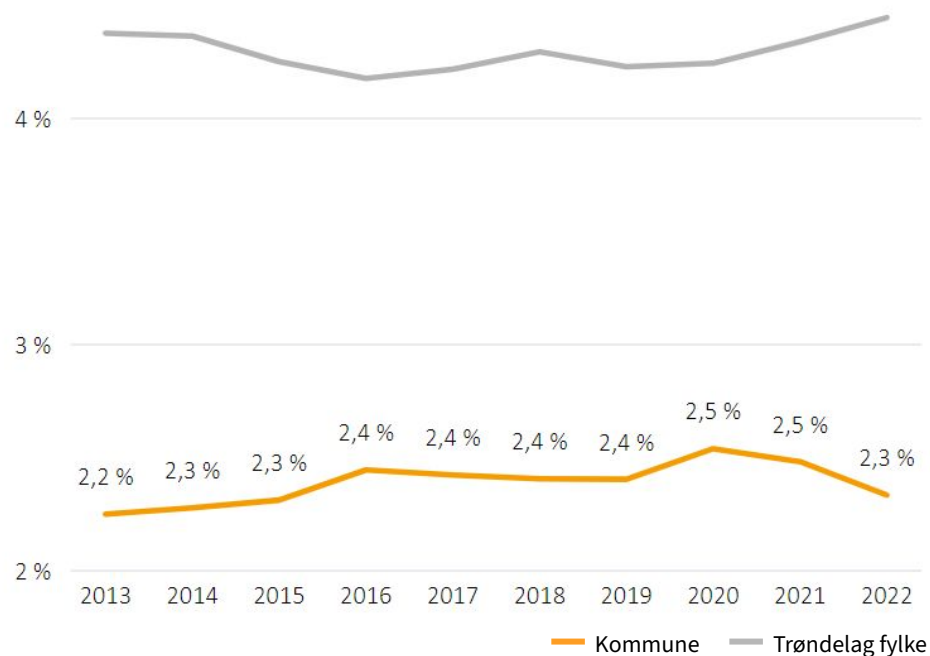


Forsørgerbrøken sier noe om hvor mange personer i eldre der man ofte er ferdig med sin yrkesaktive periode (65 år og eldre) relativt til antall personer i normalt yrkesaktiv alder (20-64 år). Forsørgerbrøken i Indre Fosen kommune er høyere enn fylkesgjennomsnittet, noe som indikerer at kommunen har færre yrkesaktive per eldre enn gjennomsnittet i Trøndelag. Forsørgerbrøken i kommunen har også økt de siste ti årene, i likhet med Trøndelag. Dette er i tråd med den helhetlige demografiske utviklingen hvor vi stadig blir flere eldre.

# Mål 11 - Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige

## Delmål 11.3: Styrke inkluderende og bærekraftig urbanisering

Grønne områder som andel av totalt bebyggt areal



Med økende urbanisering av samfunnet er det viktig å ta hensyn til grønne områder i samfunnsplanlegging og forvaltning. Grønne områder defineres i dette tilfellet som park, grav- og urnelund, lekeplass, fornøylespark og idretts- og sportsområder.

Indre Fosen kommune har en relativt lav andel grønne områder sammenlignet med fylkesgjennomsnittet, hvor de også har holdt seg stabilt på dette nivået i tiårsperioden.

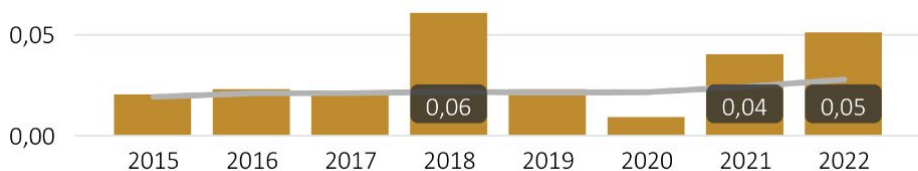




## Mål 12 - Sikre bærekraftig forbruks- og produksjonsmønstre

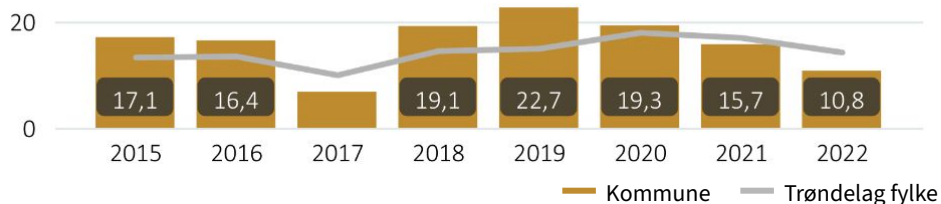
### Delmål 12.3: Halvere matsvinn per innbygger

Tonn matavfall per årsinnbygger



### Delmål 12.4: Oppnå en mer miljøvennlig forvaltning av kjemikalier og alle former for avfall

Farlig avfall fra husholdningene per årsinnbygger (kg)

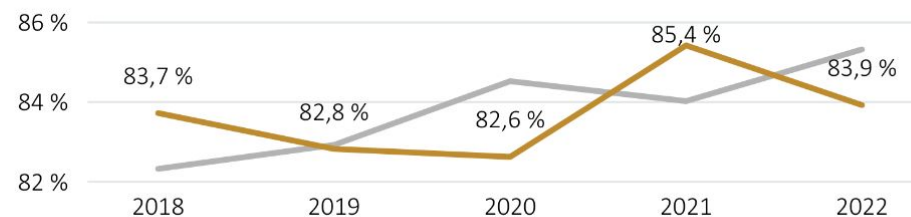


Avfall er en god indikator på hvor bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre innbyggerne i en kommune har, siden det også representerer det som skjer oppstrøms i verdikjeden. Avfall analyseres per årsinnbygger for å ta høyde for kommuner som eksempelvis har mange hytter, slik at avfallsmengden per innbygger blir mest mulig korrekt. Årsinnbyggere er definert som fastboende pluss fritidsboliger dividert med 3.

\* Indikatoren baserer seg på andelsdata, noe som gjør det utfordrende å slå sammen datagrunnlaget før kommunesammenslåing. Gjelder gjenvinningsgrad for husholdning.

### Delmål 12.5: Redusere avfallsmengden betydelig gjennom forebygging, reduksjon, materialgjenvinning og ombruk

Gjenvinningsgrad for husholdning\*



Tonn husholdningsavfall per årsinnbygger



De siste to årene har kommunen økt mengden matavfall per årsinnbygger, og ligger over snittet for Trøndelag. Det samme gjelder husholdningsavfall, hvor kommunen også her ligger over snittet. Mengden har likevel vært stabil i analyseperioden. Farlig avfall har variert, og ligger under gjennomsnittet det siste året.

Indre Fosen kommune har hatt en varierende gjenvinningsgrad siden 2018, og ligger litt under gjennomsnittet i fylket i 2022.

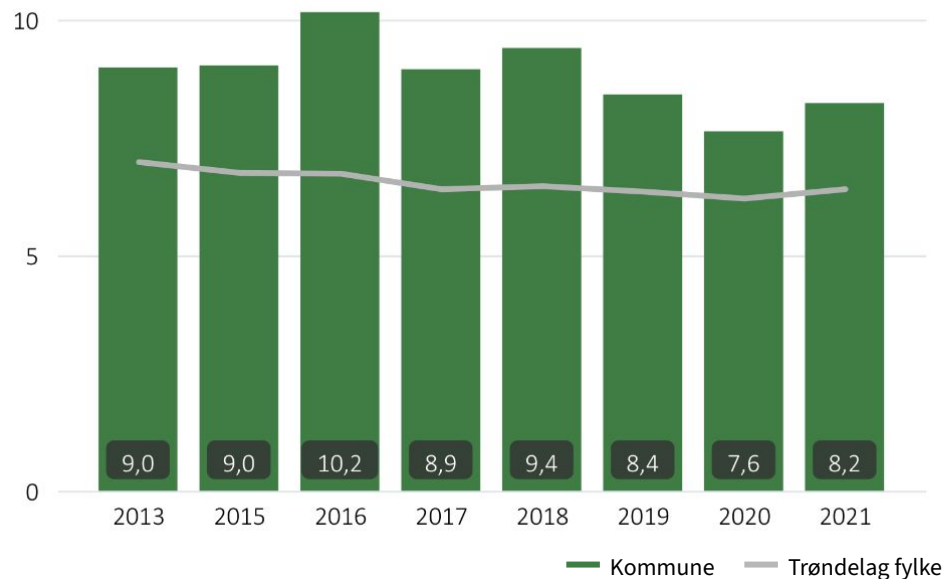
1] SSB 13136, 2] SSB 12241



## Mål 13 - Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem

**Delmål 13.2:** Innarbeide tiltak mot klimaendringer i politikk, strategier og planlegging på nasjonalt nivå

Utslipp av tonn CO<sub>2</sub>-ekvivalenter per innbygger



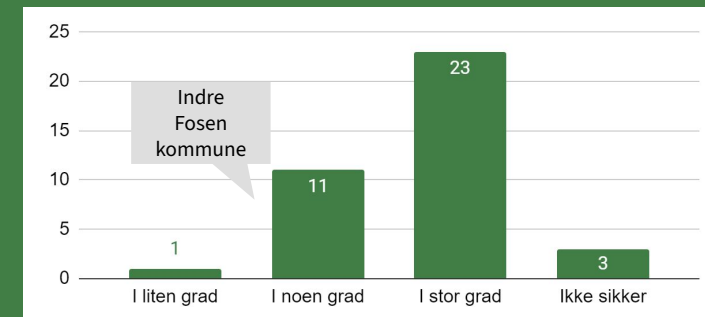
Utslipp av CO<sub>2</sub> og andre klimagasser er det som bidrar mest til fortsatte klimaendringer, og utslipp av CO<sub>2</sub>-ekvivalenter per innbygger er derfor den viktigste indikatoren for å måle en kommunes påvirkning på klimakrisen. Dataen omfatter de direkte, fysiske utslippene som skjer innenfor kommunens geografiske grenser.

Siden 2013 har klimagassutslipp per innbygger hatt en reduksjon i Indre Fosen kommune. Sammenlignet med resten av fylket har kommunen imidlertid et høyere utslipp per innbygger.

**Delmål 13.3:** Styrke enkeltpersoners og institusjoners evne til å motvirke, tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer

Hensyntatt risiko og sårbarhet for alvorlig naturhendelser i kommunal planlegging

I hvilken grad blir økt risiko og sårbarhet som følge av langsiktige klimaendringer tatt hensyn til i kommunal planlegging (plan- og bygningsloven)?



— Kommune

Vi ser allerede konsekvensene av klimaendringer. For å redusere risiko og sårbarhet må kommuner legge til rette for at enkeltpersoner og institusjoner evner å tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer. Planlegging er det viktigste verktøyet som kommunen kan bruke for å sikre seg dette. DSB gjennomfører *Kommuneundersøkelsen* årlig hvor blant annet dette er et tema som blir adressert. I Indre Fosen kommune har økt risiko og sårbarhet som følge av klimaendringene **i noen grad** blitt tatt hensyn til i kommunal planlegging.



# Mål 13 - Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem

## Klimaregnskap

Nedenfor vises kommunens utslippsstatistikk over direkte utslipp fra Miljødirektoratet. Tilgjengelig data finnes på *Trøndelag i tall*.

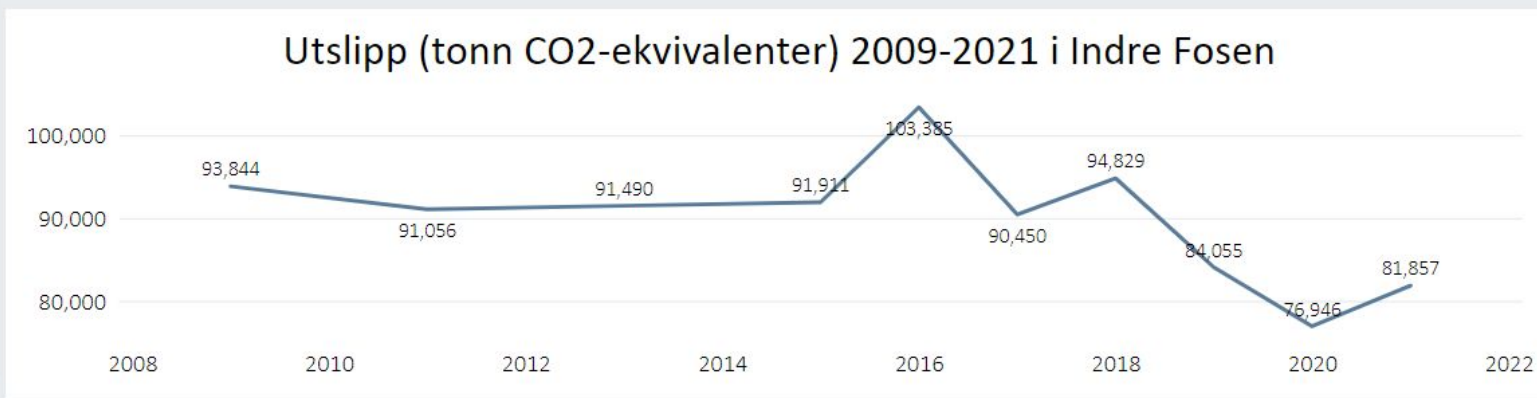
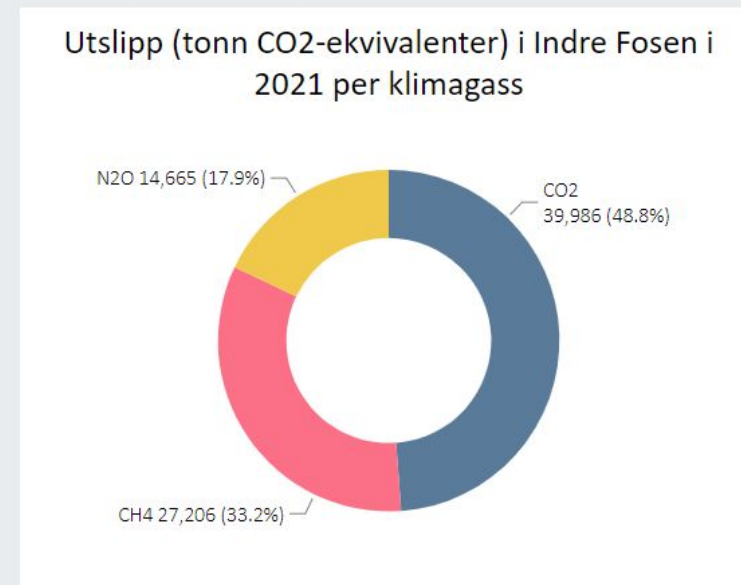
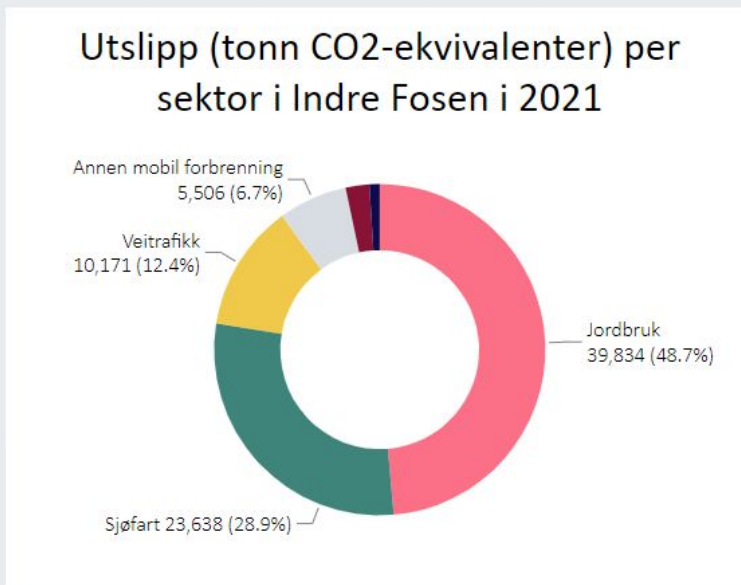
**81,857**  
tonn CO2-ekvivalenter

Endring i utslipp (tonn CO2-ekv)  
2009 - 2021 i Indre Fosen

**-13 %**  
Endring %

**-11,986**  
Endring tonn

Utslippskilde	Utslipp (tonn CO2-ekvivalenter)
Fordøyelsesprosesser husdyr	21,324
Passasjer	13,221
Jordbruksarealer	9,448
Gjødselhåndtering	9,063
Personbiler	4,521
Stykkogodsskip	4,426
Tunge kjøretøy	3,700
Jordbruk	2,700
Varebiler	1,245
<b>Total</b>	<b>81,857</b>



1] [Trøndelag i tall](#) - data fra [Miljødirektoratet](#)

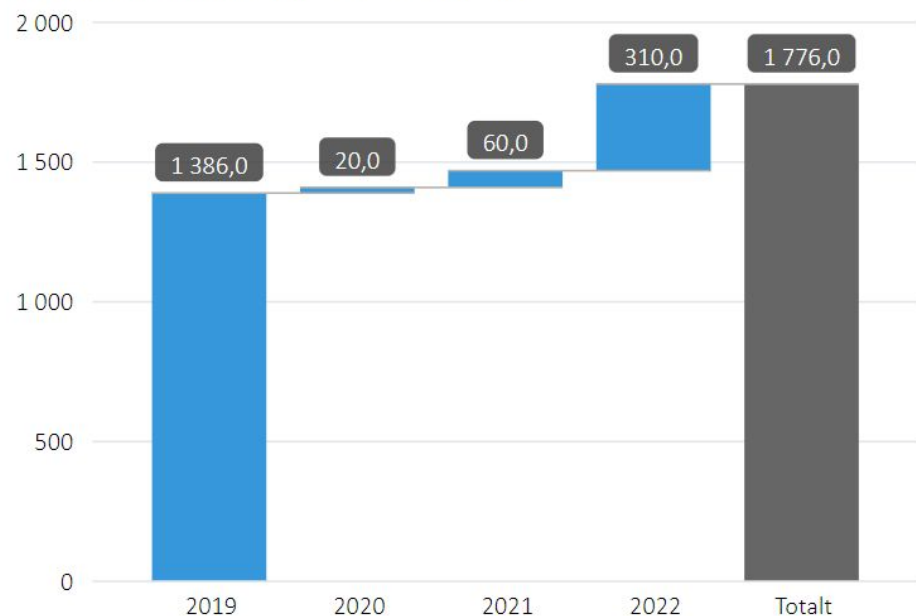




## Mål 14 - Bevare og bruke havet og de marine ressursene på en måte som fremmer bærekraftig utvikling

**Delmål 14.1: Innen 2025 forhindre og i betydelig grad redusere alle former for havforurensning**

Antall kg avfall innsamlet i ryddeaksjoner

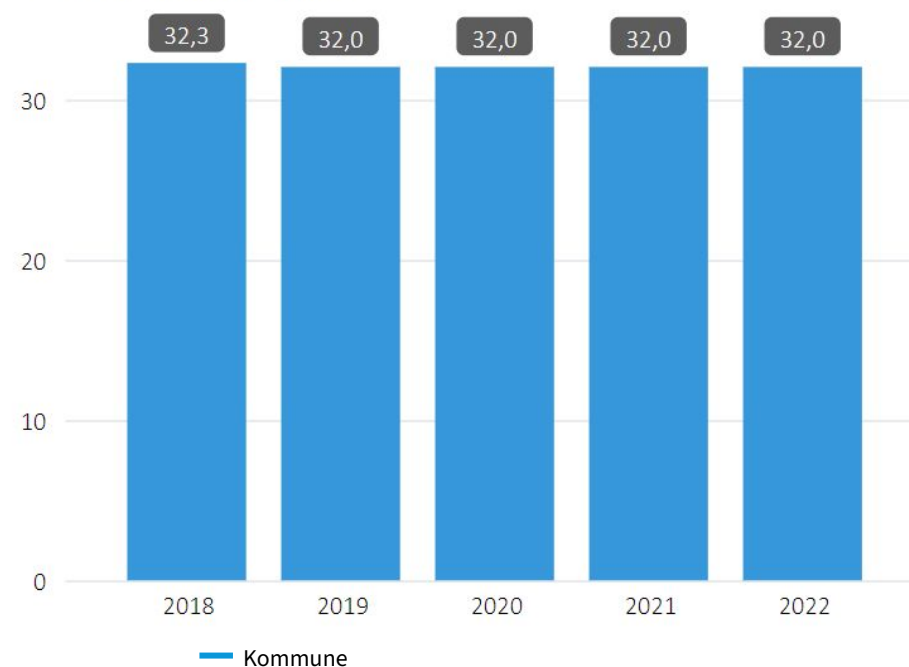


Havet er en av Norges viktigste naturressurser, og det er derfor avgjørende å verne om det, og å sørge for at vi bruker det på en bærekraftig måte.

For å redusere havforurensning er det viktig både å minske mengden utslipp av materialer, og å rydde i eksisterende forurensning. Indikatoren som er ble målt for dette målet var antall kg innsamlet avfall fra ryddeaksjoner og vernet areal til havs. I Indre Fosen kommune har det totalt blitt samlet inn 1,8 tonn avfall fra ryddeaksjoner siden 2019.

**Delmål 14.5: Bevare minst 10 prosent av kyst- og havområdene**

Vernet areal til havs (km<sup>2</sup>)



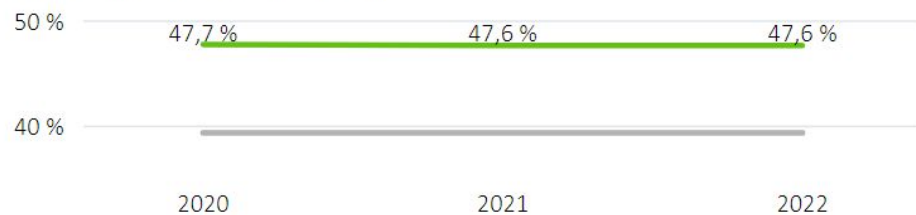
For Indre Fosen kommune utgjør vernet areal til havs en størrelse på 32km<sup>2</sup>. Dette har holdt seg på samme nivå for hele femårsperioden.



## Mål 15 - Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer

### Delmål 15.1: Bevaring, gjenoppretting og bærekraftig bruk av land- og ferskvannsbaserte økosystemer

Andel skog av totalt arealbruk



Endring i ubebygde areal (km<sup>2</sup>)<sup>1</sup>



Gjennom FNs naturavtale er det satt høye mål for å redde og bevare natur- og biomangfoldet i verden. Norge har sluttet seg til denne avtalen som skal bidra til å stoppe den menneskelige ødeleggelsen av naturen, og begynne og gjenopprette det som allerede har gått tapt.

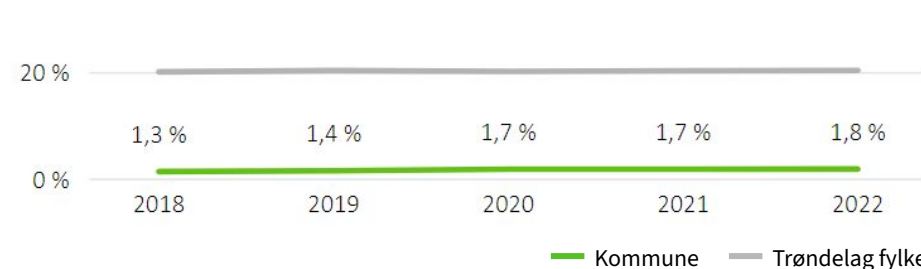
Indre Fosen kommune har et stort skogsareal, og en høyere andel skog av totalt arealbruk enn Trøndelag. Indre Fosen kommune sitt ubebygde areal hadde en økning fra 2018 til 2020.

### Delmål 15.5: Iverksette umiddelbare og omfattende tiltak for å redusere ødeleggelsen av habitater

Utvikling i fysisk nedbygd areal av bygninger og vegbane areal (km<sup>2</sup>)



Andel vernet areal på land av totalt landareal



Siden 2014 har utbygging av veier og konstruksjon av nye bygg ført til jevn økning i fysisk nedbygd areal.

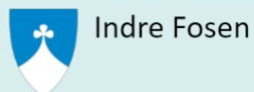
Andel vernet areal på land i Indre Fosen kommune har hatt en økning siden 2018. I forhold til Trøndelag som helhet, har kommunen en mindre andel vernet areal av totalt landareal.

<sup>1</sup>Ubebygde areal består av skog, ferskvann, åpen fastmark og myr, bart fjell, grus- og blokkmark, samt varig snø, is og bre.

1] SSB 12942, 2] SSB 09594, 3] SSB 10781, 4] SSB 08936



# Mål 15 - Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer



Indre Fosen

## Arealregnskap for Indre Fosen 2023

Departementet anbefaler at kommunene utarbeider et arealregnskap som del av kommuneplanarbeidet. Planer skal være realistiske og gjennomførbare og arealregnskap er et verktøy som er nyttig for å kunne gjøre vurderinger rundt disponering av areal i kommuneplan.

Det arbeides med et [arealregnskap for Trøndelag og kommunene i fylket](#). Arealregnskapet kan gi oversikt over planlagte endringer i arealbruk, samt vise til utbyggings- potensial som ligger inne i eksisterende planer. Arealregnskapet kan også brukes til å fremheve kvalitetene til arealer som vurderes eller foreslås omdisponert til utbyggingsformål, og bidra til økt bevissthet rundt konsekvensene av arealendringer.

Man kan kartlegge og føre arealregnskap over blant annet karbonrike myrområder, skog og jordbruksarealer, samt beregne klimapåvirkning av planforslag. Dette gir et bedre kunnskapsgrunnlag for å gjøre alternativvurderinger for omdisponering for å unngå tap og nedbygging av særlig verdifulle arealer.

Naturregnskap skal utvikles og vil kunne oppgi mer detaljer om arealenes naturkvaliteter.

### Arealtyper

Total areal

1,426,853

Skog

514,403

Åpen fastmark

269,817

Ferskvann

68,369

Dyrka mark

86,012

Andre arealtyper,  
inkludert bebygd areal

156,383

### Bebygd areal

Bebygd areal  
opparbeidet

22,470

Boligbebyggelse

3,436

Fritidsbebyggelse

1,876

Næring og tjeneste

264

Helse, skole og kultur

282

Annen bruk

15,313

### Kommunale planer

Utbyggingsformål i  
plan

18,094

Antatt planreserve i  
byggeområder

9,195

Boligformål

3,874

Boligformål

1,111

Fritidsformål

5,817

Fritidsformål

5,016

Næringsformål

3,199

Næringsformål

2,004

Tjenesteyting

402

Tjenesteyting

75

Andre formål

4,803

Andre formål

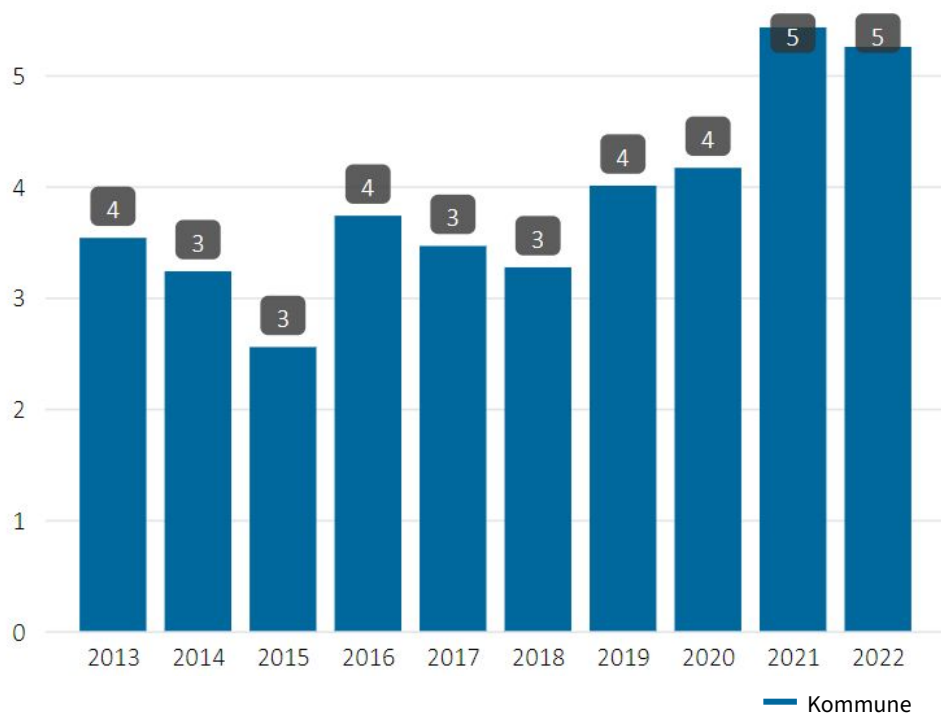
590



## Mål 16 - Fremme fredelige og inkluderende samfunn for å sikre bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle, og bygge gode institusjoner

### Delmål 16.1: Betydelig redusere alle former for vold

Antall årlige anmeldelser for vold, mishandling og seksuallovbrudd per 1000 innbygger



Verden er fortsatt langt unna å oppnå målet om fredfulle, rettferdige og inkluderende samfunn. Norge har lenge hatt et levedyktig demokrati og et rykte som en fredsnasjon, og fokus på å fremme fredelige og inkludere samfunn er sentralt for å fortsette i dette sporet.

Et lavt antall årlige anmeldelser for vold, mishandling og seksuallovbrudd er viktig for å sikre at trygt og fredelig lokalsamfunn. I Indre Fosen kommune har årlige

\*Estimert av "Avgitte stemmer" relativt til befolkning 18 år og eldre for å hensynta evt. kommunesammenslåinger. Avvik fra valgprosent kan derfor forekomme.

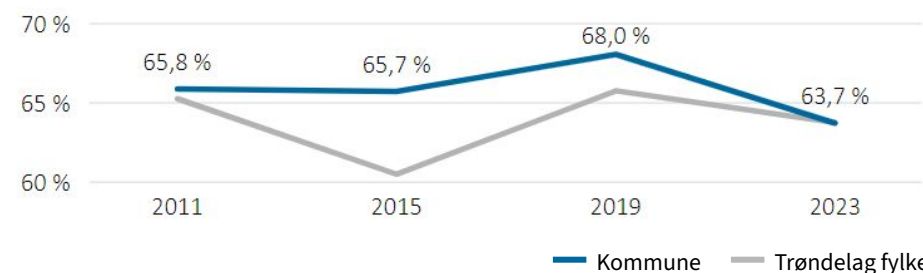
### Delmål 16.2: Stanse overgrep, utnyttning, menneskehandel og alle former for vold og tortur mot barn

Andel barn og ungdom på tiltak gjennom barnevernet (0-24 år)



### Delmål 16.7: Sikre lydhøre, inkluderende, deltakelsesbaserte og representative beslutningsprosesser på alle nivåer

Valgdeltakelse ved kommunevalg\*



a anmeldelser steget over tiårsperioden, og var på sitt høyeste i 2021.

Andel barn og ungdom med tiltak gjennom barnevernet har ikke hatt stor endring mellom 2021 og 2022, men andelen er høyere enn snittet.

Valgdeltakelsen i Indre Fosen kommune har vært høyere enn snittet Trøndelag ved de siste kommunevalgene, men lå omtrent på snittet ved siste kommunevalg.

4

# Kartlegging av materialer



## Metode og avgrensinger

### Formål

Kartlegging av materialstrømmer skal bidra til å øke forståelsen av hvordan råvarer og ulike komponenter transporteres gjennom en verdikjede. Målet er å kartlegge potensial for effektivisering som kan bidra til økt sirkularitet i bruk av materialer i kommunen. Analysen skal også gi en indikasjon på størrelsesforholdet mellom ulike materialstrømmer, samt aktivitetsnivå for de ulike delene av verdikjeden.

### Kort beskrivelse av metoden

Kartleggingen av materialstrømmer tar utgangspunkt i deler av rammeverket for materialstrømanalyser (Material Flow Analysis; MFA), som er godt verktøy for å få avdekke eventuelle ineffektiviteter og potensial for sirkularitet.

Kartleggingen tar utgangspunkt i data fra Trøndelag fylkeskommune og offentlig tilgjengelige data, hovedsakelig fra Statistisk Sentralbyrå og Direktoratet for Mineralforvaltning. For å forenkle analysene har volumene blitt avrundet, og noen av analysene er estimert ved hjelp av forbruksvarer grunnet varierende datakvalitet.

På grunn av begrenset datatilgang har det ikke vært mulig å gjennomføre en fullstendig materialstrømanalyse, og analysen har derfor begrenset seg til kartlegging av individuelle materialstrømmer. Det etterlyses bedre tilgjengelighet til relevante data, spesielt på byggeråstoff, slik at en fullstendig materialstrømanalyse kan gjennomføres. Analysen har imidlertid definert systemgrensene, slik at det er mulig å fylle inn manglende kvantifiserte materialstrømmer dersom data tilgjengeliggjøres.

Systemgrensene, eller avgrensningene, for analysen er satt til kommunens geografiske område i tidsrommet 2022. Der data fra 2022 ikke er tilgjengelig, har man benyttet data fra 2021. For enkelte materialer er det kun begrenset til offentlig tilgjengelige data, noe som begrenser deler av analysene.

### Analyserte materialer

Kartleggingen av materialstrømmer er avgrenset til tre ulike områder:

#### Vann og avløp



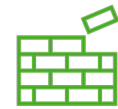
Vann

#### Avfall



Restavfall, glass, papp, plast, metaller, farlig avfall, tre-, mat- og hageavfall

#### Byggeråstoff



Pukk og løsmasser

### Economy Wide Material Flow Accounts



Rammeverket som analysen bygger på kalles *Economy Wide Material Flow Accounts* (EW-MFA) utviklet av Eurostat. Rammeverket tar for seg både import, eksport og utvinning av ressurser i et gitt område, og er godt egnet for materialstrømanalyser av byer og kommuner.

## Kartleggingen av vann og avløp tar for seg verdikjeden rundt vannforsyning, men ikke vannutvinning eller avløpshåndtering

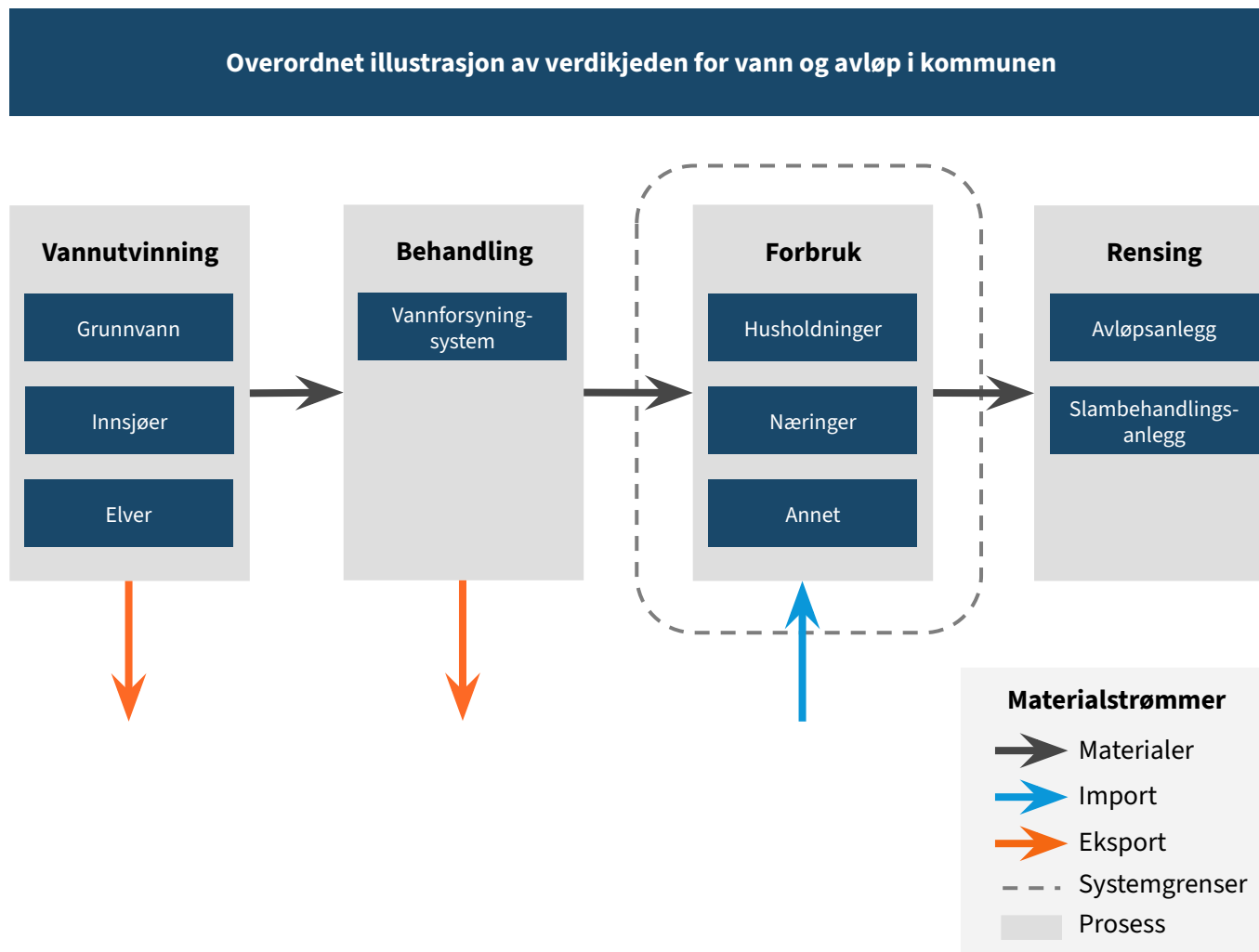
### Systemgrenser

Systemgrensen for denne verdikjeden er definert rundt forbruk, og ekskluderer dermed vannutvinning og avløpsanlegg, samt import og eksport fra alle prosesser. Denne vurderingen ble gjort på bakgrunn av innledende analyser av volum, samt tilgjengelighet av data på kommunenivå.

### Analyserte materialer

#### Vann

Vann i denne analysen er drikkevann som blir levert via kommunens vannforsyningsystem. Dette systemet består av fire elementer: vanttilsigsområde, råvannskilde, vannbehandlingsanlegg og distribusjonssystem. I analysen kartlegges materialstrømmen til vann fra vannbehandlingsanlegg til forbruk.



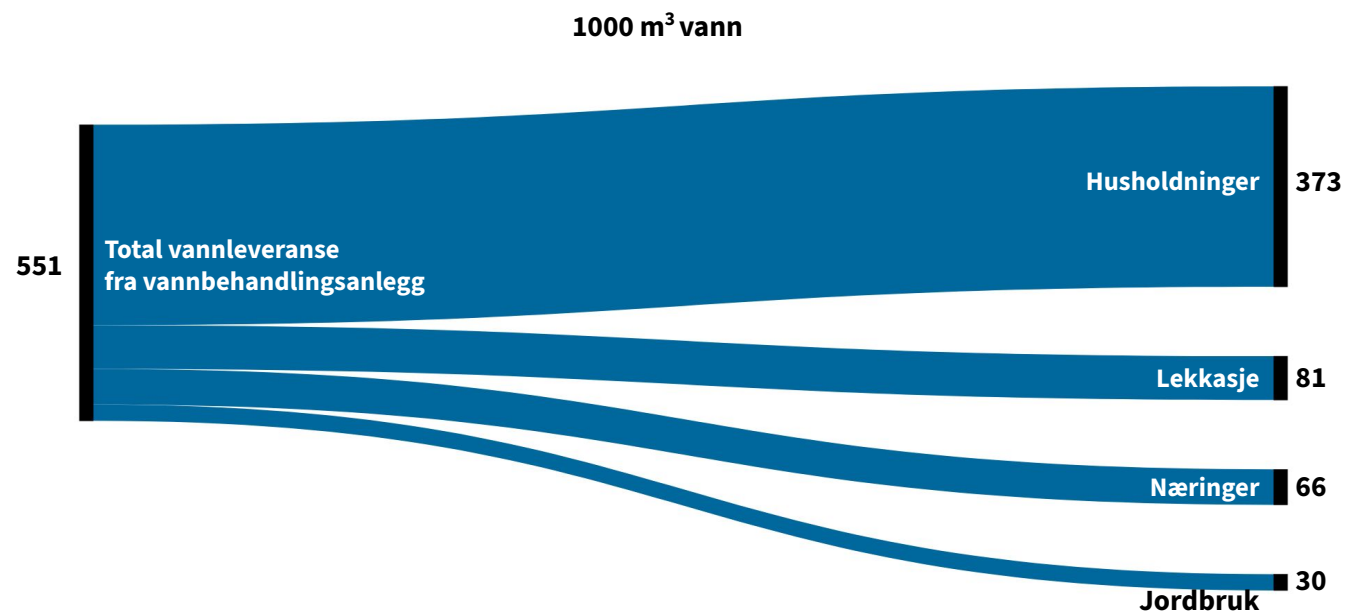
## Majoriteten av vannforsyningen i kommunen går til husholdninger

### Distribusjon av vannforsyning

Vannforsyningssystemet i Indre Fosen kommune leverer årlig 551.000 m<sup>3</sup> vann fra vannbehandlingsanlegg. Av denne vannforsyningen går 68 prosent til husholdninger, mens litt under 15 prosent går tapt på grunn av lekkasjer. Næringssektoren, som inkluderer både industri og tjenesteytende næringer, står for omtrent 12 prosent av vannforbruket.

Sammenlignet med fylket bruker Indre Fosen kommune en høyere andel av vannforsyningen til husholdninger (68 prosent mot 46 prosent) og en mindre andel til næringsformål (12 prosent mot 19 prosent).

### Utsnitt av verdikjeden med kvantifiserte strømmer for vannforsyning i Indre Fosen kommune (2022)



## Etter økningen i 2020 har det totale vannforbruket i kommunen gått ned

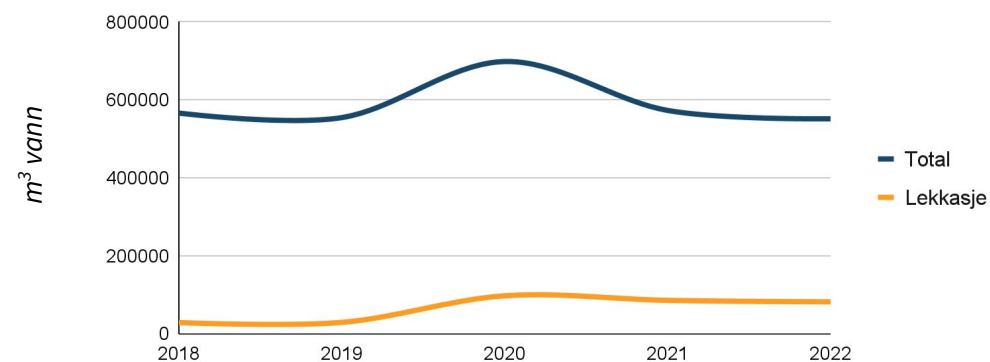
### Utvikling av vannforbruk i kommunen

Vannforbruket i Indre Fosen kommune hadde en oppgang i 2020, noe som skyldtes en markant økning i vannforbruket per innbygger samme år. Etter 2020 har vannforbruket gått ned igjen til omtrent 550.000 m<sup>3</sup> vann per år. Mengden lekkasje gikk opp i 2020 på grunn av den totale økningen i vannforsyningen, men har ikke redusert like mye i ettertid og ligger på omtrent 80.000 m<sup>3</sup> per år.

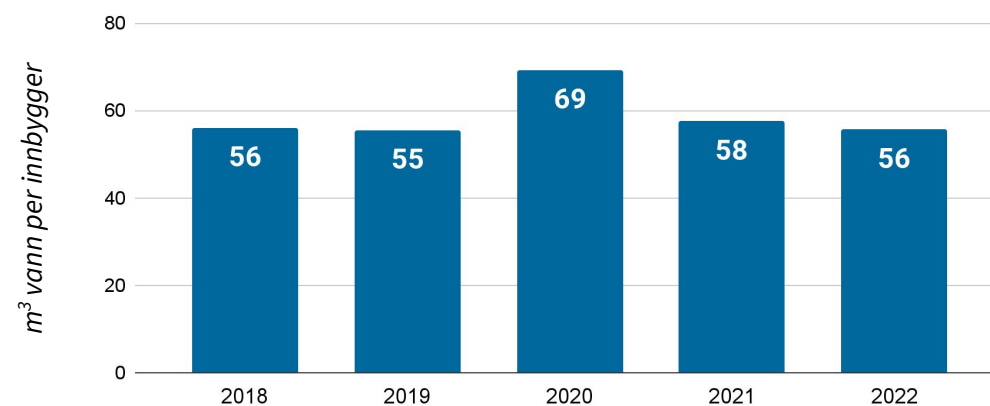
### Kommunen har lavt vannforbruk per innbygger

Vannforbruket per innbygger i kommunen har vært omtrent 55 m<sup>3</sup>, med unntak av 2020. Dette representerer en god vannforbrukseffektivitet. Vannforbruket per innbygger i resten av fylket er imidlertid 112 m<sup>3</sup>, noe som betyr at vannforbruket i Indre Fosen kommune er betydelig lavere enn snittet for fylket.

#### Totalt vannforbruk i kommunen (2018-2022)



#### Vannforbruk per innbygger i kommunen (2018-2022)





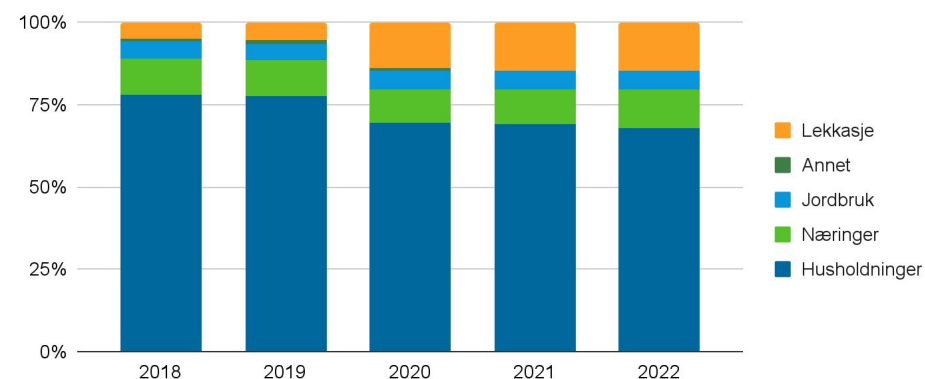
## Reduksjon i vannforbruk i husholdninger har motvirket økt lekkasjenivå

### Vannfordeling i kommunen

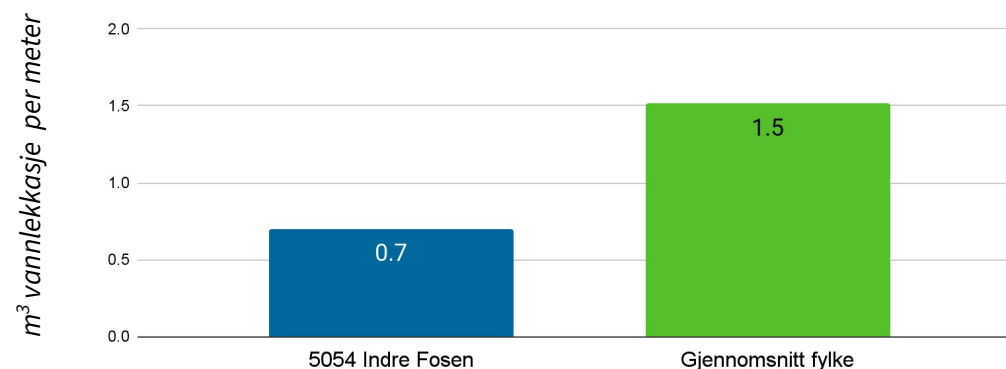
Fra 2019 til 2020 økte andelen vann som går til lekkasje, men har deretter holdt seg relativt stabilt på rundt 15 prosent. Indre Fosen kommunes lekkasjenivå er dermed lavere enn gjennomsnittlig lekkasje både i Norge (26 prosent) og Trøndelag (24 prosent). Denne forskjellen blir enda mer tydelig når man ser på vannlekkasje per meter kommunal ledning, der kommunen har en lekkasje på 0,7 m<sup>3</sup> per meter ledning sammenlignet med fylkets gjennomsnitt på 1,5 m<sup>3</sup>.

Selv om lekkasjenivået i kommunen har økt i perioden, har ikke dette påvirket vannforbruket i kommunen som følge av redusert vannforbruk i husholdninger. Husholdninger har hatt en reduksjon i vannforbruk på 96.000 m<sup>3</sup> vann, noe som gjør at vannforbruk per innbygger ligger på omtrent samme nivå som før.

### Utvikling av vannfordeling i kommunen (2018-2022)



### Estimert vannlekkasje per meter kommunal ledning (2022)



# Kartleggingen av avfall tar for seg verdikjeden fra avfallshåndtering til behandling for 11 forskjellige materialgrupper

## Systemgrenser

Systemgrensen for denne verdikjeden er definert rundt avfallshåndtering, sortering og behandling. Analysen tar kun for seg avfall fra husholdninger som følge av datatilgjengelighet på kommunenivå. Eksport og import av materialer er heller ikke inkludert i analysen.

### Analyserte materialer

#### Restavfall

Avfall som blir igjen etter rene materialfraksjoner er utsortert, f.eks. brennbart.

#### Glass

Glassemballasjer og ikke-laminert vindusglass.

#### Papp

Blandet papp og papir, drikkekartonger, aviser og bøker.

#### Plast

Blandet plastemballasje og plast/hardplast. Ikke gummi.

#### Metaller

Kasserte forbruksvarer og emballasje av jern. Ikke bilvrak.

#### EE-avfall

Hvitevarer elektronikk, kabler, ledninger, lyskilder, og annet elektronisk.

#### Matavfall

Organisk avfall som lett kan brytes ned i biologiske prosesser. F.eks. Mat, blomster og bleier.

#### Treavfall

Ubehandlet trevirke, paller og tremøbler.

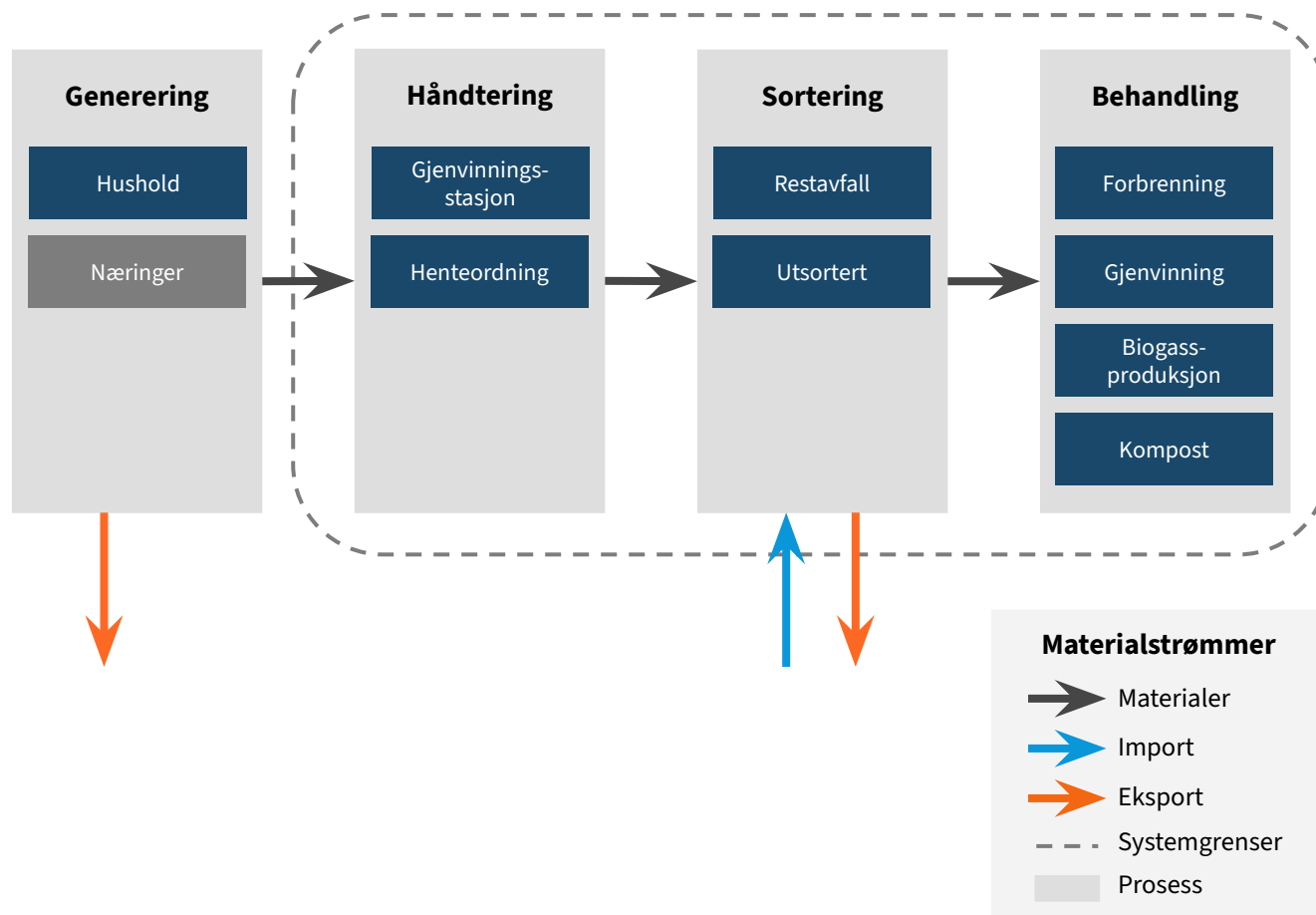
#### Hageavfall

Planterester, røtter, jord og bark.

#### Annet avfall

Avfall som ikke er definert av de andre kategoriene, f.eks. madrasser.

## Overordnet illustrasjon av verdikjeden for avfall i kommunen



1] <https://www.ssb.no/natur-og-miljo/avfall/statistikk/avfall-fra-husholda>

## Kommunen har betydelig større andel matavfall enn gjennomsnittet i fylket

### Avfallskilder

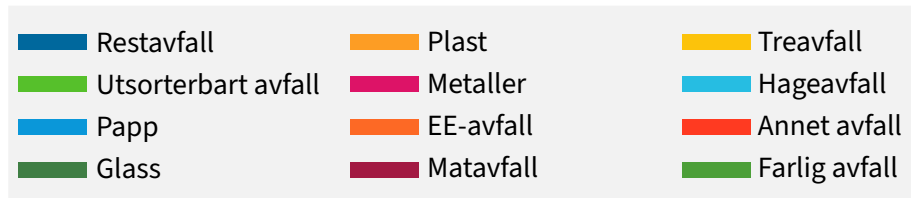
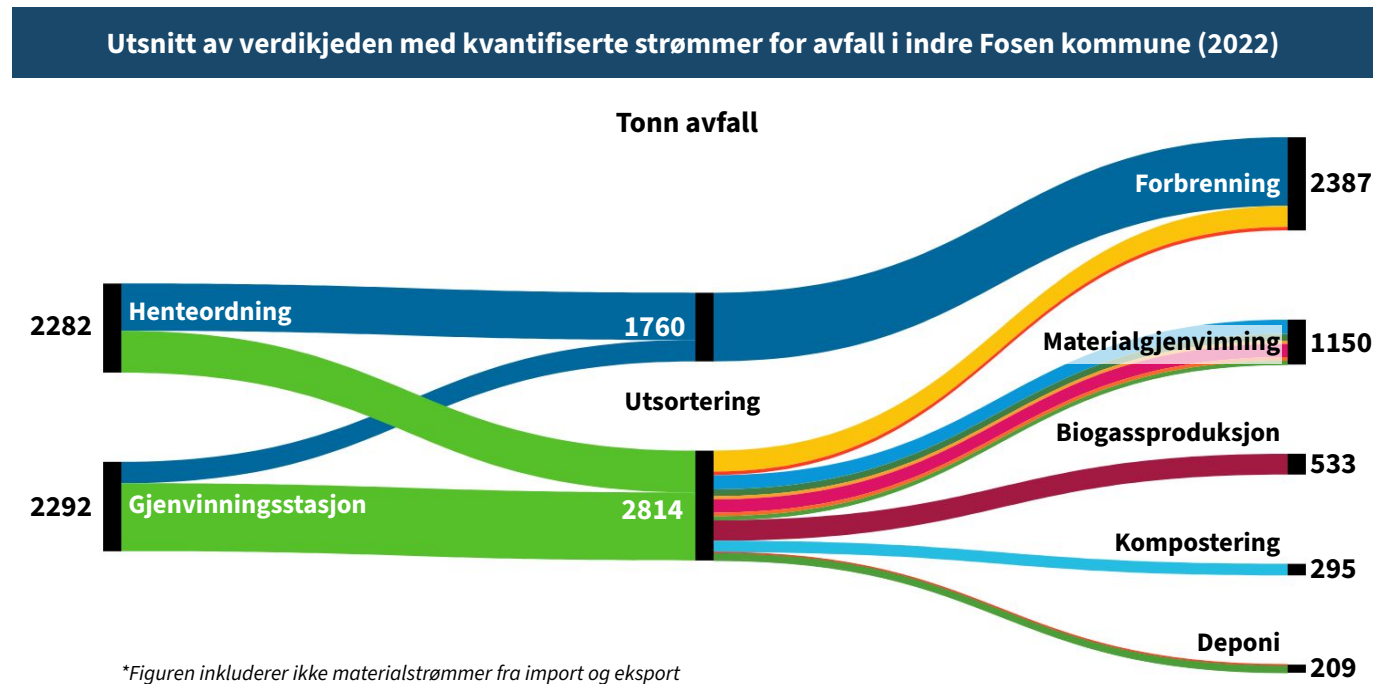
50 prosent av avfallet i Indre Fosen kommune genereres ved gjenvinningsstasjoner der innbyggerne selv transporterer og sorterer avfall i containere. Dette skiller seg litt fra resten av fylket, der gjennomsnittet for andelen avfall fra gjenvinningsstasjoner er 47 prosent.

### Andel av avfall som blir sortert

Mengden avfall som sorteres i kommunen er høyere enn snittet for fylket (62 prosent i Indre Fosen mot 58 prosent i fylket), noe som kan skyldes at kommunen har innført gratis levering av sortert avfall til gjenbruksstasjoner i 2011 og matavfall i 2021. Dette resulterer også i at Indre Fosen kommune har en lavere andel restavfall enn snittet. Analysen indikerer at innbyggerne i kommunen er jevnt over flinke til å sortere avfallet sitt, og at kommunen lykkes med å oppmuntre til god avfallssortering.

### Avfallsbehandling

Håndtering av avfall i Indre Fosen kommune er tilnærmet lik resten av fylket, men med noen unntak. I kommunen går en stor andel matavfall til biogassproduksjon (13 prosent mot 8,5 prosent i resten av fylket). Dette tilsier at er husholdninger i kommunen er flinke til å sortere matavfall. Videre går en stor andel farlig avfall til deponi.

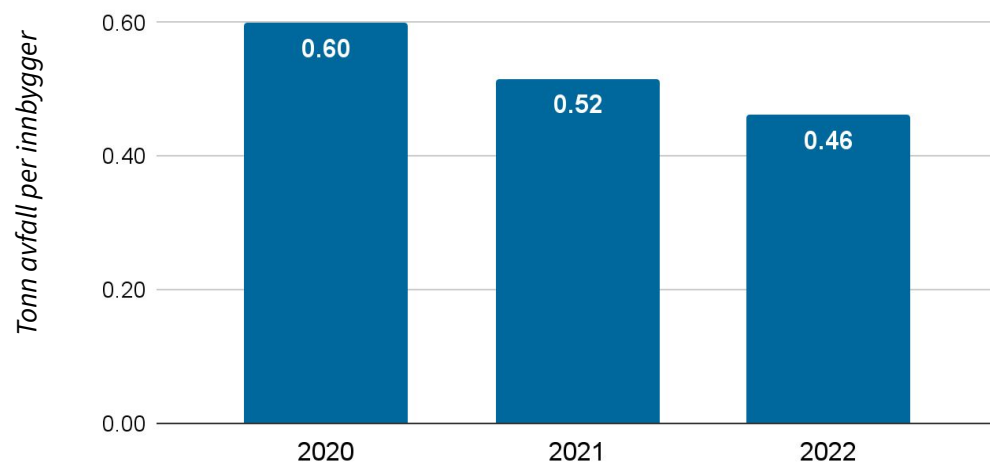


## Kommunen har redusert avfallsmengden per innbygger

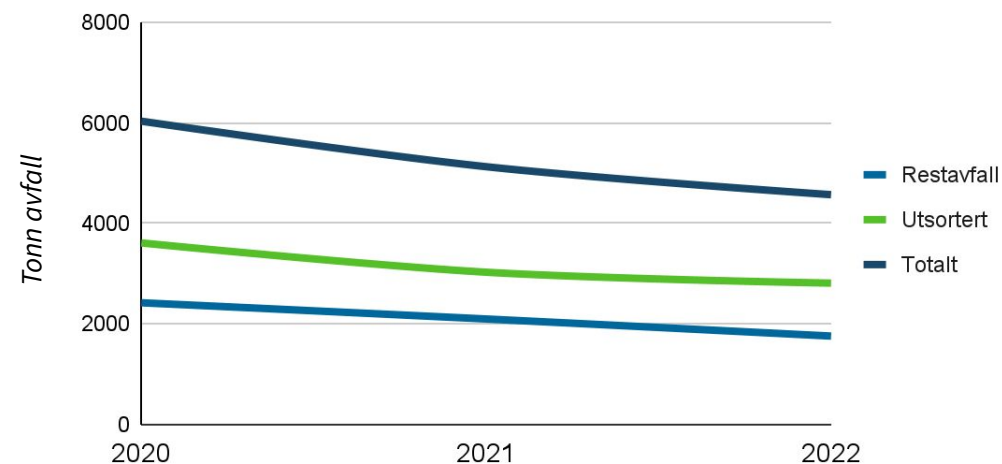
### Utvikling av avfallsmengde i kommunen

Fra 2020 til 2022 gikk avfallsmengden i kommunen fra omtrent 6000 tonn til omtrent 4500 tonn. Dette representerer en nedgang på 25 prosent, og reduksjonen ser i stor grad ut til å skyldes en nedgang i mengden avfall per innbygger.

#### Total mengde avfall per innbygger i kommunen (2020-2022)



#### Total mengde avfall i kommunen (2020-2022)





## Reduksjonen i avfall, og endringen i sammensetningen av avfallsmaterialer kan tilskrives arbeid med sortering av matavfall

### Avfallsreduksjon

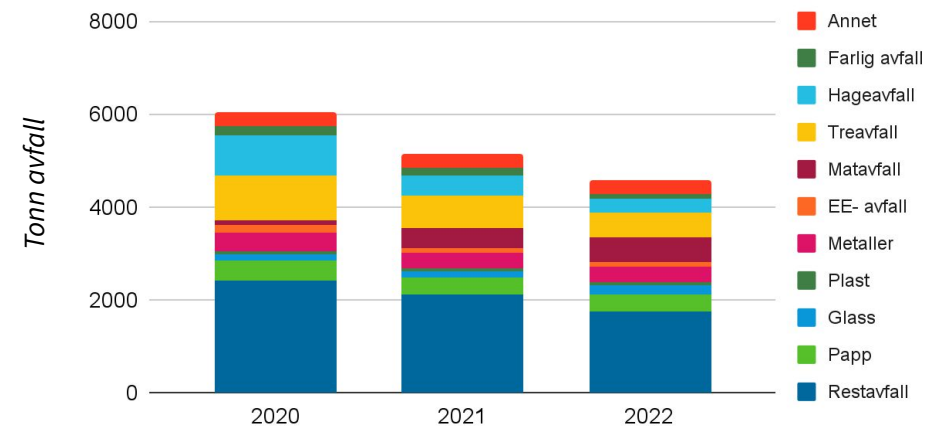
Reduksjonen i avfallsmengden i kommunen kan i hovedsak tilskrives tre hovedkategorier: restavfall (-27 prosent), hageavfall (-65 prosent) og treavfall (-46 prosent). Det er også en økning i mengden matavfall (som kommunen begynte å sortere i 2021). Selv om det har vært endringer i noen andre avfallskategorier, utgjør disse en mindre andel av det totale avfallet og har derfor hatt begrenset innvirkning på den generelle avfallsreduksjonen.

Det har med andre ord vært en vesentlig endring i avfallssammensetningen, hvis endringen primært kan tilskrives innsatsen med å sortere avfallskategorier mer grundig, spesielt når det gjelder sortering av matavfall.

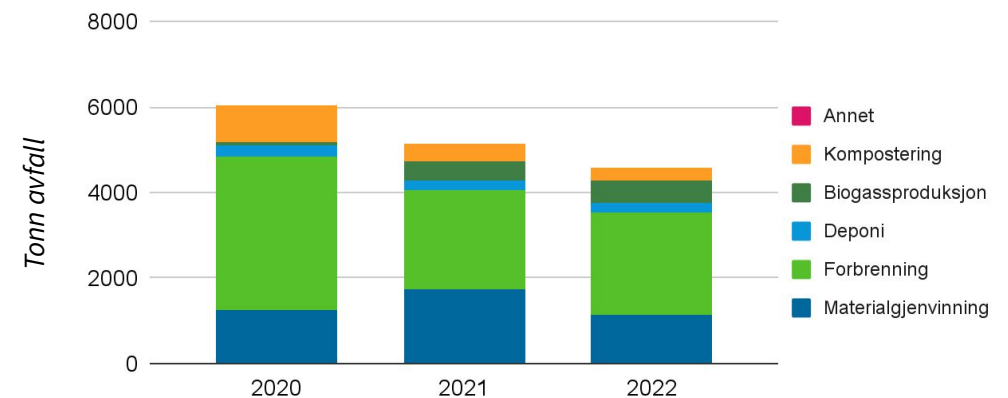
### Hvordan påvirker dette avfallsbehandlingen?

Ettersom materialene med størst reduksjon behandles ved forbrenning (tre og rest), har dermed også denne avfallsbehandlingen redusert tilsvarende med 33 prosent. Som følge av reduksjonen i hageavfall har også mengden avfall som komposteres gått ned 65 prosent. Dette indikerer at endringen i sammensetningen av avfallsmaterialer kan ha en signifikant påvirkning på behandlingsmetoder i kommunen på lang sikt.

Utvikling av fordeling av avfallsmaterialer kommunen (2020-2022)



Mengde avfallsbehandling i kommunen (2020-2022)



## Kartleggingen av byggeråstoff tar for seg verdikjeden fra materialutvinning til avfall, men bygger på et ufullstendig datagrunnlag

Verdikjeden til byggeråstoff påvirker bærekraft i kommunen på flere måter, eksempelvis gjennom sirkulærpotensial (for å redusere avfall, redusere uttak og miljøpåvirkning), lokal produksjon og forbruk som minimerer transport.

### Systemgrenser

Systemgrensen for analysen er definert til hele verdikjeden for byggeråstoff i kommunen, fra materialutvinning til avfall. På grunn av svært begrenset tilgang til førstehånds datakilder har det imidlertid vært nødvendig å estimere flere av materialstrømmene, hvor noen har blitt forkastet fra analysen. Eksempelvis estimeres avfall fra bygg ved hjelp av offentlig tilgjengelige data på nyopprettet bygningsmasse og avfallsfaktorer for ulike typer bygg. I figuren på neste side angis status for datakilden til hver materialstrøm i ulike farger.

Som følge av begrenset tilgjengelighet på datakilder ekskluderer analysen bla. hogst og andre byggematerialer som kartlegger denne materialgruppen.

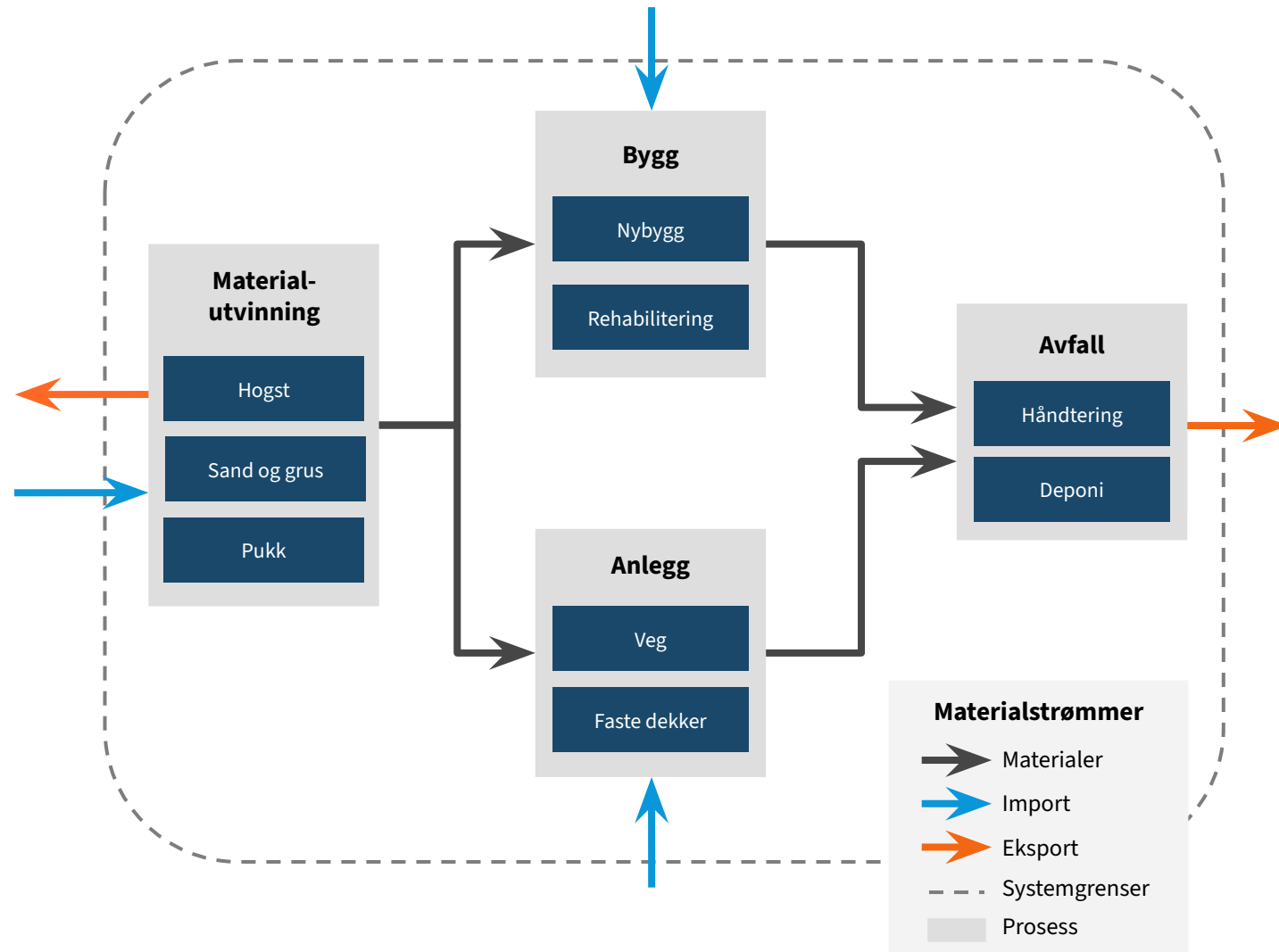
### Analyserte materialer

**Pukk:** Byggeråstoff som produseres ved å knuse fjell. Dette er ofte seig naturstein, slik som granitt og gneis.

**Løsmasser:** Stein, sand og grus som ligger drappert over berggrunner.

**Avfall:** Avfall fra byggevirkksomhet. Inkluderer både produsert avfall og overskuddsmasser.

### Overordnet illustrasjon av verdikjeden for byggeråstoff i kommunen



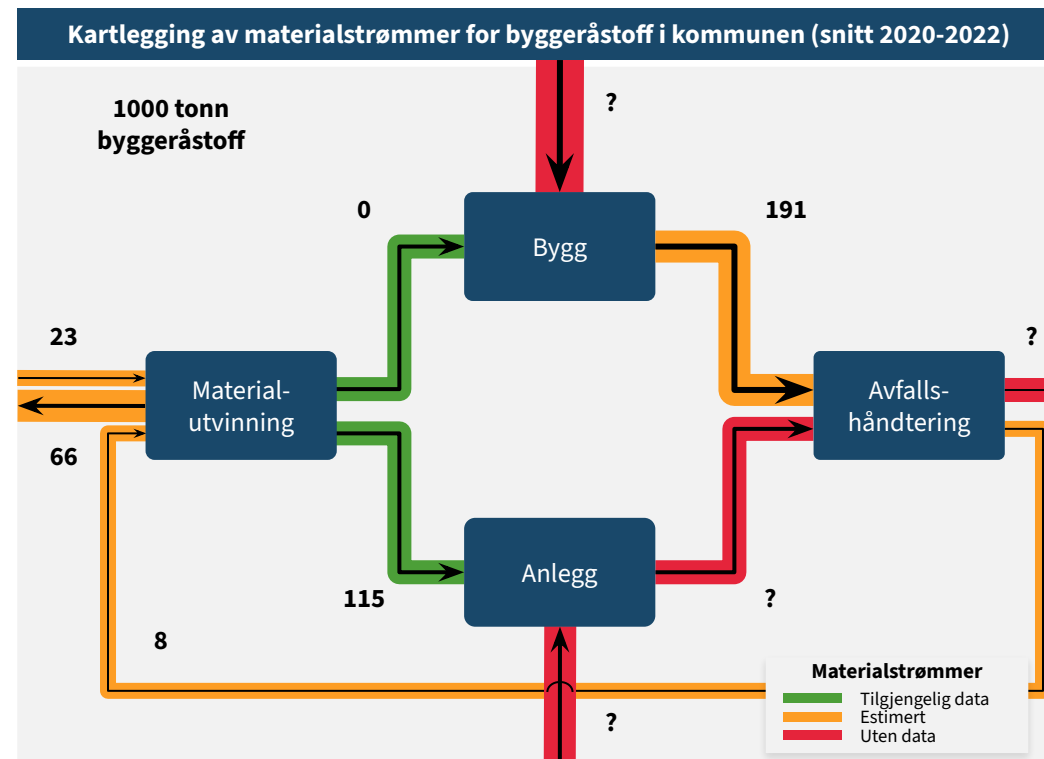
## For å ta hensyn til årlige variasjoner er materialstrømmene for byggeråstoff i kommunen beregnet med gjennomsnitt for de tre siste årene

Bygg og anlegg er både en material- og utslippsintensiv næring, men samtidig en viktig næring for mange kommuner. Sammen med store avfallsmengder og lite gjenbruk av materialer indikerer dette et stort sirkulært potensial i næringen. Dette støttes av kunnskapsgrunnlaget til den nasjonale strategien for sirkulær økonomi, der bygg og anlegg er identifisert som næringen med størst potensial for sirkularitet.

### Materialstrømmer for byggeråstoff

I perioden fra 2020 til 2022 var gjennomsnittlig uttak av kjemikalier og mineraler i Indre Fosen kommune på 115.000 tonn per år. Dette tilsvarer 11,6 tonn per innbygger. Indre Fosen kommune har et lavere uttak av disse materialene sammenlignet med snittet for fylket i samme tidsperiode, som var på 17,4 tonn per innbygger.

I Indre Fosen kommune blir alle disse materialene brukt til oppføring, bruk og vedlikehold av anlegg, noe som betyr at kommunen må importere alle materialene som brukes til bygg. I fylket som helhet går i gjennomsnitt 82 prosent av de utvunne byggematerialene til anlegg.



### Begrensninger i materialstrømmer

Manglende tilgjengelighet til datakilder begrenser kartleggingen for flere av materialstrømmene innen byggeråstoff. For å forbedre innsikten i dette området, etterlyses det et behov for utvikling av systemer for innhenting av denne typen data.

Figuren bidrar til å identifisere de manglende kildene og illustrerer potensialet for innsikter som kan oppnås hvis det etableres bedre systemer for datainnsamling. Grønne materialstrømmer baserer seg på offentlige data fra Direktoratet for Miljøforvaltning sitt ressursregnskap for byggeråstoff.

Gule materialstrømmer er estimert basert på eksisterende data, eksempelvis basert på data om oppføring av bygg og relaterte avfallsfaktorer. Røde materialstrømmer har ikke offentlig tilgjengelige datakilder. Dette omfatter:

1. Oppdaterte og spesifikke tall på import og eksport av byggeråstoff (både råmaterialer og bruksmaterialer), samt hva det skal brukes til.
2. Tall på avfallshåndtering av byggeråstoff (fra næringer), med hensyn til kilde, material og behandling.

1] Data fra SSB. Tabeller: 05939, 05940  
 2] Dirmin. DMFs ressursregnskap for byggeråstoff  
 3] Kartlegging overskuddsmasser 2020 (MEF)  
 4] Ressursregnskap for Byggeråstoffer, Trøndelag 2018

5

# Innbyggerundersøkelsen

## 567 respondenter i Indre Fosen kommune har svart på spørsmål om bærekraft og innbyggermedvirkning

Respons Analyse gjennomførte en spørreundersøkelse til innbyggerne i Trøndelag på oppdrag fra Trøndelag fylkeskommune. Vi presenterer et utvalg av svarene her.

Formålet med undersøkelsen var å sette søkelys på tema bærekraft og bidra til innbyggermedvirkning i kommunenes beslutningsprosesser før ny planstrategi.

Undersøkelsen foregikk fra 5. september til 17. september 2023 og ble sendt ut som SMS med link til et web-spørreskjema. Målgruppen var alle innbyggerne i Trøndelag fylke.

Respondentene ble spurt om hvor enige de var i ulike utsagn. Hvert utsagn er besvart på en skala fra 1 til 6, hvor 1=Helt uenig og 6 = Helt enig. I denne rapporten presenteres en prosentandel som er enig i utsagnet (har svart 4, 5 eller 6)

Svarene fra innbyggerne i Indre Fosen kommune tyder på at de er:

- Mindre fornøyd med lokale institusjoner enn resten av fylket
- Mindre fornøyd med Indre Fosen kommune som sted å vokse opp, men litt mer engasjert i lokalsamfunnet
- Mindre opptatt av klima og miljø enn fylket som snitt
- I mindre grad trygge økonomisk og opplever mindre politisk likhet



567

respondenter i Indre Fosen kommune  
(Svarprosent 19 %)



54 %  
menn

46 %  
kvinner



53 %  
Grunnskole/  
Videregående/  
Yrkesskole

25 %  
1-3 år ved  
Univ./Høgskole

22 %  
4 år eller mer ved  
Univ./Høgskole



64 %  
Yrkesaktive

28 %  
Trygdet/  
pensjonist

4 %  
Student/  
skoleelev





## Innbyggerne i Indre Fosen kommune er mindre fornøyd med lokale institusjoner og sine folkevalgte enn snittet i Trøndelag

*Andelen som er enige i følgende utsagn*

**20 %**

**Kommunen bruker ressursene (tid og penger) på en god måte  
(32 prosent i Trøndelag)**

**26 %**

**Jeg har tillit til kommunepolitikerne  
(41 prosent i Trøndelag)**

**42 %**

**Kommunen informerer innbyggerne på en enkel og forståelig måte  
(51 prosent i Trøndelag)**

Svarene fra respondentene fra Indre Fosen kommune tyder på at innbyggerne er mindre fornøyd med sine folkevalgte og hvordan kommunen bruker ressurser og informerer innbyggerne sine. Tilliten til kommunepolitikerne er markant lavere enn snittet for Trøndelag, og respondentene er også markant mindre fornøyd med hvordan kommunen bruker ressurser enn snittet i fylket. Respondentene er også mindre fornøyd med hvordan kommunen informerer innbyggerne.

## Svarene tyder på at Indre Fosen kommune har en vei å gå for å skape bærekraftige lokalsamfunn

*Andelen som er enige i følgende utsagn*

**54 %**

**Det er viktig for meg å engasjere meg i frivillig arbeid**  
(48 prosent i Trøndelag)

**61 %**

**Jeg opplever at min kommune er god å vokse opp i**  
(73 prosent i Trøndelag)

**27 %**

**Jeg opplever at jeg har mulighet til å være med å påvirke utviklingen i mitt lokalsamfunn**  
(32 prosent i Trøndelag)

Svarene fra respondentene i Indre Fosen kommune tyder på at mange opplever at kommunen og lokalsamfunnene har forbedringspotensiale. Selv om det er litt flere enn snittet for fylket som er engasjert i frivillig arbeid i Indre Fosen kommune er det færre i kommunen som opplever at de har mulighet til å være med å påvirke utvikling i sitt lokalsamfunn. Det er også markant færre i Indre Fosen kommune som opplever at kommunen er god å vokse opp i enn i snittet for fylket.



## Innbyggerne er mindre opptatt av klima og miljø enn snittet for fylket

*Andelen som er enige i følgende utsagn*

# 33 %

**Fremkommeligheten for syklistene og gående bør prioriteres fremfor bilister**  
(43 prosent i Trøndelag)

# 47 %

**Jeg tar bærekraftige valg selv når det koster meg mer**  
(48 prosent i Trøndelag)

# 54 %

**Det er viktig for meg at min kommune bidrar til å redusere klimagassutslippene i Norge**  
(60 prosent i Trøndelag)

Svarene fra innbyggerne i Indre Fosen kommune tyder på at de er mindre opptatt av klima og miljø enn fylket som helhet. Det er færre som mener at fremkommelighet for syklistene og gående bør prioriteres fremfor biler. I tillegg er det færre som oppgir at det viktig for dem at kommunen bidrar til å redusere klimagassutslippene i Norge. Når det gjelder å selv ta bærekraftige valg er innbyggerne på snittet i fylket.

## Svarene tyder på at innbyggerne i mindre grad opplever økonomisk trygghet eller politisk likhet



Andelen som er enige i følgende utsagn

# 37 %

**Jeg kjenner ikke til barn og unge i min kommune som er forhindret fra å delta på fritidsaktiviteter på grunn av økonomi (38 prosent i Trøndelag)**

# 48 %

**Jeg er trygg på at kommunen behandler alle grupper rettferdig uavhengig av kjønn, funksjonsevne, etnisitet, religion, seksuell orientering e.l. (56 prosent i Trøndelag)**

# 71 %

**Jeg er ikke bekymret for at min arbeidsplass blir overflødig i fremtiden (74 prosent i Trøndelag)**

Respondentene i Indre Fosen kommune oppgir i større grad enn resten av fylket at de er bekymret for at arbeidsplassen skal bli overflødig, men gitt historikken til regionen med omstilling er ikke forskjellen spesielt stor. Det er færre som er trygge på at kommunen behandler alle grupper rettferdig enn i resten av fylket. Ut fra svarene å dømme opplever innbyggerne i Indre Fosen kommune omtrent like mye fattigdom som resten av fylket (i form av at barn og unge blir ekskludert fra fritidsaktiviteter på grunn av økonomi).

## 6

# Nasjonale og regionale rammer for bærekraftsarbeid

- Nasjonale forventninger og oversikt regionale planer
- Rød tråd i plan og styringssystem
- Oversikt tilskudd og virkemidler
- Oversikt kunnskapsgrunnlag



# Nasjonale forventninger og oversikt over regionale planer

Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme bærekraftig utvikling i hele landet. Forventningene skal følges opp i arbeidet med planstrategier og planer i fylkeskommunene og kommunene, og legges til grunn av statlige myndigheter når de deltar i planprosessene.

Forventninger til regional og kommunal planlegging for 2023-2027 ble vedtatt 20. juni 2023.

## De nasjonale forventningenes rolle i plansystemet

Hensikten med forventningsdokumentet er å etablere et felles grunnlag for fylkeskommunene, kommunene og statlige myndigheter slik at planprosessene blir effektive og målrettet og at unødige innsigelser unngås. Forventningsdokumentet er retningsgivende, og gjelder for hele landet og for ulike plansituasjoner. De må derfor tilpasses regionale og lokale forhold gjennom gode planprosesser.

## Planleggingen skal fremme bærekraftig utvikling

Som samfunnsutviklere, tjenesteytere og planmyndigheter er fylkeskommunene og kommunene avgjørende for at Norge skal lykkes med å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling i hele landet. Nasjonale klima- og miljømål gir rammer for planleggingen og er sentrale for at bærekraftsmålene kan nås.

## Viktige planutfordringer fremover

Norge har gode forutsetninger for å nå mange av bærekraftsmålene innen 2030. Likevel er det utfordringer med å nå målene om reduserte klimautslipp, ansvarlig forbruk, ressursbruk, bevaring av naturmangfold og mindre ulikhet. Dette er utfordringer som må løses gjennom planlegging. I tillegg møter kommunene andre store samfunnsutfordringer som følge av en aldrende befolkning med større omsorgsbehov og mangel på arbeidskraft.



## Forventningsdokumentet er bygd opp rundt FNs bærekraftsmål og 2030 agendaen

Forventningsdokumentet er bygd opp rundt 2030 agendaens fem overordnede perspektiver:

### **Samordning og samarbeid i planleggingen** (mål 11, 16 og 17)

Regional og kommunal planlegging er fylkeskommunenes og kommunenes viktigste styringsverktøy for en bærekraftig samfunnsutvikling basert på et lokalt folkestyret. Oppdaterte planer som bygges på et godt kunnskapsgrunnlag er nødvendig for å ta tak i aktuelle utfordringer og for å sikre at nasjonale rammer og mål følges opp. Planprosesser som er åpne og involverende gir legitimitet til vedtatte planer. Det er samtidig viktig at planene er realistiske og legger til rette for effektiv ressursbruk i det offentlige og i det private.

### **Trygge og inkluderende lokalsamfunn** (mål 1, 3, 5, 8, 10, 11, 12, 13 og 15)

Et sosialt bærekraftig samfunn forutsetter at vi lykkes med å utvikle store og små byer, større og mindre tettsteder og spredtbygde strøk, slik at det er godt å bo, leve og arbeide der. Samfunns- og arealplanleggeren skal sikre fysiske omgivelser og sosiale arenaer som er varierte, inkluderende og varige, med tilgang til nødvendige tjenester for alle deler av befolkningen. Gode lokalsamfunn og nabolag gir grunnlag for stabile bomiljøer og livskvalitet i ulike deler av livet. Attraktive og godt planlagte omgivelser, tilgang til natur og varierte tilbud og møteplasser er viktig for identitet, folkehelse og miljø.

### **Velferd og bærekraftig verdiskaping** (mål 2, 3, 4, 7, 8, 9, 11, 12, 12 og 14)

Regional og kommunal planlegging er viktige verktøy for å legge til rette for grønne næringer og overgangen til en mer sirkulær økonomi, sikre god infrastruktur og bidra til omstilling i offentlig sektor. Helhetlig planlegging er nødvendig for å sikre ressursgrunnlaget for utvikling av natur og kulturbaserte næringer som landbruk, reindrift, fiskeri og reiseliv. Planlegging og kunnskap om regionale og lokale forutsetninger kan gi et betydningsfullt bidrag til å stimulere bærekraftig næringsutvikling i hele bredden av næringslivet og bidra til vekstrkraftige regioner og lokalsamfunn.

### **Klima, natur og miljø for fremtiden** (mål 3, 6, 7, 11, 13, 14 og 15)

Langsiktig velferd, verdiskaping og livskvalitet i tråd med bærekraftsmålene er avhengig av at mange hensyn ivaretas samtidig. Helhetlig samfunns- og arealplanlegging må bidra til at innsatsen for klima og miljø ses i sammenheng og på tvers av sektorene. Viktige tema i regionale og kommunale planer framover vil være hensyn til naturmangfold, omstilling til et klimarobust lavutslippssamfunn, langsiktige arealvurderinger for å minimere arealtapet av natur og helhetlig forvaltning av vannressursene.

### **Samfunnssikkerhet og beredskap** (mål 2, 3, 6, 11, 13 og 16)

Sikre og oversiktlige lokalsamfunn er den viktigste rammen for at vi alle skal ha en trygg hverdag. Fylkeskommunene og kommunene kan som planmyndigheter bidra til dette ved å legge til rette for at ny utbygging er trygg mot naturfarer nå og i framtidens klima, og mot ulykker og annen samfunnsrisiko. Dette sikres best gjennom tverrfaglig og helhetlig arbeid med samfunns- og arealplaner, risiko- og sårbarhetsanalyser og beredskapsplaner. Samfunnet er avhengig av at planleggingen sikrer arealer for matproduksjon og bidrar til tilgang til rent og tilstrekkelig drikkevann, kraftforsyning og kommunikasjon. God beredskap er også avhengig av at Forsvarets arealbehov ivaretas.



Regjeringen forventer at fylkeskommunene og kommunene legger bærekraftsmålene, de nasjonale klima- og miljømålene og lokalt folkestyre til grunn for samfunns- og arealplanleggingen, og legger til rette for trygge, bærekraftige og levende lokalsamfunn i hele landet.

## Oversikt over regionale planer og strategier

Regional planlegging skal etter plan- og bygningsloven stimulere den fysiske, miljømessige, helsemessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen i regionen.

Planer og strategier er stadig i utvikling, og alle oppdaterte planer finnes på [Trøndelag fylkeskommunes hjemmeside for regional planlegging](#).



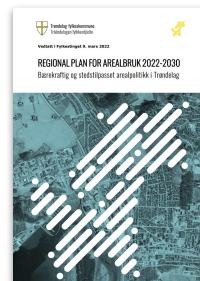
[Trøndelagsplanen 2019-2030](#) skal vise i hvilken retning vi vil at Trøndelag skal utvikle seg – hvor Trøndelag skal være i 2030. Planen skal mobilisere til samarbeid og felles satsing for å få den utviklinga vi ønsker i regionen.



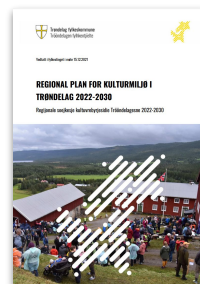
[Trøndelagsplanen](#), regional planstrategi i fylkestingsperioden 2020–2023 angir hvilke prioriterte satsingsområder det skal arbeides med i kommende fylkestingsperiode. Det betyr at de vedtatte satsingsområdene skal videreføres inn i Utfordringsdokumentet til Økonomiplanen.



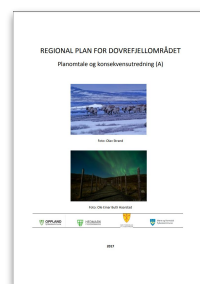
[Utfordringsdokumentet 2024-2027](#) skal gi innsikt i fylkeskommunens utfordringer, muligheter og utvikling. Dokumentet skal gi politikerne et kunnskapsgrunnlag for å kunne gjøre politiske prioriteringer, der de gir tydelige styringssignaler til fylkeskommunens arbeid. Videre viser [Økonomiplan 2023-2026](#) hvilke satsinger fylkestinget har vedtatt og prioritert.



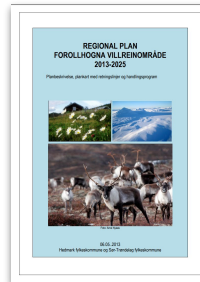
[Regional plan for arealbruk](#) (RPA) skal være et dokument som kommunene bruker som støtte i deres planarbeid. Planen skal være et redskap for god samfunnsutvikling på tvers av kommunegrensene og peke på en retning for utviklingen av Trøndelag mot 2030.



[Regional plan for kulturmiljø](#) skal gi føringer for en regional kulturmiljøpolitikk for Trøndelag. Planen er avgrenset til faste kulturminner, kulturmiljø, kulturlandskap og fartøy, uavhengig av om de har formelt vern eller ikke. Planen gjelder i perioden 2022–2030.



[Regional plan for Dovrefjellområdet](#) skal fastlegge en langsiktig og helhetlig strategi for arealforvaltningen i planområdet. Planen skal forene målene om lokal omstilling og utvikling med nasjonale mål om en helhetlig forvaltning av fjellområdene og sikring av villreinens leveområder.



[Regional plan for Forollhogna villreinområde](#) er en langsiktig og helhetlig strategi for forvaltningen av et prioritert fjellområde som er spesielt viktig for villreinens framtid i Norge. Planen skal i tillegg til å ivareta villreinens leveområde også avklare rammer og muligheter for bærekraftig verdiskaping og næringsutvikling i området og samordne hensynet til forsvarlig villreinforvaltning og lokalsamfunnets behov for utvikling.



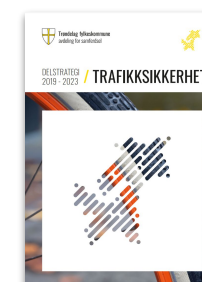
# Oversikt over regionale planer og strategier



[Regional plan for vannforvaltning for Trøndelag vannregion](#) beskriver hvordan vi ønsker å forvalte vannmiljøet og vannressursene i vannregionen i et langsiktig perspektiv.



[Balanseskunst - kulturstrategi for Trøndelag](#) har som ambisjon å gi innhold til og retning for samfunnsutvikling i Trøndelag. Her er kultur i bred forstand en sentral faktor.



[Delstrategi trafiksikkerhet](#) skal bidra til å operasjonalisere og konkretisere de føringer som er lagt i Trøndelagsplanen og samferdselsstrategien innenfor området trafiksikkerhet.



[Sånn gjør vi det - Trøndelags strategi for klimaomstilling](#) skal gi inspirasjon og være en ledesnor for hvordan klimaarbeid skal gjøres i Trøndelag. Trøndelags strategi for klimaomstilling skal være et nyttig verktøy for fylkeskommunen og kommunene.



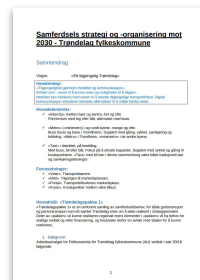
[Strategi for ladeinfrastruktur i Trøndelag](#) ble etablert for å bidra til å utvikle og opprettholde et godt nettverk for hurtigladere i fylket.



[Delstrategi Gods](#) har som mål Trøndelag skal ha et vegnett og en jernbane og havnestruktur som legger til rette for konkurransedyktig næringsliv nært råstoffene, og at fylkeskommunen skal bidra til at godstransport på sjø og bane blir gode og reelle alternativer til veg.



[Kompetansestrategi for Trøndelag](#) har som mål at enkeltmennesker og virksomheter har en kompetanse som gir Trøndelag et konkurransedyktig næringsliv, en effektiv og god offentlig sektor og at færrest mulig står utenfor arbeidslivet.



[Samferdselsstrategien i Trøndelag](#) har en visjon om "Ett tilgjengelig Trøndelag" for å samle Trøndelag til en region og da må ha et felles samferdselstilbud.



[Delstrategi Sjø](#) har som formål å operasjonalisere og utdype linjene som ble vedtatt i samferdselsstrategien.



[Et verdiskapende Trøndelag - Strategi for innovasjon og verdiskaping](#) har som mål at trøndersk næringsliv skal være konkurransedyktig både nasjonalt og internasjonalt. Det er et mål at verdiskaping og vekst skal skje i hele Trøndelag.

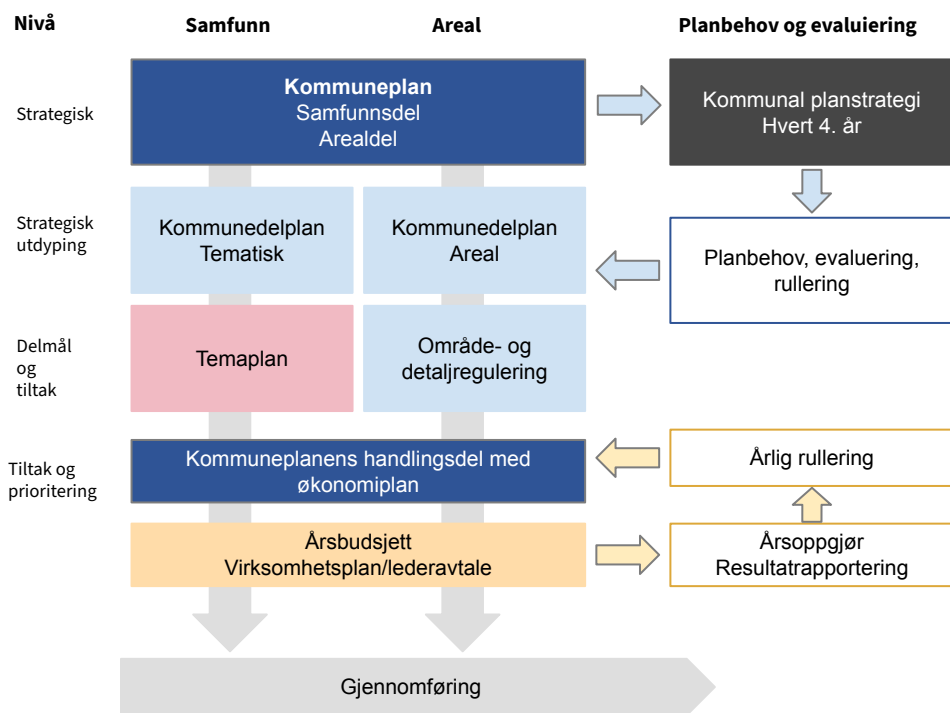


[Vegstrategien](#) skal kommunisere til samarbeidspartnere om hvilke overordnede mål og strategier fylkeskommunen har for å løse utfordringer og behov innenfor vegområdet. Det er gitt mål innenfor temaene trafiksikkerhet, fremkommelighet, klima og miljø og vegeierrollen.



[Delstrategi Mobilitet](#) operasjonaliserer og konkretiserer føringer og forventninger innenfor mobilitetsområdet som ligger i Trøndelagsplanen og samferdselsstrategien.

## Rød tråd i plan og styringssystem



Figuren viser hvilke planer en kommune er forutsatt å skulle lage og hvordan de forholder seg til hverandre. Alle planer vedtas politisk med unntak av virksomhetsplaner.

**Planstrategi:** Planstrategi er første ledd i kommunens plansystem og langsiktige samfunnsplanlegging. Kommunestyret skal minst en gang i hver valgperiode (fireårsperiode), og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Hensikten med planstrategien er å vurdere hvilke planer som skal utarbeides og revideres i valgperioden. Det skal i tillegg vurderes om det er behov for å revidere hele eller deler av kommuneplanen.

**Kommuneplan:** Kommuneplanen er kommunens overordnede strategiske styringsdokument og inneholder mål og retningsvalg for kommunens utvikling. Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel. Samfunnsdelen beskriver langsiktige utfordringer, mål og strategier for lokalsamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Samfunnsdelen bør også inneholde en langsiktig arealstrategi som kan legge føringer for arealdelen. Arealdelen beskriver hovedtrekkene i arealdisponeringen, og angir rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan iverksettes. Kommuneplanen har en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp i fireårsperioden, og denne revideres årlig.

**Virksomhetsplaner:** Alle virksomheter skal hvert år utarbeide en virksomhetsplan for sin virksomhet, og denne skal oppdateres løpende. Virksomhetsplanen er et administrativt verktøy som skal sikre sammenheng mellom organisasjonens mål, tiltak og resultater, samt oppfølging av politiske vedtak, lover og forskrifter. Mål, strategier og oppdrag fra kommuneplanen, temaplaner og handlings-programmet følges opp og implementeres i virksomhetene gjennom virksomhetsplanene.

Plan- og bygningslovens §3.1 slår fast at planleggingen skal bygge på økonomiske og andre ressursmessige forutsetninger for gjennomføring. Det er viktig at det er en god sammenheng mellom de politisk vedtatte kommunale planene og den samlede virksomhetsstyringen i kommunen, men også mellom planene og de ulike tjenesteområdene. Konkrete og etterprøvbare målsettinger og tiltak vil gjøre det lettere å få til denne sammenhengen og kunne sikre en bedre oppfølging av planene. Samfunnsdelen bør være et reelt styringsverktøy som blir konkretisert gjennom en handlingsplan, og tjenesteområdene i kommunen bør ha et selvstendig ansvar for å følge opp samfunnsdelen og tilhørende handlingsplan. Jevnlige rapporteringer og evalueringer er viktig for at politikere og administrasjon skal kunne få et godt kunnskapsgrunnlag for videre arbeid. En langsiktig arealstrategi, utarbeidet som del av kommuneplanens samfunnsdel (evt. som en del av planstrategien), er viktig for å få til en god kobling mellom samfunnsdel og arealdel.



## Oversikt tilskudd og virkemidler

Kommuner oppgir at det er få dedikerte ressurspersoner i kommunene som jobber med søknadsskriving og rapportering. I tillegg er rapporteringen på bruk av midler omfattende og ressurskrevende. En [nasjonal kartlegging](#) viser også at få kommuner er gode på å søke tilskudd.

I dag finnes det ikke en lett tilgjengelig og oppdatert helhetlig oversikt over øremerkede tilskudd til kommunesektoren. Frem til en slik ordning er på plass har man valgt å lage en oversikt over tilskuddsordninger for Trønderske kommuner. Oversikten er ikke uttømmende (status per 01.11.2023).

### Barne- og familiedepartementet

- [Tilskudd til foreldrestøttende tiltak](#): Tilskuddsmidlene tildeles som stimuleringsmidler for å styrke kommunenes foreldrestøttende arbeid, og for å stimulere til økt samarbeid med frivillig sektor i det foreldrestøttende arbeidet.
- [Tilskudd til fritidskasser i kommunene](#): Kommuner kan søke tilskudd til å dekke kostnader til utstyr, reise, cup, leir og/eller deltakeravgifter i faste, organiserte aktiviteter for målgruppen. Deltakeravgifter omfatter både kontingent og treningsavgift.
- [Tilskudd til inkludering av barn og unge](#): Nasjonal tilskuddsordning for inkludering av barn og unge, Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn og Støtte til oppfølgings- og losfunksjoner for ungdom.
- [Erasmus pluss ungdom](#): Støtteordninger til prosjekter for personer mellom 13 og 30 år eller som jobber med ungdom.

### Digitaliseringsdirektoratet

- [Dette er Stimulab | Digdir](#): Stimulab er stimuleringsordningen for innovasjon og tjenstedesign, og skal støtte og stimulere til brukerorientert eksperimentering og nyskaping i forvaltningen.

### Distriktssenteret - Kompetansesenter for Distriktsutvikling

- [Merkur-programmet](#): Merkur-programmet sikrer distrikta tilgang til nærbutikk og bokhandel av god kvalitet.

### ENOVA

- [Støtte til energiltak i kommunale boliger](#): Regjeringen har gitt Enova et særlig oppdrag om å iverksette en ordning for energiltak i kommunale boliger i 2022. Formålet er å motivere kommunene til å fremskynde investeringer i tiltak som medfører varige reduserte energikostnader hos leietakerne.

### Helsedirektoratet

- [Helhetlig støtte til pårørende med krevende omsorgsoppgaver](#): Hensikten med tilskuddsordningen er å bidra til å bedre pårørendes situasjon gjennom å styrke pårørendearbeid på individ-, - tjeneste- og systemnivå.
- [Rådgivnings-, støtte- og veiledningstjenester innen psykisk helse, rus og vold](#): Formålet med tilskuddet er å lette livssituasjonen, eller styrke evnen til å håndtere den, for mennesker som opplever vansker knyttet til psykisk helse, rus og vold.
- [Kommunalt rusarbeid](#): Tilskuddsordningen skal bidra til forbedret livskvalitet, mestring og mulighet for en aktiv og meningsfull tilværelse for personer med rusmiddelrelaterte problemer og deres pårørende.
- [Tilbud til barn og unge med psykiske plager og problematisk rusmiddelbruk og behov for sammensatte tjenester](#): Målet for ordningen er å styrke tilbudet til barn og unge som har behov for langvarig, tilpasset og/eller sammensatt oppfølging.
- [Vertskommunene](#): Tilskuddsordningen skal kompensere vertskommunene for de beboerne som valgte å bli boende i institusjonskommunen.
- [Tiltak for å øke kompetansen i helse- og omsorgstjenestene til personer med utviklingshemming](#): Målet er å styrke fag- og tjenesteutvikling og kompetanseheving hos personell som yter tjenester til personer med utviklingshemming.
- [Etablering og utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud - Helsedirektoratet](#): Tilskuddsordningen skal stimulere kommunene til etablering og videre utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud som bidrar til å fremme helse og livskvalitet, forebygge sykdom, tidlig intervensjon, og til at brukerne lærer å mestre livet med sykdom

# Oversikt tilskudd og virkemidler

## Helsedirektoratet (forts.)

- [Særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester](#): Alle kommuner som yter særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester til enkeltmottakere kan søke om delvis refusjon av direkte lønnsutgifter knyttet til disse tjenestene.
- [Aktivitetstiltak for å motvirke ensomhet og passivitet](#): Formålet med tilskuddsordningen er å motvirke ensomhet og passivitet og å skape aktivitet, deltakelse, sosialt fellesskap og møteplasser.
- [Psykisk helse i skolen](#): Formålet med ordningen er å styrke området psykisk helse i skolen med fokus på bedre læringsmiljø, økt kompetanse, trivsel og samarbeid mellom instanser og tjenester for barn og unge.
- [Styrking av legevaktjenesten i distriktskommuner](#): Målet med tilskuddsordningen er å bidra til bedre rekruttering og redusert vaktbelastning i kommunens legevaktordning, i kommuner med særlige rekrutteringsutfordringer. Alle kommuner i sentralitetsklasse 5 og 6 (SSB) med befolkningstall < 5000 kan søke tilskuddet.
- [Styrking og utvikling av helsestasjons- og skolehelsetenesta](#): Tilskuddet går til å styrke kapasitet og videreutvikle tilbudet i helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Tilskuddet skal, jf. regelverket, ikke kompensere for eventuelle kutt i stillinger kommunen finansierer over kommuneramma.

## Husbanken

- [Boligpolitiske virkemidler](#): Bostøtte, startlån, lån til: boligkvalitet, barnehager, studentboliger og utleieboliger. Investeringsstilskudd, tilskudd utleieboliger, tilstandsvurdering og boligsosiale tiltak.

## Justis- og beredskapsdepartement

- [Tilskuddsordning for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme i kommunene](#): Tilskuddet skal gå til konkrete kommunale prosjekter innen forebygging eller bekjempelse av radikaliserings og voldelig ekstremisme.

## Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

- [Integreringstilskot](#): Formålet med tilskuddet er at kommunene skal gjennomføre et planmessig og aktivt busettings- og integreringsarbeid, slik at flyktningene kan forsørge seg selv og ta del i samfunnet.
- [Tilskot for einslege mindreårige flyktningar med fleire](#): Tilskuddet skal dekke aktiviteter og tiltak som bidrar til at enslige mindreårige flyktninger blir busette så raskt som mulig og får et godt bo- og omsorgstilbud.
- [Tilskudd for bosetting av personer med nedsatt funksjonsevne eller atferdsvaner](#): Kommunene kan søke tilskudd ved bosetting av personer med alvorlig funksjonsnedsettelse, alvorlige rus- eller adferdsproblemer.

## Kommunal og distriktdepartement

- [Tilskudd til politiske partier](#): Statlig partistøtte gis til registrerte politiske partier på nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå. Utbetaling av tilskudd forutsetter at partiledet har oppnådd stemmer ved sist foregående valg.
- [Tilskudd til økt digital deltakelse og kompetanse i 2023](#): Formålet med tilskuddet er å legge til rette for etablering av et lavterskel veiledningstilbud for personer med liten eller ingen digital kompetanse.
- [Tilskuddsordning for utprøving av bygdevekstvtaler](#): Bygdevekstvtaler er eit nytt distriktspolitisk verkemiddel som skal bidra til busetjing, tilgang på arbeidskraft og framtidsetta næringsutvikling i nokre av dei mest spreiddbygde områda av Noreg.

## Klima- og miljødepartement

- [Tilskudd for å ivareta naturmangfold i kommuneplanleggingen](#): Kommunene kan søke om midler til tiltak som bidrar til å styrke arbeidet med naturmangfold. I Stortingsmeldingen Natur for Livet (Meld. St. 14 (2015 - 2016)) er utarbeiding av en kommunedelplan for naturmangfold pekt på som et viktig virkemiddel for å synliggjøre naturmangfoldverdiene i kommunenes eget planarbeid.

## Oversikt tilskudd og virkemidler

### Klima- og miljødepartement (forts.)

- [Tilskudd til vassmiljøtiltak – generell vassforvaltning](#): Tilskuddsordninga skal bidra til å nå miljømåla i vassforskrifta. Overflatevann skal beskyttes mot forringing, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vassforekomsten skal minst ha god økologisk og god kjemisk tilstand.
- [Tilskudd til trua arter](#): Tilskuddsordningen omfatter blant annet tiltak som bidrar til å ta vare på økologiske funksjonsområder for prioriterte arter.

### Miljødirektoratet

- [Klimasats – støtte til klimatiltak](#): Klimasats er en støtteordning for kommuner og fylkeskommuner som vil kutte utslipp av klimagasser og bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet.
- [Statlig sikring av friluftslivsområder](#): Kommuner og interkommunale friluftsråd kan søke Miljødirektoratet om økonomisk støtte til å sikre seg råderett over friluftslivsområder eller ferdselsårer gjennom kjøp eller bruksavtale.
- [Tilskudd til nasjonale turiststier](#): Tilskuddsordningen skal bidra til å ta vare på opplevelsese- og naturverdiene, bidra til godt og forebyggende beredskapsarbeid og bred lokal verdiskaping, samt god håndtering av store mengder besøkende gjennom en helhetlig og god besøksforvaltning.
- [Tilskudd til klimatilpasning](#): Kommuner og fylkeskommuner kan søke om midler til kunnskapsoppbygging og utredninger om konkrete klimatilpasningstiltak.

### Kultur- og likestillingsdepartementet

- [Tilskudd til arrangementer for idrett og fysisk aktivitet for personer med funksjonsnedsettelse](#): Tilskuddsordningen gjelder tilskudd til arrangementer for idrett og fysisk aktivitet som enten tilrettelegger for eller er forbeholdt personer med funksjonsnedsettelse.
- [Aktiv formidling i bibliotekene](#): Folkebibliotek og fylkesbibliotek kan søke om tilskudd for å drive aktiv formidling i 2023.

- [Tilskudd til idrettsanlegg, kulturbygg og friluftslivsanlegg](#).
- [Arkivutviklingsmidler](#): Arkivverket har siden 2015 disponert prosjekt- og utviklingsmidler for tiltak som styrker sikring og tilgjengeliggjøring av samfunnets arkiver
- [Tilskudd til flom- og skredforebygging og miljøtiltak i vassdrag](#): Tilskuddsordning for kartlegging av fare for flom og skred, sikrings- og miljøtiltak, og for kartlegging av kritiske punkt i bekker og bratte vassdrag.
- [Økonomiske støtteordninger til miljøtiltak, kartlegging og sikring mot naturfare](#): Økonomisk støtte til utredning av flom- og skredfare.

### Kunnskapsdepartement

- [Tilskudd til studentboliger for 2023](#): Ordningen skal sikre etablering av boliger for studenter ved høyere utdanningsinstitusjoner i Norge. Dette skal bidra til en mer forutsigbar og rimelig bosituasjon for studenter, og være et supplement til det private boligmarkedet.
- [Tilskott til kompetanseutvikling i olje-, gass- og leverandørindustrien](#): Målet for tilskottsordninga er økt deltaking i kompetanseutvikling i de bransjene som inngår i bransjeprogramma. Tilskottsordninga skal føre til at bransjene får tilgang til relevant kompetanseutvikling.
- [Tilskudd til videreutdanning for lærere 2024 – norsk som andrespråk](#): Utlysningen gjelder tilskudd til gjennomføring av videreutdanningstilbud i norsk som andrespråk, rettet mot lærere som underviser voksne innvandrere i norsk etter læreplan i norsk for voksne innvandrere, jf. forskrift til integreringsloven.
- [Akkreditering for mobilitet](#): Ordningen retter seg mot aktører som regelmessig ønsker å sende elever, lærlinger, deltakere i voksne sin læring, fagskolestudenter eller ansette på et læringsopphold i utlandet. Ordningen gir tilgang til finansiering av mobilitetsaktiviteter over lengre tid.

## Oversikt tilskudd og virkemidler

### Kunnskapsdepartement (forts.)

- [Prosjektetableringsstøtte](#): Alle norske institusjoner, organisasjoner og bedrifter som planlegger å etablere et prosjekt under Erasmus+ sentraliserte tiltak, kan søke om prosjektetableringsstøtte. Støtten skal bidra til at søkerne når opp i europeiske konkurranser om prosjektmidler fra Erasmus+.
- [Språkassistenter](#): En språkassistent fra Frankrike, Spania eller Tyskland kan være til stor hjelp og inspirasjon i klasserommet og gjøre det enklere å gjennomføre tilpasset og variert opplæring.
- [Trollstipend](#): Gjennom Troll-avtalen kan fransklærere i ungdomsskole eller videregående skole få individuell støtte til studieopphold i Frankrike. I tillegg kan elevgrupper få stipend til opphold i Frankrike for å få bedre kunnskap om fransk språk og kultur.
- [Virtuell utveksling for høyere utdanning og ungdom](#): Gjennom virtuell utveksling for høyere utdanning og ungdom kan høyere utdanningsinstitusjoner eller ungdomsorganisasjoner utvikle og gjennomføre digitale studieopplegg og gruppediskusjoner for ungdom og unge voksne.
- [Innovasjonsallianser](#): Innovasjonsallianser er større europeiske samarbeidsprosjekter innen høyere utdanning og fag- og yrkesopplæring. Målet med innovasjonsallianser er å utvikle nyskapende utdanningstilbud som fremmer innovasjon og entreprenørskap innen utdanning og arbeidsliv. Utvikling av ferdigheter og kompetanse står i fokus i 2023.
- [Tilskudd til tillitsreformen i barnehage og skole](#): Tilskuddet skal stimulere kommunene til å prøve ut mer tillitsbaserte arbeidsformer i barnehager og skoler. Målet er at de ansatte kan utnytte sin kompetanse bedre gjennom mer faglig frihet og mer tid til barna og elevene.
- [Tilskudd til svømmeopplæring i barnehager](#): Kommuner, frivillige organisasjoner og barnehager kan søke om tilskudd for at barnehagebarn blir trygge i vann og får bedre svømmeferdigheter.
- [Tiltak for å styrke språkutviklingen blant minoritetsspråklige barn i barnehage](#): Tilskuddet skal bidra til at kommunene kan styrke språkutviklingen blant minoritetsspråklige barn i barnehage.
- [Tilskudd til skolebibliotek og lesestimulering 2023](#): Midlene skal styrke skolebibliotekenes arbeid med lesestimulering i grunnskolen og bidra til at skolebibliotek sprer slesegleder, øker lærers kompetanse og er en inkluderende arena.
- [Tilskudd til gratis SFO for familier med lav inntekt](#): Tilskuddsordningen for kommuner om å tilby utvidet gratis SFO til elever fra familier med lav inntekt, blir avvirket fra høsten 2023. Det kommer ingen ny søknadsfrist.
- [Tilskudd til veiledning for nyutdannede lærere](#): Tilskuddet skal bidra til at nyutdannede lærere i grunnskolen får god veiledning og gjøre at overgangen fra utdanningen til læreyrket blir enklere. Målet er at nyutdannede lærere blir værende i skolen.
- [Tilskott til læremiddel og pedagogisk barnehagemateriell](#): Søk om tilskott til å utvikle læremiddel for skole og pedagogisk barnehagemateriell på område uten markedsgrunnlag.
- [Støtte til presse- og ytringsfrihet, bærekraftig utvikling, immateriell kulturarv, verdensarv, dokumentarv og demokratiutvikling](#): Tilskuddsordningen skal bidra til å styrke UNESCOs arbeid og ansvarsområder, gjøre UNESCO mer kjent i Norge, og gjennomføre UNESCO-kommisjonens vedtatte satsingsområder.

### Landbruk- og matdepartement

- [Støtte til organisasjoner som arbeider innenfor Landbruks- og matdepartementets målområde](#): Formålet med tilskuddsordningen er å støtte organisasjoner på nasjonalt nivå som arbeider innenfor Landbruks- og matdepartementets målområder.

# Oversikt tilskudd og virkemidler

## Nærings- og fiskeridepartement

- [Tilskudd til kommunale fiskerihavnetiltak](#): Tilskuddsordningen for fiskerihavneanlegg er et virkemiddel for å realisere fiskerihavnetiltak som kommunene vurderer som viktige.
- [Tilskudd til kommunale fiskerihavnetiltak](#): Norske kystkommuner kan søke Kystverket om tilskudd til fiskerihavneanlegg i henhold til retningslinjer gitt av Kystverket.
- [Tilskudd til kommunale ungdomsfiskeprosjekt](#): Formålet med ordningen er å gi støtte til konkrete kommunale tiltak som tilrettelegger for at ungdom kan skaffe seg erfaring i fiskeriyrket.

## Riksantikvaren

- [Kulturminne i kommunen \(KIK\)](#): Målet med KIK-prosjektet er å styrke kompetansen om kulturmiljø i kommunane og få bedre oversikt over verneverdige kulturmiljø.

## Samferdselsdepartement

- [Tilskuddsordningen til trafikkikkerhetstiltak](#): Formålet med tilskuddet til trafikkikkerhetstiltak er å bidra til å støtte initiativ og engasjement i arbeidet med økt trafikkikkerhet, og i tråd med det overordnede målet om et transportsystem der ingen blir drept eller hardt skadd – nullvisjonen.
- [Tilskudd til tryggere skoleveier og nærmiljø](#): Alle kommuner kan søke om tilskudd til mer trafikkisikre skoleveier og nærmiljø, slik at flere barn og unge trygt kan sykle og gå til skolen.
- [Byvekstavtaler og belønningsavtaler](#): Byvekstavtaler og belønningsavtaler er ordninger som har nullvekst for persontransport med bil som overordnet mål.

## Statsforvalter

- [Prosjektskjønn fornying og innovasjon 2024](#): Formålet med prosjektmidlene er å gi kommunene støtte til å prøve ut nye løsninger i sin virksomhet. Midlene skal stimulere kommunene til å kunne jobbe med fornying og innovasjon.
- [Rapportering av utgifter til ressurskrevende tjenester til brukere født i 1953 og 1954](#): Statsforvalteren i Trøndelag ber om særskilt rapportering av påløpte utgifter i 2022 til ressurskrevende helse- og omsorgstjenester til enkeltmottakere født i 1953 eller 1954. Rapporteringen blir brukt som grunnlag for å tildele skjønnsmidler for 2024.
- [Tilskudd til svømmeopplæring i barnehager 2023](#): Kommuner, frivillige organisasjoner og barnehager som ønsker å drive svømmeopplæring i barnehagen.
- [Studiepermisjon for videreutdanning i samisk](#): Tilskudd til studiepermisjoner for videreutdanning i samisk gis for å styrke læreres kompetanse i samisk språk
- [Barn og unge som har behov for langvarig, tilpasset og/eller sammensatt oppfølging](#): Målet for ordningen er å styrke tilbudet til barn og unge som har behov for langvarig, tilpasset og/eller sammensatt oppfølging, herunder FACT-ung team.
- [Voksne med behov for langvarig oppfølging og sammensatte tjenester](#): Målet med ordningen er å styrke tilbudet til personer med langvarige og sammensatte tjenestebehov gjennom å etablere helhetlige, samtidige og tverrfaglige tjenester fra ulike nivåer og sektorer.
- [Tilskudd til Kommunalt rusarbeid](#): Tilskuddsordningen skal bidra til bedret livskvalitet, mestring og mulighet for en aktiv og meningsfull tilværelse for personer med rusmiddelrelaterte problemer og deres pårørende gjennom å styrke tilbud innen forebygging, tidlig intervensjon, behandling og oppfølging



## Oversikt tilskudd og virkemidler

### Statsforvalter (forts.)

- [Tilskudd til kompetansehevede tiltak for lindrende behandling og omsorg ved livets slutt](#): Tilskuddsordningen er etablert for å styrke kvaliteten i tilbudet til personer med behov for lindrende behandling og omsorg og deres pårørende, og for å bidra til kompetanseoppbygging i kommunene.
- [Tilskudd til klimatiltak](#): Klimasats er en støtteordning for kommuner og fylkeskommuner som vil redusere utslipp av klimagasser og bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet.
- [Kompetanse og Tjenesteutvikling innen helse og omsorg](#): Målet med denne tilskuddsordningen er å bidra til å redusere mangelen på personell med relevant fagutdanning i helse- og omsorgstjenesten, og legge til rette for en bærekraftig omsorgstjeneste.
- [Tilskudd til klimatilpasning](#): Kommuner og fylkeskommuner kan søke om midler til kunnskapsoppbygging og utredninger om konkrete klimatilpasningstiltak.
- [Kunngjøring av tilskudd til kommunalt rusarbeid](#): Overgangsordningen er laget for å sikre at kommuner som i 2021 mottok tilskudd etter tidligere regelverk, kan søke om videreføring av tilskudd til stillinger.
- [Tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene i NAV-kontoret](#): Arbeids- og velferdsdirektoratet har kunngjort tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene i NAV for 2023.
- [Tilskudd til svømmeopplæring for nyankomne minoritetsspråklige barn, unge og voksne, som omfattes av grunnskoleopplæring 2023](#): Tilskuddsordningen skal stimulere kommunene til å gjøre en ekstra innsats rettet mot nyankomne minoritetsspråklige elevers svømmeferdigheter.
- [Opplæring til barn og unge som søker opphold i Norge](#): Tilskuddet skal bidra med finansiering og stimulere kommunene og fylkeskommunen til å gi grunnskole- og videregående opplæring til barn og unge som søker opphold i Norge.

- [Skjønnsmidler uforutsette og særskilte forhold](#): Statsforvalteren fordeler en del av skjønnsrammen til utgiftskrevende forhold av betydning som kommunene selv ikke kan påvirke, og som ikke er fanget opp i den faste delen av inntektssystemet.
- [Tilskudd til fjellandbruket i Trøndelag 2023](#): Tilskudd skal gis til utviklingsrettede fellestiltak som styrker bærekraftig verdiskaping i fjellområdene innenfor tradisjonelt landbruk og tilleggsnæringer. Det skal legges vekt på synergi med andre tilskuddsordninger og god forankring i landbruksnæringa.

### Trøndelag fylkeskommune

- [Tilskudd til folkehelsearbeid i Trøndelag](#): Tilskuddsordningen skal støtte tiltak som fremmer deltakelse i nærmiljøet, trivsel og livskvalitet samt er med og utjevner sosiale ulikheter.
- [Tilskudd til idrett og idrettsrelaterte prosjekter](#): Mulighet til å søke om tilskudd til idrettskretsen, tilskudd til idrettsarrangement på internasjonalt og nasjonalt nivå, og arrangement rettet mot mennesker med nedsatt funksjonsevne og arrangement rettet mot inkludering på regionalt nivå. I tillegg til utviklingstilskudd til idretts- og friluftslivsprosjekter av regional betydning.
- [Spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet](#): Mulighet til å søke om spillemidler til idrettsanlegg, friluftslivsanlegg og nærmiljøanlegg.
- [Spillemidler til friluftslivs-anlegg](#): Nå kan man få finansiert flere anleggstyper til friluftsliv med spillemidler.
- [Statlige midler til friluftsliv](#): Frivillige lag og organisasjoner kan søke om støtte til friluftslivsaktiviteter. Målgruppen er barn og unge, samt de lite aktive.
- [Støtte til mindre tilretteleggingstiltak i friluftsliv](#): Gjennom god tilrettelegging skal friluftslivsområdene gjøres lett tilgjengelige og attraktive for allmenhetens friluftsliv.

## Oversikt tilskudd og virkemidler

### Trøndelag fylkeskommune (forts.)

- [Utviklingstilskudd innenfor idrett og friluftsliv](#): Tilskudd til etablering av nye friluftsråd og andre større friluftslivsprosjekter.
- [Prosjekt for friluftslivets ferdselsårer](#): Miljødirektoratet vil stimulere til at kommunene skaffer seg kunnskap om ferdselsårene som finnes i kommunen, hvilke behov de dekker og hvordan de kan utvikles til å skape mer aktivitet.
- [Idrettsstipend for ungdom](#): Fylkeskommunen deler hvert år ut stipend til unge idrettsutøvere, trenere og tillitsvalgte i alderen 16 - 23 år.
- [Tilskudd til regionale kultur- og frivillighetsorganisasjoner](#): Formålet med denne drifts- og aktivitetstilskuddsordningen er å stimulere til utvikling av regionale kultur og frivillighetsorganisasjoner i tråd med Trøndelagsplanen og Kulturstrategien «Balansekunst».
- [Støtte til utstyrssentraler 2023 - 2025](#): Bidra og motivere til at det etableres og oppgraderes flere utstyrssentraler rundt i Trøndelag slik at sports-, friluftsliv-, musikk- og annet kunst- og kulturutstyr blir tilgjengelig i flere nærmiljø enn i dag.
- [Tilskudd til friskliv, læring og mestring](#): Kommuner kan søke statlig tilskudd til etablering og utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud.
- [Regionale utviklingsmidler](#): Formålet med tilskuddsordningen er å støtte opp om prosjekter som bidrar til å realisere prioriterte mål og strategier i Verdiskapingsstrategien, regional strategi for verdiskaping i Trøndelag 2022-2025 – med tilhørende handlingsplan 2022-2023.
- [Regionale midler til rekruttering og kompetanse \(RK\) og Regionale tilretteleggingsmidler \(RT\)](#): Tilskuddsordningene skal legge til rette for regional næringsutvikling, rekruttering og kompetanseheving, med mål om å styrke verdiskapingen i landbruket.
- [SkatteFUNN](#): Bedrifter som investerer i forsknings- og utviklingsaktivitet kan få inntil 20 prosent av prosjektkonstandene som skattefradrag på skatteoppgjøret.
- [Regionalt forskningsfond Trøndelag](#): Regionalt forskningsfond Trøndelag har som formål å styrke FoU-innsatsen hos bedrifter, kommuner og FoU-miljøene i regionen.
- [DistriktForsk](#): DistriktForsk er en egen mobiliseringsordning finansiert av Kunnskaps- og distriktsdepartementet (KDD), men som sees i sammenheng med arbeidet i Regionalt forskningsfond Trøndelag.
- [Ungdomsfondet Trønderkassa](#): Målet med ordningen er at ungdommer skal kunne realisere sine egne prosjektideer, og gjennom dette lære og trene på utvikling, planlegging, og gjennomføring og utvikle entreprenørielle ferdigheter.
- [BIO Trøndelag](#): Bedriftsintern opplæring (BIO) Trøndelag skal bidra til kompetansehevingstiltak i bedrifter.
- [Samarbeidsprosjekter mellom oppvekst-/utdanningssektor og arbeids-/næringsliv](#): Tilskudd til å gi barn og unge kunnskap om, identifikasjon med og stolthet over lokalt arbeids- og næringsliv.
- [Tilskudd til sommerjobb for ungdom](#): Trøndelag fylkeskommune fortsetter praksisen fra de siste tre årene og gir tilskudd til sommerjobb for ungdom også sommeren 2023.
- [Kystskogmidler](#): Fylkeskommunene skal i forvaltningen av ordningen legge vekt på å bygge videre på det arbeidet som er gjort i kystskogbruket.
- [Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner](#): Tilskudd til sikring, istandsetting, vedlikehold, tilstandsregistrering og annet for teknisk og industrielle kulturminner.
- [Tilskudd til verdensarv](#): Tilskudd til sikring, istandsetting, skjøtsel, overvåking og andre nødvendige tiltak for kulturminner, kulturmiljøer og landskap i verdensarvområdet.
- [Tilskudd til tilstandsanalyse av verneverdige bygninger og båter](#): Tilskudd til tilstandsvurdering av verneverdig bygning eller verneverdig båt.
- [Tilskudd til brannsikring av tette trehusområder](#): Tilskudd til brannsikring for tette trehusområder med kulturhistorisk verdi.

## Oversikt kunnskapsgrunnlag

<b>KOSTRA/SSB</b>	<a href="https://ssb.no">ssb.no</a>	<b>HUNT</b>	<a href="#">HUNT dashbord</a>	<b>Frivilligsentraler</b>	<a href="#">Norges Frivilligsentraler</a>
<b>Elevundersøkelse</b>	<a href="https://udir.no">udir.no</a>	<b>Fiskeridir. - ygdrasil</b>	<a href="#">Akvakultur</a>	<b>Kulturminnesøk</b>	<a href="#">Hjem - Kulturminnesøk</a>
<b>Ungdataundersøkelse</b>	<a href="#">Rapporter - Ungdata</a>	<b>KS status kommune</b>	<a href="#">Status kommune 2023 - KS</a>	<b>Husbanken</b>	<a href="https://husbanken.no">husbanken.no</a>
<b>Folkehelseprofil</b>	<a href="#">Oppvekstprofil for kommuner og bydeler - FHI</a>	<b>Kommunebilde Statsforvalteren</b>	<a href="#">Kommunebilde Statsforvalteren</a>	<b>Fremtidsverktøy</b>	<a href="#">Velkommen til fremtidsverktøyet Norge 2040 - KS</a>
<b>Oppvekstprofil</b>	<a href="#">Oppvekstprofil for kommuner og bydeler - FHI</a>	<b>Kommuneareal</b>	<a href="#">Arealbruk i kommunene</a>	<b>IMDi</b>	<a href="#">Tall og statistikk over innvandring og integrering   IMDi</a>
<b>Barnehageundersøkelse</b>	<a href="https://udir.no">udir.no</a>	<b>Arealprofil</b>	<a href="#">Arealprofiler 2022</a>	<b>Effektivitetsanalyse</b>	<a href="https://regjeringen.no">regjeringen.no</a>
<b>Klimagassutslipp</b>	<a href="#">Miljødirektoratet</a>	<b>Naturkampen</b>	<a href="https://sabima.no">sabima.no</a>	<b>Kulturindeks</b>	<a href="#">Norsk kulturindeks</a>
<b>Trøndelag i tall</b>	<a href="#">Trøndelag i tall</a>	<b>Faktaside - frivillighet</b>	<a href="#">Frivillighet Norge</a>	<b>Idrettsindeks</b>	<a href="#">Norsk idrettsindeks</a>
<b>NHO-norgesmesterskap</b>	<a href="#">Kommune-NM</a>	<b>Frivillige organisasjoner</b>	<a href="#">Frivillige organisasjoner   Trøndelag i tall</a>	<b>Anleggsoversikt</b>	<a href="#">Anleggsregisteret.no</a>
<b>Vann-nett</b>	<a href="#">VannNett-Portal</a>	<b>Omdisponering dyrka og dyrkbar jord</b>	<a href="#">Omdisponering   Trøndelag i tall</a>		

Denne rapporten er utarbeidet for Trøndelag fylkeskommune og Indre Fosen kommune i samsvar med Kontrakt datert 16.08.2023. Våre vurderinger bygger på faktainformasjon som har fremkommet i intervjuer med kommunen og i dokumentasjon som Trøndelag fylkeskommune og Indre Fosen kommune har gjort tilgjengelig for oss, samt offentlig tilgjengelige data. PricewaterhouseCoopers (PwC) har ikke foretatt noen selvstendig verifisering av informasjonen som har fremkommet, og vi innestår ikke for at den er fullstendig, korrekt og presis. PwC har ikke utført noen form for revisjon eller kontrollhandlinger av Trøndelag fylkeskommunes eller Indre Fosen kommunes virksomhet. Trøndelag fylkeskommune og Indre Fosen kommune har rett til å benytte informasjonen i denne rapporten i sin virksomhet, i samsvar med Kontrakten. Rapporten og/eller informasjon fra rapporten skal ikke benyttes for andre formål eller distribueres til andre uten skriftlig samtykke fra PwC. PwC påtar seg ikke noe ansvar for tap som er lidt av Trøndelag fylkeskommune, Indre Fosen kommune eller andre som følge av at vår rapport eller utkast til rapport er distribuert, gjengitt eller på annen måte benyttet i strid med disse bestemmelsene eller Kontrakt.

PwC beholder opphavsrett og alle andre immaterielle rettigheter til rapporten samt ideer, konsepter, modeller, informasjon og know-how som er utviklet i forbindelse med vårt arbeid. Enhver handling som gjennomføres på bakgrunn av vår rapport foretas på eget ansvar.